8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 200 lir

Leto XXXIII. Št. 226 (9834)

TRST, četrtek, 29. septembra 1977

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi

ZACCAGNINI PREVZEL POBUDO

Mrzlična posvetovanja v KD o odložitvi upravnih volitev

Di Giulio (KPI): Čakamo na demokrščanski predlog

RIM — V krščanski demokraciji so v teku «veliki manevri» ob tem, kar naj bi za nekatere bil nič manj kot «problem leta»: datum upravnih volitev, oziroma vprašanje, ali naj jih vlada skliče novembra ali pa odloži do pomladi. Vprašanje postaja zaradi kratkega roka za odločanje, tako pomembno, da je Zaccagnini moral začeti pravo turnejo navzkrižnih stikov in srečanj z drugimi voditelji stranke, danes pa bo verjetno vprašal za mnenje tudi druge stranke. Današnji razgovori bodo morda nekoristni, saj je stališče drugih strank znano, nejasno pa je stališče KD. Očitno skuša torej Zaccagnini zaigrati karto svoje osebne avtoritete, da bi prepričal socialdemokrate in liberalce, ki odločno nasprotujejo odložitvi volitev, obenem pa prepričal svoje notranje nasprotnike, kolikšno važnost pripisuje v okviru splošne strategije KD.

Zaccagnini je torej prevzel pobudo, toda tudi njegovi nasprotniki ne mirujejo. Skupina parlamentarcev KD že zbira podpise pod pismo Moru, Zaccagniniju in načelnikoma skupin Piccoliju in Bartolomeiju, v katerem zahtevajo, naj stranka (in vlada) strogo spoštujeta zakonite roke. Pri tem se v pismu sklicujejo na demokratični značaj stranke, na načelo, da KD ščiti državljanske svoboščine in med temi na prvem mestu «svobodo volitev». V Montecitoriu je pismo doslej podpisalo kakih dvajset poslancev, med katerimi so Segni, Bianco, Tesini, Cuminetti in Mastella. V zbornici zbira podpise poslanec Usellini, v senatu pa Rossi di Montelera.

Druga dva poslanca, ki sta tudi člana strankinega vodstva — Andreoni in Prandini — pa sta zahtevala, naj se o stvari izreče vodstvo KD na za ta namen sklicani izredni seji.

Namestnik tajnika KD Gaspari je v tem oziru bolj redkobeseden: zanj govore dejanja. Tako je že napovedal časnikarjem tri srečanja, na katerih bo KD pripravila taktiko za jesensko volilno kampanjo. Prvo srečanje voditeljev stranke bo v Porticiju, v soboto, nato v Rimu in Milanu.

Tudi mlade poslance KD skrbi perspektiva odložitve volitev. Skupina, ki si je nadela ime «trideseti» in jo vodi poslanec Silvestri, je mnenja, da KD ne mara volitev to jesen, češ da bi volilna kampanja «motila» izvajanje programskega sporazuma. Silvestri je celo mnenja, da se za odložitvijo skriva skrivnosten načrt, ki javnosti ni povsem jasen:

«Pomladi bomo v posebnem položaju, v pravi zmedi, saj bi morali istočasno glasovati za nove občinske uprave ter napovedati referendum o splavu, medtem ko se bo začel "beli semester", ko predsednik republike ne more razpustiti parlamenta . . .» Čemu torej, se sprašuje Silvestri: misli kdo spremeniti pogoje za referendum ali pa je za kulisami na vidiku sporazum o splavu? Silvestri se celo sprašuje, ali ne vsebuje «programski sporazum» tajne klavzule.

V resnici je vse bolj preprosto. Desnica KD želi takoj na volitve, ker upa, da se bodo odnosi v stranki skrhali. V vsakem primeru bi namreč lahko govorila o zmagi: če bi KD zmagala na volitvah bi ponižala levico in zaostrila odnose, če bi izgubila pa bi desnica lahko napadla sedanje vodstvo zaradi «popustljivosti» komunistom in socialistom.

V vsakem primeru bi «grešni kozli» bili tisti voditelji, ki so hoteli sporazum «šesterice»: Moro, Andreotti, Zaccagnini. Zato pa prav ti upajo na odložitev.

Na levici spremljajo prepire v demokrščanski hiši dokaj mirno in s hladno odmaknjenostjo. Včeraj se je sestalo vodstvo KPI in razpravljalo o gospodarstvu. Namestnik načelnika poslanske skupine Di Giulio je časnikarjem izjavil, da je stališče KPI znano. Komunisti so za smotrnejšo ureditev, po kateri naj bi bile volitve samo enkrat letno. Če bo KD predložila odložitev jesenskih volitev jih bo komunistično vodstvo obravnavalo v tem smislu.

Skratka, besedo ima KD, ki pa mora prej rešiti svoje notranje spore. Vlada pa se sestane v petek.

CANDIDA ÓURZI

BEOGRAD — Uradno so sporočili, da bo na povabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Veselina Djuranovića na uradnem obisku v Jugoslaviji od 30. septembra do 2. oktobra šef panamske revolucije general Omar Torrijos.

RAZPRAVA O ENERGETSKEM NAČRTU V POSLANSKI ZBORNICI

PSI in sindikati zavračajo pretirani vladni načrt gradnje jedrskih central

Donat Cattin vztraja pri enostranski izbiri jedrske energije in podcenjuje nujnost varčevanja ter izkoriščanja «alternativnih» virov

RIM — Poslanska zbornica je pričela razpravo o vladnem «energetskem načrtu». Ni tajnost, da gre za zelo delikaten in tudi resen problem, od katerega je odvisno marsikaj: industrijska politika v prihodnjih desetletjih, mednarodni odnosi, tehnološka odvisnost ali neodvisnost od tujine, vloga državnega kapitala in sploh perspektive razvoja Italije na daljši rok.

Energetska kriza, ki je pretresla svet odkar so države proizvajalke petroleja dvignile glavo in so otresle neokolonialističnega jarma, je «prikazen», ki straši povsod po svetu. Vsi iščejo «alternativne» vire energije, tudi zato, ker zaloga nafte v svetu v najboljšem primeru ne bo zadostovala do konca stoletja.

Kaj poreče k vsemu temu italijanska vlada? Lahko bi zapisali, da se je minister Donat Cattin (odgovoren za energetsko politiko) «zaljubil» v jedrske elektrarne in da je celotna strategija italijanske vlade v bistvu osredotočena na ureditev šestih jedrskih central v Italiji. Manj pažnje pa vlada posveča problemom znanstvene raziskave na področju «alternativnih» virov energije (premog, sončna energija in podobno), kakor tudi na področju sodelovanja z državami proizvajalkami nafte, vsaj dokler te razpolagajo z izdatno količino surovine. Italija je doslej črpala skoraj vso električno energijo iz ogljikovodikov (metan, nafta) in bo morala po sili še nekaj desetletij računati nanjo, toda Donat Cattina plaši perspektiva, da bo sredi osemdesetih let Italija zabredla v novo hudo energetsko krizo, ker ne bo razpolagala z zadostnimi viri. Od tod torej prava histerija v zvezi z gradnjo jedrskih central, ki vzbuja pri levici in sindikatih resne skrbi zaradi pomanjkanja pravih jamstev v zvezi z lokacijo central in varnostnimi napravami. Vladni načrti bi, poleg vsega, spravili Italijo v odvisnost zasebnega ameriškega kapitala («Westinghouse»), ki edini lahko nudi tehnologijo za nove jedrske centrale.

Tako se je zgodilo, da je minister Donat Cattin naletel v poslanski zbornici na dokaj hladno reakcijo, izven nje pa na odločno nasprotovanje. Prava razprava v zbornici se bo nadaljevala danes popoldne, vsekakor pa je že jasno, da socialisti odločno zavračajo vladni načrt in zahtevajo odobritev novega, kateremu so na seji vodstva tudi določili osnovne smernice. Sindikat kovinarjev pa je prav tako obtožil vlado, da je ubrala zgrešeno pot in odločno zavrača Donat Cattinove predloge.

Socialisti predvsem poudarjajo (kakor tudi KPI pred nekaj meseci), da je glavni problem, kako «varčevati z energijo», kar pomeni začeti tam, kjer so največje izgube energije po nepotrebnem: v industriji, prevozih in po domovih. Prav z varčevanjem lahko država racionalizira energetsko politiko, obenem pa pridobi denar, ki bo potreben za ureditev jedrskih central. Socialisti in kovinarji ne nasprotujejo gradnji jedrskih central, vendar menijo, da bi ne smele biti jedrske centrale «hrbtenica» italijanske energetske politike, pač pa le «dopolnilo» v okviru iskanja drugih virov (na primer vodnih central in toplarn na premog, ki bi ga Italija lahko poceni kupovala v tujini). Vsekakor pa bi vlada morala izdelati ob sodelovanju dežel in prizadetega prebivalstva «zemljevid» lokacij jedrskih central, ne pa jih vsiljevati brez vsakršnega jamstva.

Sindikat kovinarjev je v zvezi z Donat Cattinovim načrtom objavil ostro sporočilo, v katerem poudarja, da kovinarji zavračajo ta načrt, tudi zato, ker je «enostranski» (jedrska izbira), ne jamči neodvisnosti Italije do ZDA in, končno, sloni na predpostavki, da bo mogoče gradnjo jedrskih central finansirati s podražitvijo električnih tarif. (st.s.)

Milijon delavcev stavka pol dneva

MILAN — Približno en milijon delavcev podjetij z državno soudeležbo, «Montedison» in GEPI je včeraj stavkalo štiri ure. Temeljna zahteva stavkajočih je korenita reforma celotnega sistema državnih soudeležb, finančna sanacija podjetij in oblikovanje investicijskega načrta, ki naj zajamči delovna mesta na Jugu in drugih nerazvitih pokrajinah.

Osebje «Montedison» je še posebe kritiziralo vladni načrt, po katerem naj bi nova finančna družba nadzorovala kapitale IRI in ENI v okviru kemijskega kolosa brez vsakršnega globalnega načrta.

NA RAZGOVORE S CARTERJEM, VANCEOM IN ČLANI KONGRESA

Edvard Kardelj včeraj odpotoval na 7-dnevni uradni obisk v ZDA

V intervjuju za «Washington Post» je dejal, da so odnosi med ZDA in Jugoslavijo dobri in da pričakuje, da bo njegov obisk prispeval k še boljšemu medsebojnemu zaupanju

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD — Član predsedstva Jugoslavije Edvard Kardelj je včeraj odpotoval na sedemdnevni uradni obisk v Združene države Amerike, kjer bo imel pogovore s predsednikom Carterjem, podpredsednikom Mondaleom, zunanjim ministrom Vanceom, člani kongresa in drugimi predstavniki. V jugoslovanskih uradnih krogih pripisujejo Kardeljevemu obisku v Washingtonu velik pomen. Tanjug je včeraj objavil tudi besedilo daljšega intervjuja Edvarda Kardelja za ameriški časnik «Washington Post». V njem je Kardelj odgovoril na več vprašanj in pojasnil tudi nekatera zelo zanimiva stališča, o katerih je sicer uradno malo govora.

V uvodu je Kardelj dejal, da so dvostranski odnosi med Jugoslavijo in ZDA dobri in da se ugodno razvijajo. Gospodarsko sodelovanje je postalo zelo pomemben dejavnik v celotni ekonomski menjavi Jugoslavije s tujino. Tudi na drugih področjih sodelovanja so rezultati dobri. V tako razgibanem dvostranskem sodelovanju so razumljivo tudi posamezne težave, vendar ne takšne, ki bi resneje obremenjevale odnose med državama in ki jih ne bi bilo mogoče rešiti ob vzajemnem upoštevanju obojestranskih interesov. Še več, stanje je bolj ugodno, kot je bilo v prejšnjih letih. «S takšnim trendom smo zadovoljni in prepričan sem, da ga bo spodbudil tudi moj obisk,» je izjavil Kardelj.

Pri ocenah in stališčih do posameznih problemov in kriz v mednarodnih odnosih, so po Kardeljevih besedah poleg stičnih točk tudi bolj ali manj resne razlike, ki deloma izvirajo iz različnega mednarodnega položaja ene in druge strani. Pa tudi iz razlik v pogledih Jugoslavije in ZDA na svet. «In prav zato, ker obstajajo takšne razlike, mislimo — je naglasil Edvard Kardelj — da se je treba pogovarjati, saj le tako, kljub razlikam lahko dosežemo tisto zaupanje, ki je nepogrešljivo za demokratično sodelovanje. Pričakujem, da bo moj obisk v ZDA prispeval k še boljšemu razumevanju in zaupanju med našima državama.»

Naslednje vprašanje «Washington Posta» Edvardu Kardelju je bilo: »Kakšno je vaše mnenje o zunanji politiki nove ameriške administracije, ki poudarja vprašanje človekovih pravic?»

Problem človekovih pravic je bil vedno aktualen — je odgovoril Kardelj — in o njem je treba govoriti, saj nobena država zase ne more trditi, da na tem področju nima težav, v svetu pa so tudi države, v katerih te pravice drastično kršijo. V tej luči nimamo kaj očitati ameriški politiki. Toda dosegli bi prav nasproten rezultat, če bi se pogovori o vprašanju človekovih pravic spremenili v ideološki in politični boj med blokoma, če bi torej postali orodje praktične politike ali celo vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. «Bojim se, da bi kaj takega lahko precej oslabilo vso usmeritev politike popuščanja, ki je v bistvu edina alternativa hladni vojni in v zadnji posledici celo novi svetovni vojni katastrofi,» je naglasil Kardelj.

Na vprašanje, če je na jugoslovansko - sovjetske odnose vplivala nedavna razprava o evrokomunizmu, je Kardelj odgovoril, da temu ni tako, saj je stališče Jugoslavije o tem znano, določene razlike v tem pogledu pa ne morejo vplivati na razvoj meddržavnih odnosov. «Naši odnosi s Sovjetsko zvezo so dobri in se razvijajo na podlagi obojestranskega priznavanja načel neodvisnosti, suverenosti, nevmešavanja in samostojnega določanja poti notranje in zunanje politike. Obe državi si torej prizadevata, da razlike pri obravnavi enega ali drugega pojava v sodobnem svetu ne bi vplivale na medsebojno sodelovanje.»

Glede sporov med posameznimi neuvrščenimi državami je Kardelj med drugim dejal, da prav gotovo resno škodujejo enotnosti in moči gibanja neuvrščenih držav. Vendar so to, po njegovem mnenju, prehodne krize, saj je elementarni življenjski interes neuvrščenih držav ohranitev lastne neodvisnosti in svobode ter samostojnosti lastne notranje in zunanje politike.

Naslednje vprašanje je bilo: «Kako bi vi, kot dolgoletni sodelavec predsednika Tita, ocenili njegov prispevek v zgodovino Jugoslavije?»

Kardelj je odgovoril:

«Odkar je predsednik Tito na čelu narodov Jugoslavije, so le-ti dosegli svojo svobodo in neodvisnost, najhitrejši gospodarski in vsestranski notranji razvoj, popolno svobodo, nacionalne uveljavitve na vseh področjih družbenega življenja, pravico, da se sami upravljajo, široke demokratične samoupravne pravice, pravico, da samoupravno razpolagajo s pogoji, sredstvi in sadovi svojega dela in tudi velik ugled in močan položaj v svetu. V bistvu je to obdobje najvišjega vzpona narodov in narodnosti Jugoslavije v njihovi zgodovini. Ta vzpon je povezan z imenom in ustvarjalno dejavnostjo predsednika Tita in v tem je njegova zgodovinska vloga.»

V zvezi s prihodnjim jugoslovanskim razvojem je Edvard Kardelj poudaril, da se bo jugoslovanska družba brez dvoma še naprej razvijala na temeljih in v smereh, ki si jih je določila v svojem dosedanjem razvoju. Še naprej se bo razvijala kot samoupravna in demokratična socialistična družba, razvijala bo sistem samoupravne demokracije, zasnovane na odločilni vlogi skupnosti samoupravnih interesov, in še naprej bo utrjevala in razvijala samoupravne demokratične odnose med enakopravnimi narodi in narodnostmi Jugoslavije. Razumljivo, da takšni notranji politiki ustreza samo politika neuvrščenosti v mednarodnih odnosih, zato bo Jugoslavija vedno eden izmed najtrdnejših stebrov neuvrščenega gibanja.

Kardelj je nato v intervjuju «Washington Postu» odgovoril na več vprašanj s področja zunanje politike in mednarodnih odnosov. V zvezi s pogovori, ki jih je imel predsednik Tito v Sovjetski zvezi, je dejal, da so bili dobri in koristni za odnose med državama. Njihov namen je bilo boljše vzajemno sporazumevanje. Vse probleme obojestranskega zanimanja so obravnavali odkrito in konstruktivno, tako da ni bile težav pri sporazumevanju v zvezi z njimi.

Kar zadeva Titov obisk na Kitajskem, je Edvard Kardelj dejal, da so se jugoslovansko - kitajski odnosi, zlasti v zadnjih letih, pozitivno razvijali. «Zato zdaj ne izključujemo niti možnosti, da bi vzpostavili medpartijske odnose. Vendar se v tem pogledu med Titovim obiskom niso ničesar dogovorili.» Rezultati Titovega obiska na Kitajskem so v celoti zelo pozitivni in pomembni za dvostranske odnose, v določenem pomenu pa tudi za krepitev mednarodnega sodelovanja in razumevanja, zlasti za krepitev miru v svetu sploh. Pozitivno je to, da se Ljudska republika Kitajska pojavlja kot samostojen političen dejavnik v svetu in da iskreno in aktivno podpira politiko neuvrščenosti. «Prepričan sem, je dejal Kardelj, da kitajski voditelji popolnoma razumejo po-

VLADO BARABAS

(Nadaljevanje na zadnji strani)

PROCES ZARADI POKOLA NA TRGU FONTANA V MILANU

Morda bo moral Andreotti spet za pričo v Catanzaro

Postavljene v dvom nekatere njegove izjave pred porotnim sodiščem - Včeraj zaslišan časnikar Caprara

CATANZARO — Predsednik vlade Andreotti se bo moral morda vrniti v Catanzaro in pojasniti še nekatere okoliščine v zvezi s sedaj že «znamenitim» sestankom v palači Chigi, na katerem so sklenili, da ne bodo sporočili sodnim oblastem, da je bil fašistični časnikar Giannettini agent vojaške obveščevalne službe. Andreottijeva pojasnila so nujna po včerajšnjem zasedanju catanzarskega porotnega sodišča, ko sta obe zaslišani priči, general Terzani in časnikar Caprara, dala izjave, ki so v popolnem nasprotju s tem, kar je Andreotti povedal prejšnji teden v svojem pričevanju na procesu zaradi pokola na Trgu Fontana v Milanu. Tega se očitno zaveda tudi sam Andreotti, ki je po tiskovnih agencijah objavil izjavo, da je «na razpolago» sodnim oblastem za vsa morebitna pojasnila, in to «v istem duhu», s katerim je svoj čas dal preklicati državno tajnost glede primera Giannettini in je prejšnji teden šel pričat v Catanzaro.

Prvi del včerajšnjega zasedanja catanzarskega sodišča je bil posvečen obravnavi izjav, ki jih je ob robu procesa dal časnikarjem gen. Terzani, namestnik poveljnika SID. Slednji je namreč med pričevanjem pred sodniki dejal, da ne ve, ali je bila vladna oblast obveščena in ali je soglašala s sklepom, da se sodni oblasti prikrije prava funkcija neofašista Giannettinija, nato pa je v pogovoru s časnikarji trdil, da je Andreotti videl in morda sigliral osnutek pisma, s katerim je poveljnik SID gen. Miceli odgovoril na poziv milanskega sodnika D'Ambrosia k sodelovanju. Potem ko so časnikarji pred sodiščem potrdili izjave gen. Terzanija, je javni tožilec uradno opomnil visokega častnika, ki se je v zadregi opravičeval, da je v izjavah časnikarjem izrazil le svoje mnenje in da nima dokazov, da bi Andreotti žares videl osnutek Micelijevega pisma D'Ambrosiu.

Sledilo je pričevanje časnikarja Massima Caprare, kateremu je Andreotti v intervjuju, ki ga je objavil tednik «Il Mondo» 20. junija 1974, prvič povedal, da je bil v palači Chigi sestanek na najvišji ravni o primeru Giannettini. Andreotti, ki je bil tedaj obrambni minister, je v intervjuju tudi označil sklep, ki so ga na sestanku sprejeli (da namreč ne razkrijejo sodnikom povezave med Giannettinijem in SID), kot «napako». Časnikar je pred sodiščem potrdil, kar je napisal v intervjuju, in dodal, da ni Andreotti vsebine intervjuja nikdar demantiral. Tega ni storil nitr potem, ko je Caprara v drugi številki tednika napisal nov članek, v katerem je pozval Andreottija, naj pojasni, kakšne so morebitne netočnosti v intervjuju. Caprara je tudi pokazal sodnikom svoje zapiske z razgovora z Andreottijem in posebno tisti del, v katerem si je zabeležil Andreottijevo trditev o sestanku v palači Chigi. Na vprašanja sodnikov je časnikar pojasnil, da ni vprašal Andreottija, kdo je bil takrat — namreč za časa sestanka — predsednik vlade, da pa je iz tona njegovih besed sklepal, da ni Andreotti nameraval opraviti samokritike, ampak kritizirati početje drugih, v tem primeru takratnega predsednika vlade Rumorja. (tm)

Berlinguer bo obiskal Madžarsko in Jugoslavijo

RIM — Na povabilo madžarskega partijskega in državnega voditelja Janoša Kadarja bo 30. septebra odpotoval na obisk v Budimpešto tajnik KPI Enrico Berlinguer. Po razgovorih z voditelji madžarske združene delavske partije bo Berlinguer od 3. do 5. oktobra odpotoval v Beograd, kjer se bo pogovarjal s predsednikom ZK Jugoslavije Titom in drugimi partijskimi voditelji.

Sodna obvestila videmskemu prefektu in njegovemu uradniku

VIDEM — Sodnik dr. Acquarone iz Savone je poslal videmskemu prefektu Spaziantetju in funkcionarju prefekture, ki je bil zadolžen za izvajanje načrta gradnje montažnih hiš, Labiiu, sporočilo, da je proti njima sprožil kazenski postopek. Sporočilo je v zvezi s škandalom montažnih hiš savonskega podjetja «Precasa», zaradi katerega sedita v ječi bivši župan iz Maiana Bandera in Zamberlettijev osebni tajnik Balbo. Sodna sporočila prefektu in njegovemu sodelavcu omenjajo kršitev uradne dolžnosti. Gre skratka za to, da je baje lastnik podjetja «Precasa» Carozzo seznanil funkcionarj Labio, da zahtevata Balbo in Bandera podkupnino. Labia bi moral to uradno sporočiti prefektu Spaziantetju, slednji pa bi moral o vsem obvestiti sodstvo, česar pa ni storil. Od tod, torej, sklep sodnika Acquaroneja, da jima pošlje sodno obvestilo. Ni ju še zaslišal, ker se trenutno nahaja na dopustu.

V Furlaniji se medtem spet oglaša potres. Prejšnjo noč se je zemlja dvakrat stresla in prebudila ljudi na področju od Vidma do Karnije. Sila potresnih sunkov, ki jih je spremljalo bobnenje, je bila med 5. in 6. stopnjo Mercallijeve lestvice.

PO RAZBITJU POGAJANJ MED STRANKAMI FRANCOSKE LEVICE

Mitterrand: Še vedno je možen sporazum o skupnem programu

Spravljiv govor socialističnega voditelja - Zanimanje za odgovor tajnika KPF Marchaisa

PARIZ — Socialisti so pripravljeni na vsak stik, na vsak dialog, na proučitev vsakega predloga, ki bi lahko vrnil združeni levici njeno kakovost in njeno moč. To je s posebno vnemo poudaril na včerajšnji tiskovni konferenci francoski socialistični voditelj Mitterrand. V trenutku, ko poročamo, mu tajnik KPF Marchais odgovarja na velikem shodu na periferiji Pariza.

Izredna spravljivost je bila torej osnovna značilnost včerajšnjih Mitterrandovih izjav: «Socialisti — je med drugim dejal — se bojujejo na eni sami fronti: proti desnici in konservativnim silam na oblasti.» Zato tudi socialisti ne bodo storili ničesar — kot je zagotovil Mitterrand — kar bi utegnilo ošibiti to fronto.

Po drugi strani pa ni Mitterrand pokazal pretirane pripravljenosti, da bi odstopal od znanih stališč o izpopolnitvi skupnega programa: «Naše zahteve — je dejal — so zelo enostavne. Prvič, smo proti vsakršnim obljubam, ki bi jih ne mogli izpolniti. Drugič, nasprotujemo krepitvi centralizatorskega državnega aparata in smo za poenostavitev mehanizmov oblasti in za razvijanje demokracije na bazi». Z drugimi besedami socialisti vztrajajo v odklanjanju zahteve KPF po znatnem zvišanju delavskih plač in po nacionalizaciji cele vrste industrijskih podjetij.

Mitterrand je pustil ob strani vse polemike, prav zato ni odgovoril na napade, ki jih je bil deležen s strani komunistov v zadnjih dneh. Zavrnil je samo očitek — pravzaprav je šlo le za namig — da naj bi se socialisti pripravljali na sklepanje drugačnih zavezništev (take govorice so se pojavile tudi ob napovedi, da se bo Mitterrand prav danes v Bonnu sestal z zahodnonemškim kancelerjem Schmidtom). «Izbira enotnosti levice — je poudaril socialistični voditelj — je stara že dvajset let ter ni razlogov, da bi jo spreminjali.» Končno je Mitterrand še izrazil prepričanje, da je sporazum o «posodobljenju» skupnega programa izpred petih let možen. Za dosego tega cilja pa je potrebno, da se med levimi strankami ponovno ustvari ozračje zaupanja.

(tm)

RIM — V Italiji deluje že nad 200 kmetijskih zadrug, v katere so se vključili mladi ljudje, ki nameravajo obdelovati sicer neobdelana zemljišča, predvsem na Jugu. Tako so ugotovili med zborovanjem združenja kmetijskih zadrug, kjer so poudarili tudi pomen podobnega vključevanja mlade delovne sile v kmetijstvo in zahtevali, naj družba podpre pojav vračanja mladih ljudi k zemlji, kjer delovnih mest (kljub rastoči brezposelnosti med mladino) primanjkuje še in še. Podobne zadruge ustanavljajo mladi ljudje tudi na področjih socialnih storitev in obrtništva.

Pol Pot v Pekingu

Voditelj kamboške komunistične partije doživel veličasten sprejem

PEKING — Pol Pot, zahodnemu svetu povsem neznani voditelj kamboške komunistične partije, je včeraj dopotoval v Peking na petdnevni uradni obisk ter je bil deležen sprejema, kakršnega na Kitajskem navadno prirejajo le najbolj uglednim svetovnim voditeljem. Poleg ogromne množice so namreč kamboškega voditelja pričakali vsi najvišji predstavniki kitajske partije in vlade s predsednikom Hua Kuo - fengom na čelu. Pol Pota spremlja tudi kamboški zunanji minister Iang Sary.

Mednarodni opazovalci z velikim zanimanjem spremljajo obisk, saj je to prvi obisk nekega kamboškega političnega vodjitelja v tujini po osvoboditvi Kambodže, poleg tega pa so dosedanje informacije tako o razvoju dogajanj v tej državi, kot tudi o osebnosti Pol Pota, izredno pičle in nezanesljive, saj prihajajo skoraj izključno iz tajskih ali ameriških virov.

Za sedaj pa ni Pol Potov obisk odgovoril na ta vprašanja. Vreden omembe je le daljši članek v «Ljudskem dnevniku», glasilu kitajske partije, ki med drugim zagotavlja vso podporo Kitajske Kambodži «v boju za ohranitev neodvisnosti in suverenosti in za izgradnjo države». List poudarja tudi, da je kamboško ljudstvo «pod vodstvom kamboške komunistične partije» znalo tudi po izgonu Američanov in njihovih služabnikov nadaljevati boj «na osnovi načel neodvisnosti in opirajoč se samo na lastne moči ter poraziti notranje in zunanje sovražnike, kot tudi utrditi oblast proletariata.»

Stavka v tržaški ladjedelnici

V okviru poldnevne vsedržavne stavke uslužbencev podjetij z državno soudeležbo so včeraj stavkali tudi delavci tržaških ladjedelnic. Poročilo berite na 2. strani

NOV ULTIMAT SCHLEYERJEVIH UGRABITELJEV BONSKI VLADI

Obsežna policijska akcija v ZR Nemčiji, na Danskem in na Nizozemskem

(Od dopisnika Tanjuga posebej za Primorski dnevnik)

BONN — Ali je «primer Schleyer» tri tedne po krvavem napadu teroristične «frakcije Rdeče armade» (R. A. F.) v Kölnu, ki se je končal z ugrabitvijo vodilnega zahodnonemškega industrijca, pred novim, zaključnim razpletom?

Ozračje v nekako že utrujenem Bonnu, ki v senci bodečih žic in oklopnih avtomobilov še ni mogel ujeti normalnega ritma, je sedaj ponovno napeto in polno pričakovanja. Ugrabitelji Hansa Martina Schleyerja so se namreč nepričakovano oglasili z novo serijo pisem, ki vsebujejo dokaze o tem, da je njihov ujetnik še živ, hkrati pa za njegovo izpustitev ponovno zahtevajo izpolnitev že znanih zahtev. Sinoči so v uredništvih pariškega dnevnika «Liberation», pri «Frankfurter Rundschau» in na sedežu švicarske telegrafske agencije v Bernu prejeli enake zavitke s Schleyerjevo fotografijo in ultimatom ugrabiteljev. Tudi to pot je posnetek očitno napravljen s polaroidom kamero. Okoli vratu ima industrijec obešen karton z napisom «Hans Martin Schleyer — dvajset dni ujetnik RAF». Teroristi ultimativno terjajo od bonske vlade, naj nemudoma ustavi nadaljnji pregon in naj jim da nedvoumno vedeti, da je pripravljena izpustiti 11 pripadnikov skupine Baader Meinhof. V nasprotnem primeru bodo Schleyerja umorili.

Bonska vlada zaenkrat ni zavzela uradnega stališča do najnovejše zahteve Schleyerjevih ugrabiteljev. Objavili so le, da se je na hitro sestal «veliki krizni štab», ki mu predseduje kancler Helmut Schmidt, in da so se pogovarjali o tem, kaj je storiti. Francoski dnevnik, ki ga je svoj čas ustanovil Jean Paul Sartre in za katerega danes sodijo, da stoji bolj levo od francoske KP, je torej kljub zapori vseh informacij v zvezi z ugrabitvijo in prošnjo zahodnonemške vlade za solidarnost vseh, tudi tujih sredstev obveščanja, objavil zahteve teroristov in Schleyerjevo fotografijo. To je v tem trenutku gotovo otežilo položaj in postavilo vlado pred novo preizkušnjo. Teroristi so namreč med drugim sporočili tudi to, da so spremenili taktiko pridobivanja časa in poskusa prisluškovanja telefonskih pogovorov, ki potekajo med posrednikom, ženevskim odvetnikom Denisom Payotom, in teroristi. Vse kaže, da so občutili, da se jim preiskovalci bližajo in da bo v najkrajšem času morala pasti takšna ali drugačna odločitev.

Množična policijska akcija, gotovo največja in najobsežnejša, ki jo je kdaj videl ta del Evrope, je zajela medtem tudi Nizozemsko in Dansko. Po streljanju v Utrechtu, kjer je član najožjega jedra skupine Baader Meinhof in verjetni atentator na državnega tožilca Siegfrida Bubacka Knut Folkerts ustrelil policijskega agenta, njegova spremljevalka, prav tako znana teroristka Brigitte Mohnhaupt pa ušla, so tako v Bonnu, kot tudi v Haagu skorajda prepričani, da se ugrabitelji skupaj s svojo žrtvijo lahko skrivajo tudi izven meje ZR Nemčije, denimo na kakšni ladji ob nizozemski ali danski obali. Tisoče policajev je včeraj preiskovalo počitniške hiše na Danskem, na Nizozemskem pa obsedno stanje traja že nekaj dni in posebno pozorno ustavljajo in preglejujejo vse avtomobile z zahodnonemškimi oznakami. Policijska reakcija je včeraj paralizirala tudi Hamburg. Nekdo je obvestil oblasti, da je v avtobusu opazil Brigitte Mohnhaupt, zato so takoj zaustavili in natančno pretipali avtobuse mestnega in medkrajevnega prometa, vendar brez uspeha.

Vlada kanclerja Helmuta Schmidta, ki jo pri tem izjemoma podpirajo tudi vodje opozicijskih strank, je prej ko slej odločena, da ne popusti pred izsiljevanjem teroristov, da bi to ne bil precedenčni primer za nadaljnje ugrabitve in nasilja. Kljub temu, da se to osnovno stališče uradnega Bonna verjetno ni spremenilo, politika zavlačevanja in pridobivanje časa, ki je organom pregona priskrbela že tri tedne možnosti, da bi lahko izsledili ugrabitelje, po vsej verjetnosti ima svojo ceno. Če naj se igra mačke z mišjo in boj za Schleyerjevo življenje še nadaljuje, bo Bonn najbrže moral pristati na nekakšno, pa četudi lažno koncesijo, ki bi Schleyerjeve ječarje odvrnila od najhujšega. S tem v zvezi se veliko ugiba o misiji državnega ministra v Schmidtovem kabinetu Wischnewskega, ki se ta čas mudi v Vietnamu. Potem ko so Alžirija, Libija in Južni Jemen baje gladko odklonile, da bi sprejele 11 teroristov tolpe Baader Meinhof, poskuša zahodnonemški odposlanec to doseči v Hošiminhu — ali pa gre nemara le za napor, pridobiti še kak dan in še kako uro.

IVO VAJGL

VČERAJ ŠTIRIURNA STAVKA TUDI V TRSTU

Delavci v ladjedelniških podjetjih zahtevajo spremembo ekonomske politike

Stavki in protestnemu sprevodu so se pridružili tudi delavci manjših podjetij - Nevarnost odpustov v podjetju Orlando

V okviru vsedržavne stavke so včeraj stavkali 4 ure (od 8. do 12.) tudi tržaški delavci in nameščenci, zaposleni v ladjedelstvu, in sicer v podjetjih z državno udeležbo, pridružili pa so se jim tudi delavci manjših podjetij, ki opravljajo razna popravila in so tesno povezana z ladjedelstvom. Tako so se poleg, stavkajočih delavcev podjetij GM, CMI, Italcantieri, Tržaški arzenal, Italsider, Ancifap, Alfa Romeo in Cantieri Alto Adriatico, udeležili protestnega zborovanja in pohoda po mestu tudi delavci manjših podjetij. Med temi je treba omeniti delavce pri podjetju «Officine navali Orlandi», ki so v protestnem sprevodu nosili napis: «Dežela naj nastopi, da pri podjetju Orlando ne pride do odpusta 13 delavcev». Delodajalec je namreč napovedal odpuste, češ da nima naročil, sindikati pa se temu protivijo in zavračajo opravičila, ki niso nikakor utemeljena, saj je omenjeno podjetje imelo vedno dovolj naročil, tako da so delavci morali opravljati nadurno delo, večkrat pa je podjetnik prepustil naročila drugim podjetjem.

Zelo visok odstotek delavcev in uradnikov tako pri stavki kot pri protestni manifestaciji potrjuje, da so delavci prizadeti in zakrbljeni ter zahtevajo korenito spremembo dosedanje politike, finančno preureditev podjetij z državno udeležbo, zaključek spora z IRI, prepoved prodajanja javnih podjetij zasebnikom, izvajanje programskega dogovora med demokratičnimi strankami glede podjetij z državno udeležbo. To je poudaril v svojem govoru na včerajšnjem zborovanju član o srednjega vodstva sindikata kovinarjev Franco Sartori, ki je pripomnil, da podjetja z državno udeležbo in finančne družbe plačujejo zdaj stare grehe ,ki pa bi jih hotele prevreči na ramena delavcev. Sindikati odločno zavračajo tak manever, kakor tudi izzivalno ravnanje javnih in zasebnih podjetij, ki so spet odkrila dopolnilno blagajno, namesto da bi se lotila reorganizacije in preosnove, kot zahtevajo sindikati.

Delavski sprevod je krenil po mestnih ulicah in trgih izpred Tržaškega Lloyda, zborovanje pa je bilo pred sedežem Italcantieri.

Obvestilo za osebje slovenskih vrtcev

Po prehodu otroških vrtcev ONA IRC pod državno upravo nastaja problem učnega in neučnega osebja slovenskih otroških vrtcev. Šolsko skrbništvo zato obvešča, da je treba poslati prošnje za službo z dokumentacijo najkasneje do 10. oktobra na šolsko skrbništvo. Na oglasni deski skrbništva sta razobešena dva primera prošenj, eden za učno, drugi pa za neučno osebje.

Predvolilne skupščine socialističnih sekcij

V teh dneh so se zaključile skupščine mestnih sekcij PSI, na katerih so izvolili nove tajnike, od katerih je velika večina mladih, med njimi tudi dve ženski. Obenem so pod vodstvom namestnika pokrajinskega tajnika Pahorja sestavili tudi predloge glede sestave kandidatnih list in programov za bližnje občinske in rajonske volitve. O tem bo odločalo pokrajinsko vodstvo PSI, katerega sejo so odločili, spričo negotovosti o dokončnem datumu volitev, od 30. t.m. na 5. oktober.

Seja pokrajinskega konzorcija za prevoze

Po izredno dolgem in razburkanem zasedanju je sinoči skupščina pokrajinskega konzorcija za prevoze z večino glasov sprejela sklep, da imajo pripadniki nekaterih zaslužnih kategorij pravico do avtobusnih abonmajev po znižani ceni. Soglasno pa je bila izglasovana resolucija, ki obvezuje skupščino, da se sestane v roku 15 dni in da izglasuje vse primerne ukrepe tudi za upokojence, ki imajo minimalne, oziroma socialne pokojnine.

Od jutri do nedelje kongres tržaške KD

Jutri se začne v hotelu ENALC pod Nabrežino 31. pokrajinski kongres Krščanske demokracije pod geslom «Obveza in ljudska moč KD za demokratičen napredek in družbeno - gospodarski razvoj Trsta». Udeležilo se ga bo 110 delegatov, izvoljenih na sekcijskih skupščinah, prisotni bodo tudi člani zapadlega pokrajinskega vodstva, izvoljeni predstavniki in upravitelji ter člani rajonskih konzult.

Ob 18. uri bodo izvolili predsedstvo kongresa, nakar bo tajnik Rinaldi ob 19. uri podal uvodno poročilo. Razprava o njem se bo začela v soboto ob 15. uri in se bo nadaljevala še v nedeljo zjutraj in popoldne, čemur bodo sledili zaključki Rinaldija, govor predstavnika vsedržavnega vodstva in izvolitev 30 članov novega pokrajinskega odbora.

● **Tajništvo patronato INCA - CGIL** sporoča vsem delavcem in upokojencem, da se bo urnik delovanja patronata s 1. oktobrom znatno spremenil. Od ponedeljka do petka bodo uradi odprti od 8.30 do 12.30 in od 17.00 do 19.30, ob sobotah pa samo dopoldne.

● **Drevi ob 20.30** se bo na sedežu na Proseku sestala rajonska konzulta za zahodni Kras. Na dnevnem redu je razprava o raznih storitvah in o perimetraciji kraških vasi.

Predsednik CK ZKS Popit na obisku pri deželni KPI

V okviru rednih stikov med KPI in Zvezo komunistov Slovenije bo danes delegacija CK ZKS obiskala komuniste v deželi Furlanija-Julijski krajini. Odposlanstvo ZKS, ki ga vodi predsednik CK ZKS France Popit in v katerem sta še Miha Raunik in Ida Zajc, se bo srečalo o predstavniki deželnega komiteja KPI za Furlanijo-Julijsko krajino, ki ga vodi tajnik poslanec Antonino Cuffaro. Delegacija ZKS bo obiskala krajevne uprave ter partijske organizacije v Furlaniji in krajih, kjer aktivno delujejo Slovenci.

Spored obiska predvideva za danes, po razgovorih na sedežu KPI, ob 12.30 srečanje s tržaškim pokrajinskim odborom, ob 17. uri z občinskim odborom v Dolini, zvečer pa s komunističnim aktivom v gledališču «Prešeren» v Boljuncu. Jutri se bo delegacija zjutraj sestala z voditelji videmske federacije KPI, popoldne se bodo razgovori nadaljevali na sedežu KPI v Gorici, zvečer pa bo delegacija obiskala sekcije, v katerih delujejo slovenski komunisti.

Predavanje o kmetijstvu na tržaški univerzi

V konferenčni dvorani ekonomske fakultete tržaške univerze bo profesor Ottone Ferro, docent kmetijske ekonomije in politike padovanskega vseučilišča, predaval danes ob 18. uri o temi: «Najnovejši razvoj kmetijsko-prehrambene politike v Italiji».

ŠE EN ODMEV NA SOBOTNO MANIFESTACIJO V BAZOVICI

Predsedstvo sveta SSk nam je poslalo v objavo naslednje sporočilo:

«Svet Slovenske skupnosti v Trstu je na svoji izredni seji v ponedeljek 26. t.m. med drugim izčrpno razpravljal o pripravah in poteku protestne manifestacije proti oskrunitvi spomenikov padlim talcem na Opčinah in Bazovici, ki je bila minulo soboto 24. septembra. Pri tem je prišlo ponovno do izraza stališče, ki ga iskreno in dosledno zagovarja Slovenska skupnost, da moramo Slovenci posebno v sedanjih razmerah nastopiti povsod čim bolj enotno. Zato je pravočasno opozorila in zahtevala, da ta enotnost pride do jasnega izraza tudi na omenjenem zborovanju pred spomenikom prvih slovenskih žrtev fašizma v Bazovici. Na žalost pa ta njena prizadevanja niso našla ugodnega odziva pri organizatorjih omenjene proslave, ki so s svojo izbiro govornikov povsem izključili prisotnost pripadnika Slovenske skupnosti. Svet SSk poudarja, da so bazoviški junaki padli za svoj narod in ne za kako strankarstvo. Žal je strankarstvo prišlo do izraza še zlasti v nastopu italijanskega govornika.

Da bi bazoviške žrtve končno dobile spominsko obeležje, kakor ga objektivno zaslužijo, svet SSk daje pobudo s pozivom slovenskemu prebivalstvu, da se jim postavi spomenik-mavzolej, ki naj pričuje bodočim rodovom o našem trpljenju, žrtvah in težki zgodovini pod fašizmom.

V ta namen je svet SSk še na isti seji ustanovil iniciativni odbor, ki naj v sodelovanju z vsemi slovenskimi organizacijami in posamezniki čimprej uresniči to pobudo, po možnosti do leta 1980, ko bomo proslavljali 50-letnico mučeniške smrti Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča. V odbor je svet imenoval deželnega svetovalca dr. Štoko, tržaškega občinskega svetovalca dr. Dolharja ter borca NOV dr. Josipa Škerka in Marija Zaharja.»

* * *

Prizadetost Slovenske skupnosti ki veje iz gornjega sporočila, da ni bila pritegnjena k protestni manifestaciji v Bazovici, je mogoče razumeti, čeprav ni umestna zahteva, da bi bila pritegnjena kot politična stranka, ker govorniki in sodelavci na proslavi niso nastopali kot pripadniki te ali one stranke, marveč kot predstavniki dveh krajevnih skupnosti, Odbora za proslavo bazoviških žrtev in Vsedržavne zveze partizanov. Strankarsko zastopstvo na taki manifestaciji ne bi odražalo duha bazoviških žrtev. Resnica je tudi, da že od leta 1945 obstaja Odbor za proslavo bazoviških žrtev, ki vseh 32 povojnih let skrbi za septembrske svečanosti ob spomeniku in da so ljudje iz kroga Slovenske skupnosti doslej vedno ločeno častili bazoviške žrtve in se niso vključevali v svečanosti Odbora za proslavo bazoviških žrtev, ki je nastal kot odraz čustvovanja vseh slovenskih ljudi, ki so se borili proti fašizmu in v narodnoosvobodilni vojni.

Če je sedaj pri Slovenski skupnosti želja, da bi se pridružili odborovim pobudam, potem mislimo, da bi bila najbolj enostavna pot ta, da stopijo v stik z njim.

Kar pa zadeva pobudo za postavitev mavzoleja bazoviškim žrtvam, predsedstvu sveta SSk očitno ni znano, da ima Odbor za proslavo bazoviških žrtev v programu posebno svečano počastitev njihovega spomina ob 50-letnici njihove ustrelitve in da je že v pogovorih z ustreznimi organi tržaške občine za primernejšo ureditev spomeniškega okolja od sedanjega, pri čemer pa se nam zdi, da je sedanji spomenik sam po sebi, čeprav skromen, dostojen predvsem zato, ker je bil postavljen že leta 1945 kot najbolj spontan izraz spoštovanja naroda, ki je tedaj komaj izšel iz zmagovitega narodnoosvobodilnega boja in je svojo prvo spominsko obeležje namenil prav bazoviškim junakom.

Ponavljamo, mogoče se je strinjati s kritično prizadetostjo Slovenske skupnosti glede načina, kako je bila organizacijsko izpeljana sobotna protestna manifestacija in tudi glede kakšnega govora na njej, vendar mislimo, da način reagiranja, za kakršnega se je odločila SSk, ni najbolj premišljen in v skladu s težnjo nje same, da «moramo Slovenci posebno v sedanjih razmerah nastopati čim bolj enotno».

Pavlu in Majdi Colja ter drugorojenčku Iztoku vošči vse najboljše Socialistična stranka Italije - Sekcija Zgonik Repentabor

Včeraj sta praznovala 25 let poroke
ZALKA in BASILIO SMOTLAK
iz Doline
Veliko zdravja in sreče jima želita sinova Walter in Davorin ter vsi, ki ju imajo radi

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
RAZPISUJE
ABONMA
za sezono 1977-78

Vrsta abonmajev v Trstu

Red A (premierski)
Red B (prva sobota po premieri)
Red C (prva nedelja po premieri)
Red D (mladinski v sredo)
Red E (mladinski v četrtek)
Red F (sindikalni — druga sobota po premieri)
Red G (popoldanska predstava na dan praznika)
Red H (mladinski)
Red I (mladinski)
Red J (mladinski)

VPISOVANJE ABONENTOV DO JUTRI, 30. SEPT. OD 8. DO 14. URE PRI GLAVNI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA, ULICA PETRONIO 4, TEL. 734-265 TER OD 1. DO 8. OKTOBRA V TRŽAŠKI KNJIGARNI, UL. SV. FRANČIŠKA 20, TEL. 732-487.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE
opozarja vrtnarice, ki nameravajo prositi za suplence v državnih vrtcih, naj prošnje na kolkovanem papirju čimprej vložijo na šolsko skrbništvo.

Razna obvestila

Narodna in študijska knjižnica obvešča, da bo 1. Slovenski deželni knjižničarski tečaj v prostorih študijske knjižnice od 7. do 18. novembra 1977 in ne 17. oktobra, kot je bilo prvotno objavljeno. Predavanja bodo dnevno od 14. do 18.30 (vključen polurni odmor. Kdor se želi prijaviti, naj čimprej pošlje prošnjo z navedbo osebnih podatkov in naslova Narodni in študijski knjižnici — 34133 Trst, Ul. Sv. Frančiška 20/1.

Prva vaja otroškega in mladinskega pevskega zbora «Kraški slavček» iz Nabrežine bo v prostorih Glasbene matice v Nabrežini v soboto, 1. oktobra, ob 15. uri.

Razstave

Slikarska razstava Vinke Zakrajškove v NŠK bo odprta še danes v uradnih urah knjižnice. Slike so tudi na prodaj — informacije v knjižnici.

V tržaški občinski galeriji bo do 6. oktobra razstava najnovejših del tržaške slikarke Elettre Boveri-Baldini.

V Kraški galeriji v Repnu razstavljata slikar-samorastnik Konrad Peternelj in kipar Radomir Bošković, galerija je odprta le ob nedeljah in praznikih z urnikom od 10. do 13. ure ter od 14. do 18. ure.

V galeriji Cartesius razstavlja tržaški kipar in slikar Marcello Mascherini.

V galeriji Rossoni razstavlja slikarka-naivka Mihaela Velikonja.

V galeriji La lanterna razstavlja akvarele graški slikar Peter Richard Oberhuber.

V umetnostni galeriji Forum bodo v soboto, 1. oktobra, ob 18. uri, odprli razstavo izdelkov vizualne raziskave, ki jo je opravil Edvard Zajec v sodelovanju z Matijo Hmeljakom.

Včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 29. septembra
MIHAEL

Sonce vzide ob 6.00 in zatone ob 17.50. — Dolžina dneva 11.50. — Luna vzide ob 18.55 in zatone ob 8.02.

Jutri, PETEK, 30. septembra
JELKA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 16,3 stopinje, najnižja 10,6, ob 13. uri 16,3 stopinje, zračni tlak 1031,3 mb rahlo pada, vlaga 42-odstotna, veter 26 km na uro severovzhodnik s sunki 40 km na uro, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 17,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 28. septembra 1977 je v Trstu umrlo 10 ljudi.

UMRLI SO: 67-letni Romano Pregarz, 73-letna Luigia Glavina por. Gerdol, 92-letna Maria Janez vd. Picotti, 4-letni Stefano Pietrini, 65-letna Roma Caremoli por. Servadei, 74-letna Rosalia Zudich por. Penko, 70-letni Otello Mauri, 64-letna Isabellina Cassanelli por. Porcelli, 87-letna Anna Venturini vd. Bassa, 64-letni Dragomilo Sancin.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - TEL. 61-646

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 28. 9. 1977

Ameriški dolar:	debeli	877,50
	drobni	857.—
Funt šterling		1530.—
Švicarski frank		368.—
Francoski frank		177,50
Belgijski frank		24,10
Nemška marka		375.—
Avstrijski šiling		52,50
Kanadski dolar		780.—
Holandski florint		350.—
Danska krona		135.—
Švedska krona		173.—
Norveška krona		152.—
Drahma:	debeli	20,70
	drobni	20,70
Dinar:	debeli	41.—
	drobni	41.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Kino

Ariston 16.00 «La zingara di Alex». Jack Lemon, Genevieve Buiold. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Mignon 16.00—22.00 «Super Kong in 3 dimensioni». Barvni film.
Nazionale 16.30 «La bella e la bestia». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Grattacielo 16.00 «Wagon-lits con omicidi». Gene Wilder, Jill Clayburgh. Barvni film.
Excelsior 16.00 «Il compagno Don Camillo». Fernandel, Gino Cervi.
Fenice 16.00 «Airport 77». Barvni film.
Eden 16.00 «Tre tigri contro tre tigri». R. Pozzetto, C. Ponzoni, E. Montesano, D. Di Lazzaro, P. Villaggio.
Ritz 15.30 «La spia che mi amava». Roger Moore, Barbara Bach, Curt Jurgens. Barvni film.
Filodrammatico 16.00 «La moglie erotica». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Cristallo 16.00 «La stanza del vescovo». Ugo Tognazzi, Ornella Muti. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Aurora 16.15 «Balordi e Co.» James Caan. Barvni film.
Capitol 16.30 «La cuginetta inglese». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Moderno 16.00 «Salò o le 120 giornate di Sodoma». Pier Paola Pasolinija. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Ideale 16.30—21.30 «I guerrieri». Clint Eastwood. Barvni film.
Impero 17.00 «Il borghese piccolo piccolo». Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Vittorio Veneto 17.00 «Come cani arrabbiati». J.P. Sabaght, Anna Rita Graputto. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Astra Zaprto.
Radio 16.00—22.00 «California Poker». George Segal, Elliott Gould. Barvni film.
Volta (Milje) 17.00 «Quanto è bella la Bernarda tutta nera tutta calda». Mario Brega, Mariangela Giordano. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-114; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137. Milje: tel. 271-124.

Gledališča

VERDI

V soboto ob 18. uri začetek jesenske simfonične sezone v gledališču Verdi. Orkester gledališča Verdi bo pod vodstvom dirigenta Gianfranca Masinija in s sodelovanjem violinista Rodolfa Bonuccija izvajal 1. koncert za violino in orkester Nicoloja Paganinija, uverturo iz Mozartove opere «Čarobna piščal» in Koncert za orkester Bele Bartoka.

Posebej znižane cene. Pri blagajni gledališča (tel. 31948) se nadaljuje prodaja vstopnic.

* * *

Jutri ob 12. uri bo v Časnikarskem krožku na Korzu Italia 12 tiskovna konferenca, na kateri bo vodja gledališča prof. De Ferra orisal časnikarjem repertoar nove gledališke sezone.

* * *

TEATRO STABILE: dramska sezona 1977/78. Osem kuponov za 10 predstav v abonmaju. Vpisovanje abonmajev pri krožkih podjetij, združenj, sindikalnih organizacij in šol. Potrditev filmskih abonmajev do 5. oktobra pri osrednji blagajni v Pasaži Protti 2.

Prispevki

Ob 101. obletnici rojstva none Urške ji svojci iskreno čestitajo k visokemu jubileju, družina Košuta (Križ 213) pa daruje 15.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob Danice Flego darujejo Anton, Zorica in Darij Berginc 15.000 lir za PD Ivan Grbec iz Škednja.

Namesto cvetja na grob Alberta Čuka iz Trebč darujeta Sonja Kozina in Olga Danieli 10.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na nepozabnega Alberta Čuka daruje družina 20.000 lir za ŠD Primorec, 20.000 lir za PD Primorec in 20.000 lir za polmenovanje šole v Trebčah po Pinku Tomažiču.

Slovenska prosvetna zveza izreka globoko sožalje svojemu odborniku Radivoju Pečarju ob izgubi dragega nonota Antona Pečarja.

Pedagoški odsek Sindikata slovenske šole sklicuje v petek, 30. t.m., ob 17. uri, na sedežu sindikata (Ul. Filzi 8, I. nad.) prvi letošnji sestanek na temo:

«Spremembe na obvezni šoli in možnosti posodabljanja učnih ciljev, metod in vsebine»

VČERAJ V GRLJANU MEDNARODNO SREČANJE

Izsledki prve študije o problemih kontejnerskega prevažanja blaga

Trst bo v bodoče še povečal svoj kontejnerski promet zaradi industrijskih dobav iz srednjeevropskih držav Sredozemlju in Bližnjemu vzhodu

Včeraj je predsednik Comitè Europèen des Assurances dr. Fabio Pados otvoril v Grljanu mednarodno študijsko srečanje o problemih kontejnerskih prevozov. Srečanja se udeležujejo predstavniki proizvajalcev in popravljalcev kontejnerjev, ladjedelnic in ladjarjev ter zavarovalnih in finančnih družb.

Prisotne je najprej pozdravil predsednik tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassi, ki je spomnil prisotne na vlogo Trsta v kontejnerskih prevozih. Naše mesto je v tem najvažnejše jadransko pristanišče in ima vse možnosti, da postane eno izmed najpomembnejših v Sredozemlju glede na pogodbe o industrijskih dobavah iz Srednje Evrope državam Sredozemlja in Bližnjega ter Srednjega vzhoda. Dobrodošlico našega mesta je izrekel tržaški župan inž. Spaccini, generalni direktor pristaniške ustanove inž. Colautti pa je tudi v imenu londonske «Cargo Handling Coordination Association» zaželel, da bi to srečanje pripomoglo k reševanju zavarovalne in fizične «gotovosti» kontejnerjev.

Uvodno poročilo je prebral dr. Padoa, ki je med drugim dejal, da je to srečanje idejno nadaljevanje lanskoletne 1. konference o tehničnih in zavarovalnih značilnostih kontejnerskih prevozov, ki je bila nadvse uspešna, saj je pripomogla, da so številne države ratificirale «Convention for Safe Containers». To zavarovalno konvencijo bo v kratkem ratificiral tudi italijanski parlament. Dr. Padoa je nato orisal cilje dvodnevnega srečanja izvedencev, ki bodo analizirali problematiko kontejnerskih prevozov glede na prve izsledke študijev, ki jih je izvedel londonski «Stanford Research Institute» o perspektivah razvoja kontejnerskih prevozov v prihodnjem desetletju.

Metodologijo in rezultate te študije pa sta podala predstavnika londonskega zavoda Jacques Pezier in Vance Van Miller.

Študija je upoštevala družbeno - gospodarski razvoj, tehnološki napredek in vse politične in zakonodajne okoliščine, ki vplivajo na prenos določenih prometnih poti. Med drugim študija ugotavlja in klasificira škodo pri uporabi kontejnerjev, določa njeno verjetnost in višino.

Danes predavanje o združenem premoženju

Danes popoldne ob 17.30 bo v dvorani Auditorium, Ul. Trento 8, III. nadstropje, razprava na temo: «Javni in fiskalni pogledi premoženja zakoncev: združevanje in ločitev imetja». Pobudo za razpravo je dal krožek zavarovalnice «Assicurazioni Generali», ki je za to priložnost povabil univerzitetnega profesorja Maria Pinesa, ki bo obrazložil prisotnim vse podrobnosti v zvezi s tem aktualnim vprašanjem.

Sinoči na Opčinah eksplozija na dvorišču karabinjerske postaje

Sinoči ob 19.30 je na dvorišču openske karabinjerske postaje eksplodiral približno 40-gramski eksplozivni zavoj. Takoj je posegla karabinjerska varnostna služba, ki je ugotovila, da so neznanci zagnali na dvorišče zavoj, ki naj bi bil podoben zastrašilnim bombam pri vojaških vajah (škatljcam lepenke z eksplozivno mešanico). Kljub temu je eksplozija prestrašila stanovalce bližnjih hiš. Polkovnik Vannucchi je izjavil, da ni bilo nobene materialne škode. Preiskovalni oddelek je pričel z raziskovanji. Pri tem dejanju se samo po sebi zastavlja vprašanje, če imamo ponovno opravka z zastraševalnimi manevri «neznancev».

Bodo motorno ladjo «Galileo Galilei» prodali na dražbi?

Po nalogu genovskega civilnega sodišča so razpisali dražbo za prodajo motorne ladje «Galileo Galilei», ki je last Tržaškega Lloyda. Postopek je sprožila skupina nekdanjih pomorščakov družbe, ki zahtevajo izplačilo 500 milijonov lir zaostankov pri njihovih odpravninah. Vsota se nanaša na poseben pavšalni znesek, ki ga določajo ob vrkcanju pomorščakov. Zadeva je vsekakor zapletena, saj «Finmare» nasprotuje temu izplačilu, po vsej verjetnosti pa bo Tržaški Lloyd preprečil dražbo s pologom določene vsote denarja in čakal na izid pravnega postopka.

Poldrugo leto zapora za avtomobilski miši

Tržaško kazensko sodišče (predsednik Salerno, prisednika Gridelli in Amodio, tožilec Tavella, zapisničarka Francese) je sodilo trem mladim Tržačanom, 20-letnemu Marinu Paolettiju, 21-letnemu Francu Mitriju in 20-letnemu Giampaolu Monteduru: Mitri in Monteduro sta bila obtožena, da sta vlomila v pet parkiranih avtomobilov in ukradla števnilne predmete, medtem ko je bil Paoletti obtožen le nakupa ukradenega blaga. Vsi trije so se morali zagovarjati tudi zaradi vožnje avtomobila brez vozniškega dovoljenja.

Paoletti se ni predstavil sodnikom in so mu sodili v odsotnosti, Mitri in Monteduro pa sta že dalj časa v zaporu. Oba sta zanikala odgovornost, vendar je sodni zbor po zaslišanju številnih prič menil, da sta odgovorna za tatvine in ju obsodil vsakega na poldrugo leto zapora in na 180.000 lir globe, Paolettija pa pogojno in brez vpisa v kazenski list na 6 mesecev zapora in 60.000 lir globe. Sodniki so vse tri obsodili tudi na 2 meseca pripora in 20.000 lir globe zaradi vožnje brez vozniškega dovoljenja.

VČERAJ NA POMORSKI POSTAJI

Zaključen XXXIV. kongres o problemih anatomije

Kongresa se je udeležilo nad 300 znanstvenikov iz različnih držav, ki so podali 222 zanimivih in aktualnih referatov

Včeraj se je na pomorski postaji zaključil kongres «Italijanskega društva za anatomijo». Kongresa se je udeležilo nad tristo zdravnikov in preučevalcev te vede, ki je prva po nastanku v zgodovini medicine in ki je temelj fiziologiji in tudi drugim medicinskim vejam.

Na kongresu so prebrali 222 referatov, ki so informirali in privedli prisotne do novih spoznanj znotraj anatomije človeškega telesa. Referati so se večinoma ustavljali ob posebnih, specialističnih obravnavah anatomije, tako npr. ob mikroanatomiji, radiologiji ,imunologiji (obravnavi belih krvnih telesc), navadni in patološki histologiji, molekularni biologiji, antropologiji in kirurški anatomiji. Vso to število različnih pričevanj dokazuje, kako je ta znanost v nenehnem razvoju in živa ter stremi k vedno novim spoznanjem.

Več referatov je obravnavalo tudi delovanje linfocitov. Bela krvna telesca so v človekovem organizmu nadvse važna, ker lahko takoj ugotovijo prisotnost v telesu tujih snovi.

Posebno pozornost so posvetili tudi receptorjem, to je tistim strukturam, ki so na krvnih membranah in ki lahko komunicirajo med seboj posredno ali tudi neposredno. Predvsem so udeleženci kongresa razglabljali o vlogi receptorjev ,v jajčnikih, saj lahko prav potom receptorjev možgani vplivajo na zaploditev in delovanje spolnih organov.

XXXIV. kongres o anatomiji se je torej po treh intenzivnih dneh dela končal in spodbudno je, da so ga organizirali prav v Trstu, ki postaja zadnje čase center simpozijev o medicini.

Uspešno poslovanje zavarovalnice «Generali» v prvem polletju

Upravni svet «Assicurazioni Generali» je odobril poročilo o poslovanju v prvem polletju 1977. Iz njega je razvidno, da preveva v Italiji po tolikih letih novo politično ozračje, ki upošteva gospodarske, finančne in industrijske probleme.

V teh prvih šestih mesecih je skupina «Generali» vknjižila konsolidiranih premij za več kot 1.000 milijard lir. Poslovanje družbe v Italiji in tujini je zabeležilo premij za 398 milijard lir, kar je 21,1 odst. več kot v enakem obdobju lanskega leta. Od tega zneska odpade 35 milijard lir na dve novi avstrijski filialki «Generali Allgemeine Lebensversicherung» in «Generali Allgemeine Versicherung».

● **Drevi ob 18.30** bo na sedežu združenja Italia-URSS v Ul. Torrebianca 13 srečanje med predavatelji ruskega jezika in tečajniki, da bi skupno določili dneve in ure za tečaje ruščine.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. št. 732-627.

NA POBUDO TRŽAŠKE POKRAJINSKE UPRAVE

Stvarnejši odnosi študentov s krajevno družbeno realnostjo

Zgodovinsko proučevanje odnosov med italijansko in slovensko skupnostjo v naših krajih - Želja po neposrednem spoznavanju proizvajalnih dejavnosti

Predstavniki študentov v zavodskih svetih italijanskih in slovenskih višjih srednjih šol, ki spadajo v pristojnost pokrajine, so se sestali sinoči z odbornikom za šolstvo na posvet o nekaterih pobudah, ki jih namerava levičarska uprava začeti med študirajočo mladino. Na sestanku je sodeloval tudi pokrajinski odbornik za kmetijstvo, turizem in javna dela.

Med najvažnejšimi pobudami pokrajinske uprave v prizadevanju za posodobljenje in izpopolnjevanje družbene vzgoje mladine, spada prav gotovo zgodovinsko proučevanje, v obliki okrogle mize, odnosov med italijansko in slovensko narodnostno skupnostjo na našem ozemlju, za katero so študenti pokazali veliko zanimanje in izrekli soglasje. Pokrajina bo tudi poskrbela za izvajanje programov glasbene vzgoje med šolsko mladino.

Študentje so posebno poudarili željo po javnih pobudah, ki naj jim omogočajo neposreden stik s stvarnostjo proizvajalnih dejavnosti in družbenega dogajanja. Želijo namreč vzpostaviti stalnejše povezave med umskim in fizičnim delom, zaradi česar so s pokrajinskima upraviteljema obravnavali razne možnosti vključevanja študirajoče mladine, ne samo med počitnicami, ampak tudi med šolskim letom, v praktične iniciative na področju kmetijstva, turizma in drugih gospodarskih in družbeno koristnih dejavnosti.

Z avtomobilom sta se zaletela v ograjo

Včeraj ponoči nekaj minut po 1. uri se je v Ul. Flavia pripetila prometna nesreča brez hujših posledic. Fiat 130 milanske registracije, ki je peljal proti mestu, je menda zaradi prevelike hitrosti zaneslo s cestišča, da je trčil v neko ograjo in se prevrnil. Ranjenca, 19-letni mehanik Gianpaolo Cacich iz Ul. Cubi in 23-letni poljski delavec Adriano Marchesic iz Ul. Rapicio, sta karabinjerjem iz Milj izjavila, da nista bila v poškodovanem avtu. Po pričevanju karabinjerjev, naj bi bila mladeniča vinjena, v tržaški bolnišnici pa se bosta morala zaradi odrgnin po obrazu in glavi zdraviti 9 dni.

6-DNEVNI IZLET OD 8. DO 13. OKTOBRA
V
ŠPANIJO
(KATALONIJA IN MODRA OBALA)
Avtobus in ladja
Cena: 162.000 lir
Informacije in vpisovanja na sedežu UNION, Ul. Valdirivo 30, tel. 64-459 (vsak dan od 17.30 do 19.30 razen ob sredah); v soboto od 10.30 do 12.30. Vsako sredo na okrajnem sedežu, Lonjerska cesta 177, od 18. do 19.30.

Včeraj nas je za vedno zapustil naš

ANTON PEČAR

Pogreb bo v soboto, 1. oktobra, ob 10.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na katinarsko pokopališče.

Žalujoči: snaha Angela, vnuka Nevenka in Radivoj z ženo Dorico in drugo sorodstvo

Lonjer, 29. septembra 1977

Dne 27. septembra je preminila naša draga

EMILIJA SLAVEC

Pogreb bo jutri, v petek, 30. septembra, ob 10.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev na Katinari.

Žalostno vest sporočajo: bratje, svakinje in nečaki ter drugo sorodstvo

Trst, 29. septembra 1977

Za vedno nas je zapustil

DRAGOMIL SANCIN

Pogreb bo jutri, 30. t.m., ob 13. uri iz bolnišnice pri Magdaleni v Boljunec.

Žalujoči: sin, snaha, svaki, vnuki in drugo sorodstvo

Trst, 29. septembra 1977

BOGAT PROGRAM GOSPODARSKIH SREČANJ

Naša dežela uradno prisotna tudi na graškem velesejmu

V teku razgovori z bavarskimi gospodarstveniki o možnostih trgovinskih izmenjav ter o našem pristanišču - Prihodnji teden obisk češkoslovaškega gospodarskega predstavnika

Jesenski koledar raznih pobud gospodarskega značaja, pri katerih ima besedo tudi tržaška trgovinska zbornica, je kar precej obložen. V soboto, 1. oktobra, bo na vrsti graški jesenski velesejem, na katerem sodeluje, kot na vseh podobnih sejemskih manifestacijah v srednjeevropskem prostoru, tudi naša dežela, ki je zastopana s svojim paviljonom. Tega je po naročilu deželne uprave pripravila tržaška trgovinska zbornica s sodelovanjem drugih zbornic naše dežele in prikazuje razne gospodarske dejavnosti v naših krajih, v prvi vrsti pa seveda tržaško pristanišče in njegove strukture, kar je za Avstrijo dokaj zanimivo, ter sektor poddobav. V soboto bo torej uradna in slovesna otvoritev velesejma in ob tej priložnosti bo v Gradcu delegacija naše dežele, ki jo bo vodil odbornik Mauro in ki bo imela vrsto razgovorov z vladnimi in gospodarskimi predstavniki Štajerske. Za ponedeljek je predvidena tiskovna konferenca. Graški velesejem bo za upravitelje naše dežele tudi priložnost za srečanje s predstavniki trgovinskih zbornic Zahodne Nemčije, s katerimi so v zadnjem času navezali pogostejše stike.

Pred kratkim je bilo podobno srečanje v Münchnu, kjer se je predsednik tržaške trgovinske zbornice Caidassi razgovarjal s tamkajšnjim deželnim ministrom za gospodarstvo Jaumannom ter drugimi gospodarstveniki. Razgovori so bili osredotočeni na temo dobave in prevoza surovin, ki so namenjene energetskim virom, ter vloge, ki bi jo pri tem lahko imel pristaniški sistem naše dežele.

Nemce, kot tudi Avstrijce, zanimajo predvsem prometne povezave med raznimi predeli srednje in vzhodne Evrope in v ta namen spremljajo dogajanje na tem področju pri nas in v Jugoslaviji. Glavni objekt bi moral biti v tem pogledu predor pod prelazom Monte Croce Carnico ter podoben pod Karavankami na jugoslovansko-avstrijski strani. Razgovori o teh vprašanjih bodo vsekakor dolgotrajni. V kratkem je namreč predviden tudi obisk bavarske delegacije pod vodstvom deželnega podpredsednika Karla Hillermeisterja v našem mestu.

Te dni je že na programu študijsko srečanje o problemih kontejnerskega prometa, ki ga prireja Trieste Consult in na katerem bodo razpravljali predvsem o problemih zavarovanja v tovrstnem prometu. Tudi to je tema, s katero se ukvarjajo v zadnjem času z vse večjim zanimanjem.

Med drugimi pobudami velja omeniti skorajšen obisk češkoslovaškega trgovskega zastopnika dr. Skorpicka v naših krajih, kar dokazuje, da vlada tudi v tem predelu Evrope precejšnje zanimanje za tržaško pristanišče. O njem in o možnosti trgovinskih izmenjav bo namreč tekla beseda v prihodnjem tednu. Obisk je predviden za prve dni oktobra.

Na koncu naj še omenimo to, da bo v kratkem izšla tretja izdaja Kataloga o uvoznikih in izvoznikih naše pokrajine in da so pred kratkim ustanovili pri tržaški trgovinski zbornici predstavništvo italijanske sekcije mednarodne trgovinske zbornice, ki ima svoj sedež v Parizu in katere glavna naloga je pospeševati in olajševati mednarodne izmenjave in gospodarsko sodelovanje.

DSI v novi sezoni

Prihodnji ponedeljek, 3. oktobra, bo Društvo slovenskih izobražencev v Trstu začelo redno sezono s ponedeljskimi sestanki. Program letošnje sezone bodo organizatorji predstavili na prvem večeru, ki bo kot običajno v društvenih prostorih v Ulici Donizetti 3 ob 20.15. Prvi sestanek je namenjen tudi obračunu letošnjih študijskih dni Draga 77.

Naslednji ponedeljek, 10. oktobra, pa bo v društvenih prostorih proslava ob 60-letnici smrti Janeza Evangelista Kreka, ki je umrl točno pred šestdesetimi leti na ta dan.

Protest sklada za varstvo narave

Tržaški WWF — Svetovni sklad za zaščito narave, je poslal predsedniku poslanske zbornice posl. Ingrau brzojavko, v kateri protestira v zvezi z začetkom razprave v parlamentu glede gradnje jedrske centrale v tržaškem zalivu. Sklad zahteva, da se vprašajo za mnenje tudi tiste sile, ki nasprotujejo gradnji jedrske centrale in šele potem naj se začne v parlamentu razprava.

Svetovalci KPI pri Comelliju

Predstavništvo svetovalske skupine KPI v deželnem svetu se je sestalo s predsednikom Comellijem ter mu predočilo nekaj nujnih problemov, ki zadevajo položaj potresnih krajev ter dežele sploh. Posebej so obravnavali vprašanje izvajanja zakona o popravilu hiš ter vprašanja, ki so povezana z decentralizacijo ter ovrednotenjem dela in nalog gorskih skupnosti. Med obravnavanimi temami velja omeniti vprašanje pravic slovenske narodnostne skupnosti, s tem v zvezi pa vprašanje o šolskih okrajih ter ustrezni avtonomiji slovenske šole.

DELOVANJE MLADINSKEGA ODBORA SKGZ

Pregled perečih vprašanj mladine v Beneški Sloveniji

Na torkovi seji v Čedadu postavili smernice za nadaljnje pobude

Mladinski odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki je v zadnjih tednih še posebej aktiven, je imel v torek v Čedadu pomembno sejo. Pomembno iz dveh razlogov: po eni strani zaradi tega, ker so se člani odbora nasploh prvič sestali na redni seji v Čedadu; po drugi zaradi dejstva, da je bila seja skoraj izključno posvečena problematiki mladine iz Beneške Slovenije.

Okvirno poročilo o problemih in delovanju mladih iz dolin izpod Matajurja sta podala beneška člana odbora Jožko Kukovac in Lucia Costaperaria. Temu je sledila razprava o najbolj pekočih vprašanjih, o možnostih njihovega čimbolj učinkovitega reševanja ter o najprimernejših oblikah prisotnosti mladinskega odbora v Benečiji.

Zaradi razpršenosti po razmeroma oddaljenih vaseh Benečije tamkajšnja mladina nima mnogo priložnosti za srečanja, za pogovore in razprave v materinem jeziku, za izmenjavo izkušenj ter za sodelovanje. V bistvu to onemogoča, da bi mladi imeli svojo organizacijo. Prisotni pa so v raznih pevskih zborih in v planinskem društvu Čedad. Pomembno vlogo v delu z mladimi in v njihovem združevanju ima študijski center Nediža, ki med drugim pripravlja že tradicionalna mladinska letovanja Mlada brieza in ki ima v programu za letošnjo sezono organizacijo tečaja slovenskega jezika za mlade.

Slovensko planinsko društvo Čedad, ki ima za sabo že nekaj uspelih izletov, srečanja s planinci iz Kobarida, Tolmina in Nove Gorice, namerava v prvi polovici novembra organizirati pohod v spomin na padle za svobodo na Matajur. Ta manifestacija, ki naj bi postala tradicionalna, bo priložnost za srečanja mladih iz Benečije, z mladimi z Goriške in Tržaške ter iz obmejnega pasu Slovenije. Prav takih priložnosti za spoznavanje je treba pripraviti čimveč, saj med drugim pripomorejo k utrjevanju narodne zavesti. Ob koncu razprave je bilo sklenjeno, da se bo mladinski odbor zavzel, da bo za napovedan pohod na Matajur mobiliziral čimveč mladih.

V drugem delu seje so člani odbora pregledali opravljene akcije od maja do danes ter razpravljali o nekaterih pobudah za bližnje obdobje. Tako velja omeniti, da bo 8. oktobra v Novi Gorici drugo srečanje mladinskega odbora s predstavniki občinskih konferenc Zveze socialistične mladine Slovenije, Nove Gorice, Tolmina, Sežane in Kopra. V kratkem je tudi predviden sestanek članov odbora s predstavniki mladine, ki je organizirana v FGCI - ZKMI, FGSI - ZSMI in SSk. Že za jutri pa je v organizaciji mladinskega krožka iz Gorice predvideno predavanje zdravnice dr. Franje Bojc - Bidovec, po kateri je bolnica Franja dobila ime. Predavanje bo na sedežu krožka v Ulici Montesanto 84 v Gorici ob 20.30.

Prihodnja seja mladinskega odbora bo 11. oktobra v Trstu in bo v glavnem posvečena športni problematiki.

sk

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

REPERTOAR

za sezono 1977-78

V abonmaju

Oton Župančič — VERONIKA DESENIŠKA
(tragedija v petih dejanjih)
Ob stoletnici pesnikovega rojstva
Režija: JOŽE BABIČ

Branislav Nušić — OBLAST
(komedija v dveh dejanjih)
Prvič v slovenščini integralno besedilo
Prevod: MILAN JESIH
Režija: MIROSLAV BELOVIĆ

Aleksej Arbuzov — IRKUTSKA ZGODBA
(igra v treh dejanjih)
Prevod: MILE KLOPČIČ
Režija: MARIJO URŠIČ

Dario Fo — SEDMA — KRADI MALO MANJ
(Settimo: ruba un po' meno)
(komedija v dveh dejanjih)
Prevod: BORUT TREKMAN
Režija: JOŽE BABIČ

*** — GOSTOVANJE DVEH GLEDALIŠKIH ANSAMBLOV IZ MATIČNE DOMOVINE

*** — GLASBENA KOMEDIJA
Gostovanje gledališča Komedija iz Zagreba

Izven abonmaja

Miroslav Košuta — VITEZ NA OBISKU
(mladinska igra)
Krstna uprizoritev
Režija: MARIJO URŠIČ

Kole Čašule — VRTINEC
(igra v dveh dejanjih)
Prvič v slovenščini
Prevedel: JANKO MODER
Režija: LJUBIŠA GEORGIJEVSKI

Alviero Negro — BUNKER
(komedija v dveh dejanjih)
Prvič v narečju beneških Slovencev
Prevod: BOŽO ZUANELLA
Režija: JOŽE BABIČ

Poleg ponovitev nekaterih uspešnih predstav iz preteklih sezon so v repertoarnem načrtu predvidena tudi nekatera druga gledališka gostovanja iz Jugoslavije.

Posebna dejavnost

UMETNIŠKI PROGRAM DELA BO IZPOPOLNJEN ŠE Z IZVEDBO POSEBNIH NASTOPOV SSG V ŠOLAH IN PROSVETNIH DRUŠTVIH.

NA POZIV SINDIKALNE FEDERACIJE

Zaskrbljenost za gospodarstvo Goriške izražena na včerajšnjem zborovanju

Deset tisoč ljudi na manifestaciji - Trgovine v Gorici so bile dopoldne zaprte

Še nikdar ni bilo v Gorici toliko udeležencev na sindikalni manifestaciji, kot smo videli včeraj. Splošna protestna stavka, ki jo je proglasila enotna sindikalna federacija v znak protesta proti slabšanju gospodarskega stanja v tukajšnjih tovarnah, je popolnoma uspela. V Gorico so se zgrnili tisoči delavcev iz vseh tovarn v goriški pokrajini, stavke so se udeležili tudi državni in poldržavni uradniki, tako da je bilo delo tudi v teh uradih včeraj zjutraj blokirano. Tudi trgovci so solidarizirali z delavstvom, s tem da je velika večina trgovin bila včeraj dopoldne zaprta, ne le v ulicah, po katerih je šel sindikalni sprevod, marveč tudi v obrobnih in bolj oddaljenih ulicah. Ponekod v šolah

Tajnik FLM Pio Galli

so stavkali tudi profesorji, dijaki pa niso prišli na manifestacijo, ker je bilo stavkajočih med učnim osebjem malo. Zadnjo uro pouka so stavkali tudi profesorji na slovenskih šolah in se tako pridružili vabilu Sindikata slovenske šole.

Delavstvo se je s transparenti in zastavami pričelo zbirati na Korzu Italija pred spominskim parkom. Delavci so krenili po korzih Italija in Verdi in pred pošto zavili v Ulico Oberdan in zatem na Travnik. Sprevod je bil tako dolg, da se je zborovanje na Travniku že pričelo, ko so bili zadnji udeleženci v sprevodu šele pri Verdijevem gledališču. Toliko je bilo tokrat manifestantov. Računajo, da jih je bilo več kot deset tisoč.

Govorila sta Giovanni Padovan v imenu pokrajinske sindikalne federacije in Pio Galli, eden izmed vsedržavnih tajnikov enotnega sindikata kovinarjev. Padovan je v svojem govoru v glavnem omenil težave produktivnega značaja, v katerih se nahajajo tovarne na Goriškem, tako one tekstilnega kot jeklarskega in ladjedelniškega sektorja. Dejal je, da je goriška pokrajina danes med najšibkejšimi v državi, saj je večina tovarn v krizi. Tajnik FLM Pio Galli pa se je v glavnem navezal na splošne teme sindikalnega gibanja in včerajšnjo stavko idealno povezal z borbo, ki jo vodijo prav v teh dneh delavci vseh podjetij z državno udeležbo. Kar na lepem se hoče državna uprava otresti precejšnjega dela teh podjetij, kar pa ne koristi splošnemu gospodarstvu države. Tajnik FLM je dejal tudi, da se zakoni sprejemajo in se ne izvajajo in dejal, da bi morala vlada spoštovati sprejete obveznosti, zlasti kar se tiče gospodarstva. Na eni strani imamo milijon mladih brezposelnih, ki trkajo na vrata tovarn, na drugi pa se moramo boriti za ohranitev tistih delovnih mest, ki so v nevarnosti.

Po zborovanju so se delavci mirno razšli. Popoldne je delo v tovarnah in na drugih delovnih mestih potekalo normalno.

Ravnateljstvo ENEL ne spoštuje sporazumov

Delavci tržiške termoelektrarne ENEL so na sestanku s pokrajinskim vodstvom sindikata električnih delavcev obsodili, je rečeno v tiskovnem poročilu, ravnanje ravnateljstva, ker ne spoštuje sporazumov, ki so vsebovani v novi delovni pogodbi. Delavci ne izključujejo možnosti zaostritve odnosov.

Številni poročevalci na srednjeevropskem srečanju

Na srednjeevropskem kulturnem srečanju, ki bo od sobote do torka v palači Attems v Gorici, bodo o humorju in satiri v srednjeevropskih kulturah govorili prof. Paolo Santarcangeli s turinske univerze, ki bo imel otvoritveni govor v soboto dopoldne, Ovidiu Drimba, ki bo prikazal humor v romunski literaturi in Karoly Szalay, ki bo govoril o satiri v madžarski literaturi. Artur Sandauer iz Varšave pa se bo dotaknil podobnih aspektov v poljskem slovstvu.

Posebej naj omenimo Žarka Petana iz Ljubljane, ki se bo dotaknil humorističnih in satiričnih aspektov v slovenskem slovstvu, medtem ko bo naslov predavanja Branimira Donata iz Zagreba «Med smehom in svobodo».

Omenimo še naslednje poročevalce: Jakob Allerhand z Dunaja, Kurt Klinger iz Zuericha, Osvaldo Ramous z Reke, Teresa Lylinska iz Krakowa, Oskar Matulla z Dunaja, Ruggero Jacobbi iz Rima, Gianni Randolino iz Rima in Peter Wehle z Dunaja.

Pred jesensko-zimsko sezono

Goriški planinci se že pripravljajo na začetek jesensko-zimske sezone, ki je že po tradiciji namenjena predavanjem, družabnim prireditvam, pa tudi občnemu zboru.

Za uvod v letošnjo predavalno sezono bodo poskrbeli kar člani društva, taki, ki se ukvarjajo tudi s fotografiranjem, planinci, alpinisti, jamarji. Prvi planinski večer v «domačem aranžmaju» bo na sporedu že 6. oktobra v dvorani na Verdijevem korzu št. 13.

Ker vremenoslovci vztrajno obljubljajo lepo jesen (planinci pa jim zaradi slabih izkušenj le težko verjamejo), bo v oktobru še nekaj krajših izletov, ki jih planinci imenujejo kar pohode. Tako načrtujejo za nedeljo, 9. oktobra, pohod(ič) v okoliko Grgarja, marš ruto pa bodo pravočasno sporočili.

Proti koncu oktobra vabijo planinci na «kastanjado» v Brda in so za to družabno prireditev že rezervirali nedeljo, 23. oktobra.

Med enim pohodom in drugim bo čas najbrž hitro minil in pomisliti bo treba na tradicionalno martinovanje. Kolikor ne bo nepredvidenih težav, bodo goriški planinci dostojno proslavili patrona v Lipici in to v nedeljo, 13. novembra. Naj datum nikogar ne moti, saj bo prav tako prijetno, kakor druga leta.

Proti koncu novembra pa nas bo obiskal sicer že znani predavatelj Peter Skoberne z zanimivim predavanjem o lepotah Alp ter o njihovem varstvu.

Nov način plačevanja socialnih prispevkov

Pokrajinski zavod za socialno skrbstvo (INPS) obvešča, da bo od 1. oktobra dalje stopil v veljavo nov način prijavljanja in plačevanja prispevkov. Delodajalci bodo morali v predpisanem roku vsak mesec izpolniti poseben obrazec (mod. DM 10 M), obveznosti pa poravnati pri denarnem zavodu, ki ga bo izbralo ravnateljstvo INPS. Še naprej pa bodo morali delodajalci izpolnjevati trimesečne prijave (obrazec DM 10 L in DM 10 A) o višini dohodkov zaposlenih.

Pokrajinski zavod za socialno skrbstvo sporoča nadalje, da so že začeli z razdeljevanjem novih obrazcev ter zadevnih pojasnil za pravilno izpolnjevanje.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

ORGANIZIRA SEZONO V GORICI SKUPAJ S SLOVENSKO PROSVETNO ZVEZO IN ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V SODELOVANJU Z USTANOVO ZA KULTURNE IN UMETNIŠKE PRIREDITVE (EMAC)

ABONMA V GORICI ZA SEZONO 1977-78

Cene abonmajev za sedem predstav

I. sedeži (parter in balkon)	10.000 lir
II. sedeži (parter in balkon)	7.000 lir
Mladina	5.000 lir

Tudi letos razpisujemo družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk z osnovnim abonmajem, h kateremu vsak nadaljnji član doplača 5.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sedeže in stane prav tako 5.000 lir.

VPISOVANJE ABONENTOV DO 15. OKTOBRA NA SEDEŽU SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE, UL. MALTA 2, TEL. 2495 TER V KATOLIŠKEM DOMU, DREVORED XX. SEPTEMBRA 85, TEL. 81-120.

DOSEDANJI ABONENTI LAHKO OBNOVIJO ABONMA TUDI TELEFONSKO DO 5. OKTOBRA. ABONMAJI SE VPISUJEJO TUDI NA SEDEŽIH PROSVETNIH DRUŠTEV.

SPET O VARSTVU OKOLJA

WWF opozarja na pustošenje v spodnjem toku reke Soče

Izkop gramoza in peska pri Špetru ogroža nasipe — Zakaj se dovoljenja izdajajo s tako lahkoto?

Da v naši deželi še nimamo posluha in čuta za varstvo okolja, smo pisali že ničkolikokrat. Danes bi radi opozorili na pobudo, ki jo je sprožil tržiški center Svetovnega sklada za varstvo narave (WWF) v zvezi z nekontroliranim izkopavanjem peska in gramoza v strugi reke Soče v njenem spodnjem toku, nižje od Špetra. V tem kraju že nekaj let neprekinjeno črpajo nahajališča tega dragocenega gradbenega materiala tri podjetja, eno na levem, dve pa na desnem bregu. Do zdaj so odpeljali na tisoče kubičnih metrov. Pred kratkim pa so pripravili vse potrebno za izkoriščanje bogatega nahajališča peska. Izsekali in počistili so vse rastlinje na obširnem področju. Po površnih ocenah bo ogromno nahajališče vrglo nekaj desetin milijonov lir. V pismu tržiški center Wwh opozarja, da se ne želi spuščati v podrobnosti, če imajo omenjena podjetja dovoljenje za tako obsežna dela, ampak bi radi opozorili javnost, s kakšno lahkoto pristojne oblasti dopuščajo izvajanje tako obsežnih del in to v krajih, ki so neposredno ogroženi ob poplavah. V neposredni bližini izkopa so namreč obrambni nasipi, ki so jih zgradili pred leti, da bi obširna področja zaščitili pred naraslo vodo. V pismu nadalje omenjajo zakone, ki jih podjetja, ki se bavijo s kopanjem gradbenega materiala, hote ali nehote kršijo, zaključujejo pa s pozivom, naj pristojne oblasti preprečijo nadaljnje uničevanje okolja ter morebitne primere špekulacije.

Izkoriščanje peska in gramoza iz rečnih strug je v zadnjem času zelo aktualno vprašanje, posebno po znani aferi v Trevisu, v katero so zapleteni nekateri funkcionarji tamkajšnjih oblasti, ki so pristojne za izdajo dovoljenj za izkope gradbenega materiala v rečnih strugah.

S tem nikakor nočemo trditi, da je primer na Soči enak ali podoben tistemu na reki Piavi. Lahko pa trdimo, da oblasti do zdaj niso namenjale prevelikih skrbi temu vprašanju. Samo tako lahko razumemo, kako so se struge potokov in rek lahko spremenile v odlagališča smeti (ob vednosti občinskih, pokrajinskih in drugih organov).

Sicer pa bi se dalo kopanje gramoza zadovoljivo rešiti tudi drugače, ne da bi za to spreminjali stanje v rečnih strugah. Skoraj celotna Furlanska ravnina je namreč nasuta z debelim slojem — nekod dosega celo 300 metrov — gramoza. Skritih in odročnih krajev pa je tudi še vedno na pretek, kjer taka dejavnost ne bi kvarila okolja.

Sicer pa so oblasti v naših krajih (in ne samo pri nas) gluhe za take pozive, saj je težko uskladiti hlastanje za dobičkom, politično oblast in zaenkrat samo pobožne želje glede varstva okolja.

Pismo uredništvu

Kaj pa spomenik NOB pri Sv. Ani?

Mogočne manifestacije ob odkritju spomenika padlim v narodnoosvobodilnem boju iz Dola, v občini Doberdob, so se udeležili tudi številni antifašisti s Tržaškega Pod dojmom protestne manifestacije prejšnjega dne pri oskrunjenem spomeniku na bazovski planoti, smo primerjali svečano vzdušje dolskega odkritja. Posebno se nam je dojmila velika udeležba iz Furlanije, številni občinski prapori in še številnejše zastopstvo občin. Pravijo, da je bilo na slavnostni tribuni nad dvajset županov. Ne nazadnje pa naj omenim še zastopnika prefekture in častni vod italijanske vojske, ki je počastil Doljane, ki so padli v narodnoosvobodilni borbi. Vsekakor je to priznanje uradne Italije naši borbi in našim žrtvam.

Nas Tržačane pa je še najbolj razveselila brzojavka našega župana inž. Marcella Spaccinija, ki je sicer opravičil svojo odsotnost, vendar se je solidarno pridružil svečanosti odkritja spomenika. Razumljivo je, da smo se ob tem spomnili doslej negativnih rezultatov prošenj odbora za postavitev spomenika padlim v narodnoosvobodilni borbi iz Škednja, s Kolonkovca in od Svete Ane, ki so ponovno zaprosili tržaško občino za dodelitev prostora za spomenik. Stalno odklanjanje prošenj je seveda delno ohromilo tudi delovanje samega odbora. Zdi se nam, da je brzojavka župana Spaccinija v Dol dober znak, da se bo sedaj zadeva premaknila z mrtve točke. Kajti nerazumljivo bi nam bilo, da bi se ista oseba, ki priznava dobri desetini žrtev iz Dola tako mogočen spomenik, protivila, da bi postavili spomenik več desetinam žrtev osvobodilnega boja, ki so bili občani mesta, kateremu načeljuje kot župan. Verujemo, da bo gospodu županu uspelo premagati odpor (če ta še obstoja) v občinskem odboru in bo tako premaknil zadevo postavitve spomenika pri Sv. Ani z mrtve točke.

Več tržaških udeležencev svečanosti v Dolu

POGOVOR O TRGATVI PO TELEFONU

«Namesto da bi trgal sem priklenjen na posteljo»

Miro Gradnik napoveduje izvrstno vinsko letino

«Namesto da bi trgal, sem priklenjen na posteljo. In še dobro sem se izmazal. Tistih tisoč kilogramov težak del stroja, ki mi je padel na nogo, bi mi lahko povzročil vse drugačne poškodbe.» Miro Gradnik je bil teden dni v bolnišnici, sedaj pa je že dober teden dni doma. Ravno okreval bo, ko bo trgatev mimo. Spremlja jo iz postelje, in iz telefonskega pogovora, ki smo ga imeli z njim, smo izvedeli, da jo spremlja intenzivno.

«Izmeril sem sladkorno stopnjo in ugotovil, da ni visoka. Lahko zagotovim, da bomo imeli izvrsten pridelek od 11,7 do 12,8 stopinje alkohola. Tudi stopnja vinske kisline, ki je ni zamenjati z ocetno, je zelo ugodna, bolj kot prejšnja leta. Ponavadi smo bili pri šestih, tokrat pa smo na 12 stopinjah. Še nikoli je nismo imeli tako visoke. Pri 8 stopinjah kisline in 12 stopinjah alkohola bi imeli najboljše vino, ki si ga lahko predstavljamo, tudi glede okusa in vonja. S takšnim proizvodom se zelo približujemo renskim vinom, ki so zame nenadkriljiva.»

Gradnik je povedal še marsikaj drugega, kar se v njegovem območju sedaj dogaja s trgatvijo. Na Plešivem so potrgali do 70 odstotkov grozdja, s trganjem so začeli tudi v Goriških Brdih. Rebula ki je surovinska baza kleti na Dobrovem, namreč kasneje dozori kot pinoti in sauvignon, ki so na naši strani najbolj iskana vina in katerih grozdje je povečini že v kleti.

Ne le renska, tudi avstrijska vina so v Gradnikovih očeh visoko cenjena. Takšen ugled so dobila letos med ogledom razstave vin iz [illegible] in Badna..

Od tisoč razstavljenih vin jih je pokušal tretjino. «Do 320. vzorca sem prišel. Vsa so žveplana in ne povzročajo glavobolov, ki jih poznamo po žveplanih vinih iz slovenskih vinorodnih krajev. Izdelali so perfektno tehniko šolanja vin, ki se nam niti sanja ne. Res sem včasih sodil, da so briška vina nenadkriljiva toda po obisku v Avstriji, kjer smo bili gostje tamkajšnje vinske bratovščine, sem svojo sodbo nekoliko spremenil.»

Kar zadeva vinsko proizvodnjo, je bil Gradnik mnenja, da bi morali sklicati okroglo mizo ter k njej povabiti vinske proizvajalce s te in one strani Brd. Pogovoriti bi se morali o kakovosti vin, izmenjati bi si morali skušnje ter s skupnimi močmi propagirati briška vina.

Pobratenje in celovitost briških vinorodnih krajev, njihova nadaljnja usodna povezanost, ko bo pričela delovati skupna italijansko-jugoslovanska raketna obramba pred točo, pripadnost istemu na[illegible] te tehnika proizvodnje, hranjenja in proizvajanja vin, vse to so dovolj važni razlogi, da bi takšno pobudo izpeljali.

Sestanek osebja bivše ONAIRC

Osebje bivše ustanove ONAIRC zahteva priznanje nekaterih sindikalnih pravic in tudi razčiščenje odnosov z državno upravo, ki je prevzela otroške vrtce te ustanove. Uslužbenci so se sestali na sedežu sindikata Sinascel. Zahtevajo priznanje delovne dobe, ki so jo delali v ONAIRC, nujno izplačilo septembrskih plač in tudi izvajanje ministrske okrožnice štev. 241, ki določa, da ni moč delati več kot šest zaporednih ur. Zaradi tega naj bi državna uprava vzela v službo še dodatno osebje za dodatni urnik.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Rismondo, Ul. Toti, tel. 72701.

Jutri gost MK-G znana zdravnica Franja

Jutri zvečer, po poletnem premoru, pričenja odbor Mladinskega krožka iz Gorice z delovanjem v novi sezoni.

Prvi gost letošnjih krožkovih večerov bo znana partizanska zdravnica dr. Franja Bojc - Bidovec, upravnica pomembne slovenske vojno - partizanske bolnišnice v Cerknem, po kateri je bolnišnica dobila tudi ime.

Razgovor z zdravnico Franjo bo obsegal naslednjo temo: «Vloga sanitetne službe v NOB». Pri tem se bo predavateljica posebno zaustavila pri vlogi, ki jo je med okupacijo opravljala na Primorskem partizanska bolnišnica Franja v grapi Pasice, zraven vasi Novaki pri Cerknem, saj je bila ta namreč varno skrivališče hudo ranjenim partizanom od decembra 1943, pa tja do osvoboditve.

Razgovor z zdravnico Franjo bo jutri zvečer, v petek, 30. sept., s pričetkom ob 20.30 na sedežu Mladinskega krožka v Gorici (Svetogorska ul. 84, Dijaški dom).

Odbor MK - G poziva k udeležbi na jutrišnjem srečanju, ki gre prav gotovo preko pomena golega predavanja ali razgovora, saj sta zdravnica Franja in njena zgodovinska preteklost tesno povezani z borbo in težnjami celotnega Primorskega upornega prebivalstva.

I. K.

NA IZREDNI SEJI V TOREK

OBČINSKI SVET V DOBERDOBU SOLIDAREN Z DELAVSTVOM ITC

Svetovalci so proti dopolnilni blagajni

Na izredni seji občinskega sveta v Doberdobu, ki je bila v torek zvečer, so občinski možje te slovenske občine, ki je tako navezana na dogajanje v bližnjem industrijskem Tržiču, razpravljali o krizi, v kateri se je znašla tržiška ladjedelnica, in sprejeli ustrezno resolucijo. Delu seje je sledilo zelo veliko domačinov, delavcev, ki so zaposleni v tržiški ladjedelnici. Pobudo za sejo so prav zaprav dali ti delavci, ko so prejšnji teden obiskali županstvo.

Sejo je pričel župan Andrej Jarc, ki je orisal hud položaj, v katerem se nahaja v glavnem tržiška ladjedelnica, ni pa pozabil na druge tržiške tovarne, ki se nahajajo v krizi. Za njim so spregovorili svetovalec Julko Lakovič, ki je dejal, da se mora občina zavzeti za reševanje teh vprašanj, saj živi od dela v ladjedelnici zelo veliko prebivalcev Doberdoba. Svetovalec Jožef Ferfolja je dejal, da je kriza prišla čisto nepričakovano, kot da bi jo nalašč nekdo podpiral; dejal je tudi, naj delavstvo nastopa skupno in naj ne naseda skrajnim skupinicam. Svetovalec manjšine Roman Lavrenčič je predlagal resolucijo, v kateri naj bo zahteva, da je treba dopolnilno blagajno preprečiti. Tako mladi kot starejši delavci, ki so že 30 let v ladjedelnici, so upravičeno zaskrbljeni. Odbornik Jože Jarc je dejal, da je v preteklosti bil v veljavi v državnih podjetjih dolgoročni načrt, sedaj pa so tako načrtovanje opustili.

Sledil je še poseg sindikalnega predstavnika Luigina Francoviga, zatem so sprejeli resolucijo. V njej je izražena zaskrbljenost, da gre v dopolnilno blagajno 500 delavcev tržiške ladjedelnice, ter da bo ukrep hudo prizadel prebivalstvo tega kraja. V njej je tudi podpora sindikalnim zahtevam in zahtevam po načrtu, ki naj zagotovi delo ladjedelnicam.

Izlet v Bologno ob salonu gradbeništva

Goriška ustanova za strokovno usposabljanje v gradbeništvu prireja ob Mednarodnem salonu industrializacije in gradbeništva, ki bo sredi oktobra v Bologni, avtobusni izlet v Bologno. Izlet bo v soboto, 15. oktobra, z odhodom iz Gorice ob 6.30 (s Travnika); avtobus se bo ustavil tudi v Gradišču (Trg Unità) ob 6.45 in v Tržiču (Trg republike) ob 7. uri. Ker je na razpolago samo 90 mest, morajo zainteresirani prijaviti svojo udeležbo na izletu najkasneje do 7. oktobra na sedežu omenjene ustanove.

Tudi Dom na turnirju Umanità

V petek in soboto bo v telovadnici CONI na Rojcah prvi košarkarski turnir v priredbi tukajšnjega krožka «Umanità». Turnirja se bo udeležila tudi peterka Doma, poleg nje pa bodo nastopile ekipe Arte, De Bortoli Confezioni in Caravan VS iz Zagraja, ki bo letos nastopala v D ligi. V petek bodo na vrsti polfinalna srečanja, medtem ko bo v soboto ob 19. uri finalna tekma za tretje mesto, ob 20.30 pa za prvo mesto.

ŠOLA ZA PREVAJALCE V GORICI

Korzo Italija 112

Telefon 5605

- ANGLEŠČINA
- FRANCOSČINA
- NEMŠČINA
- SLOVENŠČINA
- ŠPANŠČINA
- SRBOHRVAŠČINA

Dnevni in večerni tečaji za vse stopnje znanja

DIPLOMA PREVAJALCA

Pričetek tečajev 10. oktobra

Tečaji Peter Pan za otroke od 6 do 12 let

Zavarovalna izkaznica za nesreče, popust v kinematografih

Razstave

V galeriji La Bottega v Ulici Nizza 4 odprejo danes, ob 19. uri, razstavo slikarja Cesara Spanghera. Odprta bo petnajst dni.

Kino

Gorica

VERDI 16.30—22.00 «Il male di Andy Warhol». C. Baker in P. King. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 17.30—22.00 «Il ritorno di don Camillo». Fernandel in Gino Cervi.

MODERNISSIMO 17.40—22.00 «Un uomo da marciapiede». D. Hoffman, J. Woight. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

VITTORIA 17.00—22.00 «Passi furtivi in una notte boia». W. Chiari in C. Villani. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CENTRALE 17.15—22.00 «L'ultima donna». O. Muti, G. Depardieu. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

PRINCIPE 17.30 — 22.00 «Muhammad Ali (il più grande — la storia di Cassius Clay)».

EXCELSIOR 16.30—22.00 «La stanza del vescovo».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Kasim», ameriški film ob 18.00 in 20.00.

SVOBODA «Winetov in Apanači» jugoslovansko-nemški film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE «Tarzan in sirene», ameriški film ob 17.00 in 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Pontoni - Bassi, Raštel 52, tel. 83349.

RAZGOVOR S PEVOVODJO RADOVIČEM

Nabrežinski zbori in njihovi načrti

Glasovno dobri, potrebna je resnost in zavzetost - Program je obsežen, ker je predvidenih veliko nastopov

Nabrežinski pevci se te dni pripravljajo na izpolnitev nove in doslej najbolj zahtevne naloge: letošnja jubilejna sezona, s katero vestni in marljivi prosvetni delavci stopajo v deseto leto po obnovitvi zbora, naj bi vsem, ki za njihovo petje skrbijo in ki jim je petje pri srcu pa tudi njim samim prinesla zadoščenje, kakršnega si za takšno priložnost želijo in imajo do njega tudi pravico. Bližajoča se sezona mora biti še bolj uspešna od lanske, ko so tako rekoč že prekosili sami sebe in ko so bili deležni pohval in ugodnih ocen tako doma kot na tujem.

Pravimo jim nabrežinski pevci, vendar so člani tega pevskega kolektiva pravzaprav iz vseh okoliških vasi, pravzaprav iz vse občine. In tem ljudem ni žal ne časa ne stroškov za to, da bi mogli gojiti lepo slovensko pesem. Pesem jim je nekaj takega, kar je vsakomur hrana: enostavno ne moreš brez nje.

Nadaljevati tradicijo nabrežinskih pevskih zborov, katerih dediči so, vsekakor ni lahka naloga, zato pa je toliko bolj hvaležna. Ni mogoče dvomiti v to, da bi s še večjo zagnanostjo in ljubeznijo ne znali in ne zmogli doseči zastavljenega cilja. Mi, ki jih bomo z veseljem poslušali, jim bomo dali hvaležno in dolžno priznanje.

Te dni je začel vaditi moški zbor. Kmalu se bo pognal na delo tudi mladi sestav dekliškega zbora. Pevovodji prof. Radoviču, ki ima vse niti v svojih rokah in katerega resnost, zavzetost, strokovnost, pa tudi nekakšna zagrizenost v delo so znane in hkrati zagotavljajo prodor k kvalitetnejšemu petju prav zaradi te v mnogih primerih preiskušene kvalitete, je bilo prav prijetno postaviti nekaj vprašanj, na katera je odgovarjal z zadovoljstvom, hkrati pa tudi z dobršno mero previdnosti ali tudi realnosti pri ocenjevanju danega trenutka.

Pevovodja Sergij Radovič

V čem je pravzaprav novost za letošnjo sezono načrtovanega repertorja, o katerem je bil govor po končani minuli sezoni?

Pred nami so nekatere že prevzete obveznosti za nastope pred domačim občinstvom, za nastope po Sloveniji, pa tudi za nekatera snemanja. Krog gostovanj bo prav gotovo obsežen in hkrati tudi zahteven. Obseg repertoarja naj bi se sukal v mejah od 50 do 60 pesmi. Jasno je, da se bo treba predvsem poglobiti in obnoviti oziroma obdelati že preizkušeni del repertoarja, pri katerem imajo naši pevci v raznih elementih petja še precej možnosti za kvalitetnejši korak. V novem repertoarju bo prisotna tudi zahtevnejša literatura z vsaj osmimi novimi pesmimi skladateljev kot so Gabrijelčič, Srebotnjak, Vrabec, Merkù in še nekateri drugi domači in tuji mojstri.

V tem sestavu obstaja nabrežinski moški zbor že deset let. Kaže nove možnosti za razvoj, toda kakšne so te možnosti?

Možnosti izbiranja novih mladih glasov ni. Temu se pravzaprav izogibamo, saj je narodnostni moment odločilnega pomena. Nikakor ne moremo kratiti pravice in želje po petju prav nikomur. Na srečo pa so naši ljudje že po tradiciji pevsko nadarjeni, tako da problem neselekcionirana niti ne občutimo. Edini pogoj, ki ga novincem postavljamo, je, da prihajajo na vaje redno in z veseljem.

O moškem zboru bi rekel naslednje: v njem je 22 pevcev, katerih večina sestavlja zdravo jedro, ki z večjim ali manjšim uspehom vpliva na preostale, na manjšino, ki še nima oblikovanega to je resnega pristopa k vaji, k delu.

V zboru so tako mladi pevci, ki imajo še vso možnost, da si z vztrajnim in resnim delom pridobijo pevsko kulturo, kakor tudi starejši pevci, ki pa so še vedno glasovno sveži in se zatorej lahko dvigajo še nad to, kar so sedaj.

V dekliškem zboru pa so, seveda, sama mlada dekleta, od katerih si veliko obetamo. Eno odličnih vlog pri našem petju pa igra vsekakor resnost pri delu, resnost na vajah. Vsaka odsotnost od vaj ima nepopravljive posledice za kakovost, pa tudi glede časa, ki je vajam namenjen. Srečujemo se torej s problemom premajhnega izkoristka, torej premajhnega učinka razpoložljivega časa. Upam, da bo v novi sezoni glede tega veliko bolje kot je bilo.

Radi bi slišali od vas kratko hkrati pa vsakomur razumljivo oceno obeh pevskih zborov. Kaj boste glede tega rekli?

Kar se tiče moškega zbora, je stvar preprosta in jasna: ta zbor ima svojo kvaliteto, ki pri dekliškem zboru še ni razvita v zadostni meri. Njegov pristop k petju je pristnejši in doživljajoč. To je ob daljšem pevskem stažu, torej ob starosti zbora in pevcev tudi povsem razumljivo. Manjka pa mu v glavnem ustrezna glasbena, to je teoretična kultura, ki bi pevcem omogočila, da bi postali notalisti, da bi torej peli neposredno iz not in ne toliko po posnemanju, kot se temu reče. Moja tiha želja je, da bi to nekega dne dosegli.

Pri dekletih pa se s tem problemom ne srečujemo v tolikšni meri, saj jih veliko dobiva glasbeno izobrazbo na glasbenih šolah. Za dekleta pa velja, naj bi se petja lotevala z večjo čustvenostjo, z večjo ljubeznijo, ki je pri njih še ne opažamo.

In še nekaj nas zanima: združevati se ali pa ostati pri sedanjem stanju torej ločeno?

Že v pretekli sezoni smo nastopali skupaj. Z novo sezono imamo v načrtu več skupnih nastopov. In vendar naj bi zbora ostala ločena, kajti v tem primeru bi se uresničevale kar vse tri možnosti našega delovanja, to se pravi možnost moškega zbora, možnost dekliškega zbora in možnost mešanega zbora. Pravzaprav ne možnost obstoja teh zborov, pač pa možnost njihovega nastopanja v teh sestavih.

I. PERTOT

BIVŠI AKTIVISTI OF IZ TRSTA IN OKOLICE SO OBISKALI RAB

Na grobišču so se poklonili spominu nad 4.400 žrtev fašističnega nasilja

Zgodovina taborišča, skozi katero je šlo okoli 15 tisoč ljudi - Zelo lepo urejeno in vzdrževano pokopališče - Tudi v hudih razmerah je med interniranci delovalo odporništvo

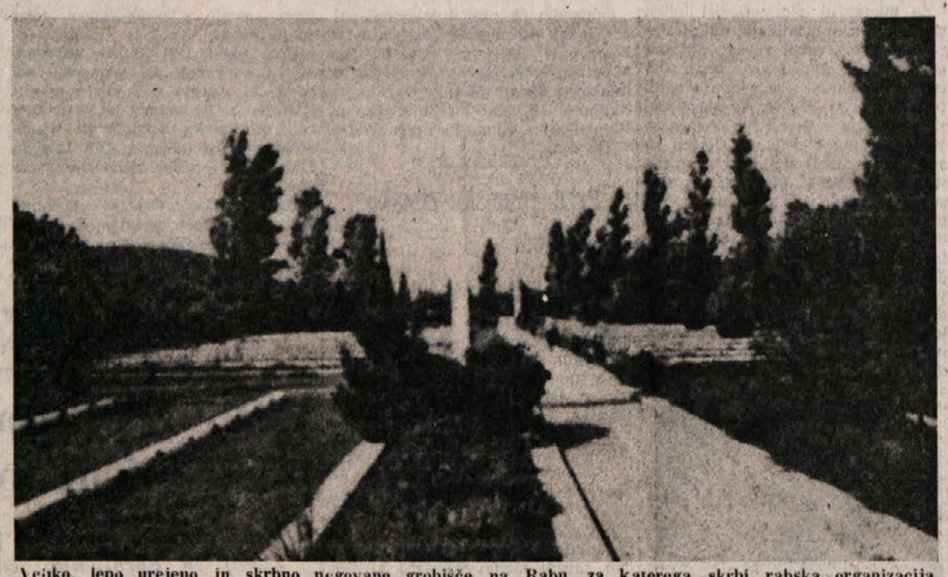

Veliko, lepo urejeno in skrbno negovano grobišče na Rabu, za katerega skrbi rabska organizacija bivših borcev

II.

Po tem predavanju smo v družbi naših gostiteljev ob kozarčku dobrega rabskega vina in prigrizku izmenjali nekaj misli in se tako z njimi pobliže seznanili.

Naslednjega dne, v nedeljo, smo šli pod vodstvom Vjekoslava Legca na Kampor, kjer je bilo nekoč zloglasno koncentracijsko taborišče in kjer je sedaj grobišče več tisoč nesrečnežev, ki so ostali tam, ker so podlegli mučenju fašističnih krvnikov.

Pod kamnitim obokom — dvorano smo nekdanji aktivisti, interniranci in borci priredili kratko komemoracijo. Najprej smo položili tja venec, nato pa je Viktor Bogatec imel govor, v katerem je poudaril veličino žrtev vseh nesrečnih internirancev, ki so podlegli strahotnemu mučenju na kraju, kjer sedaj počivajo. Nadalje je opozoril, da fašizem še vedno ni uničen in da moramo zato biti budni, da se mu bomo znali upreti, da ne bi še kdaj prišlo do takih grozodejstev. Omenil je fašistična gibanja pri nas, v Čilu, v Avstriji in vlade, ki se štejejo za demokratične, pa to niso, ker kratijo manjšinam pravico do rabe njih jezika, kot je to primer z beneškimi in koroškimi Slovenci. «Mi kot stari predvojni antifašisti slovesno obljubljamo, da bomo vedno na strani tistih, ki se bojujejo za pravičnejši svet in za socializem».

Zatem je Ema Kerševan recitirala Radoševo pesem Otok Rab, za njo pa je Batič deklamiral svojo pesem Burja. Pretresljivo pa je bilo pripovedovanje Vjekoslava Legca, ki nam je kot domačin povedal nekaj podrobnosti o trpljenju nesrečnikov, v tem taborišču smrti.

Natančnega datuma ustanovitve taborišča na Rabu ni moč ugotoviti, pač pa se ve, da je prefekt kvarnerske pokrajine Temistocle Testa v maju 1942 sporočil v Rim, da bo poskrbel za ustanovitev taborišč na otokih Rab in Krk, ker se prebivalci pridružujejo upornikom. General Roatta pa je 7. julija 1942 obvestil funkcionarje, da je višje poveljstvo pripravilo na Rabu taborišče s 6 tisoč ležišči v šotorih in da v bližini pripravljajo še taborišče z 10.000 ležišči.

Ko so julija 1942 privedli v taborišče prve internirance, ni bilo tam ničesar, razen bodeče žice okrog taborišča in stražnih stolpov. Deportiranci so si morali najprej sami postaviti majhne šotore, v katere so potem stlačili kar po šest oseb. V rabskem taborišču niso jetnikov fizično pobijali, marveč so jih hoteli iztrebiti z gladovanjem in z drugačnim trpinčenjem, da bi potem umrli naravne smrti. To se jim je, žal, kar dobro posrečilo. Ve se, da je avgusta 1942 umrlo večje število internirancev, na sam božič istega leta je bilo 89 mrtvih, a na zadnji dan istega leta pa 80.

Od začetka delovanja taborišča do konca leta 1943, je šlo skozenj okoli 15.000 internirancev. Ko pa so v začetku leta 1943 v fašističnih vrhovih začutili, da vojna ne napreduje tako, kot so si oni zamislili, so se tudi razmere v taborišču rahlo izboljšale. Dve tretjini jetnikov je bilo Slovencev, zlasti z Dolenjskega in Notranjskega, drugi pa so bili Hrvatje iz Gorskega kotarja, zlasti iz Delnic, Čabra in drugih naselij tam okoli.

Po do sedaj znanih podatkih je v tem taborišču umrlo okoli 4.400 internirancev. Prav gotovo pa jih je bilo precej več, ker so namreč ugotovili, da je bilo v nekaterih krstah tudi po dvoje trupel. Ni pa izključeno, da so bila tudi po tri, saj so bili jetniki sami skeleti. Sredi leta 1943 so začeli dovažati na Rab tudi Jude. Z njimi pa so Italijani precej bolje ravnali kot z drugimi internranci. Taborišče na Rabu je stražilo 2.200 vojakov, njih poveljnik pa je bil karabinjerski polkovnik Vincenzo Cuiuli. Stražniki so ravnali z jetniki zelo surovo, a najbolj se je nad temi reveži znašal Cuiuli sam.

Med interniranci je delovala že od začetka partijska organizacija. Ta je potem organizirala široko politično organizacijo Osvobodilne fronte. Kako potrebno je to bilo, se je pokazalo zlasti na koncu, ko so pripravljali zadnjo akcijo — razorožitev posadke ob kapitulaciji Italije. Z energičnim posegom so to brezhibno izvedli, pobrali vojakom orožje in jih zajeli s komandantom vred. Cuiulija so pozneje likvidirali in njegovo truplo zakopali pred vhodom na pokopališče skupno s še dvema izdajalcema.

Po razorožitvi italijanske vojske je bila ustanovljena Rabska brigada, ki je štela blizu 1.600 mož.

Omeniti je treba, da je bilo med interniranci na Rabu tudi nekaj znanih slovenskih osebnosti: pesnik Igo Gruden (umrl leta 1948), mladinska pisateljica Manca Komanova in Venčeslav Winkler (ki sta tudi oba že umrla), funkcionar zveznega sekretariata za zunanje zadeve Drago Kunc, znani psihiater dr. Janez Kanoni, pesnica Mara Samsa in drugi.

V počastitev spomina umrlih internirancev sta z velikim prizadevanjem in ljubeznijo postavila te prelepe spomenike republiška odbora Zveze borcev Slovenije in Hrvatske leta 1953. To veličastno pokopališče - spomenik je delo prof. Edvarda Ravnikarja. Pod kamnitim obokom - dvorani izstopa mozaik umetnika M. Paglja. Pokopališče je zelo skrbno oskrbovano in je treba izreči vsem Rabčanom priznanje in toplo zahvalo.

Ob koncu izvajanj Legca je improvizirani zbor udeležencev zapel žalostinko žrtvam.

Ob tej kratki slovesnosti smo se vrnili v mesto Rab, kjer smo položili venec še pred ploščo padlim herojem Raba na Trgu padlih. Ob tej priložnosti je Rudi Jančar spregovoril: «Bivši interniranci iz Trsta in okolice, bivši borci in aktivisti narodnoosvobodilnega gibanja, ki smo prišli na obisk na ta otok mučeništva tisočev slovenskih ljudi v fašističnem taborišču smrti, se pred tem spomenikom klanjamo spominu borcev otoka Raba in drugih, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo svoje domovine in za zgraditev lepše bodočnosti delovnih ljudi in jugoslovanskih narodov».

Ko smo se po kosilu poslavljali od naših ljubeznivih gostiteljev, je bilo kar težko najti besede, ki bi izrazile to, kar je vsakdo od nas čutil spričo tolikšne prisrčnosti, s katero so nam omogočili, da smo si ogledali vse, kar smo želeli, zlasti pa, da smo dodobra spoznali kraj trpljenja naših rojakov. Tudi na tem mestu naj jim bo še enkrat izražena najtoplejša zahvala.

Spet smo bili v avtobusu in v rokah našega simpatičnega šoferja Lojzeta Matjašiča smo se čutili povsem varne, čeprav smo po poti videli kar sedem prometnih nesreč.

Vožnja proti domu je bila zaradi tega prijetna, še zlasti zato, ker so si nekateri med nami prizadevali, da bi bili vsi vedri in veseli. A zahvala za dober potek tega našega potovanja gre tudi tistim članom odbora, ki so vse podrobnosti že prej lepo pripravili, posebno našemu vodniku Ljubu.

STANKO ANDOLŠEK

V taborišču na Rabu je podleglo fašističnemu mučenju in lakoti nad 4.400 Slovencev in Hrvatov. Na sliki truge z mrliči.

Umirajoči

Sledovi udarcev, gnojnih tvorov,
teles zmalične oblike:
do pasa nagi krog šotorov
kot žalostne, pošastne slike
na soncu ždijo brez moči.

Oči, pogreznjene v votline,
se zdi, da nekaj šepetajo,
besede pa nihče ne zine:
ko da se komaj še poznajo,
sedi vsak zase in molči.

Na vlažnih tleh, na gnili slami
zboleli gladni so pozimi:
zakaj pri njih ne spijo v jami,
ki sami umrli so med njimi
in v grob brez spremstva [šli kot psi?

Ko pal je mrak na domovino,
po vseh vaseh so jih lovili
in sèm gonili kot živino:
ker so svoj rodni dom ljubili,
umirat so na Rab prišli.

Usoda strašna zemlje naše
umirajočih več ne gane:
kot smrt čez njo po krvi jaše.
na Rabu jim kot izkljuvàne
v temó ugasnejo oči.

Igo Gruden

Iz umetnostnih galerij

Mihaela Velikonja razstavlja v Rossoni

Že večkrat smo ugotovili, da število slikark v naši deželi stalno in nenehno narašča. To je razvidno tudi v tržaških galerijah, v katerih se čedalje pogosteje predstavljajo slikarke. Prav te dni razstavljajo v tržaških galerijah kar štiri slikarke, med katerimi sta tudi dve Slovenki. V galeriji Rossoni, ki so jo pred nedavnim obnovili, se predstavlja občinstvu Mihaela Velikonja, v Narodni in študijski knjižnici pa gostuje Vinka Zakrajškova. Obe sta sicer iz obrobnega dela Slovenije, Zakrajškova n.pr. iz brkinskih Prelož, Velikonjeva pa iz bližine Nove Gorice, vendar slednja že nekaj let živi in se uveljavlja v Trstu.

Mihaelo Velikonjevo smo že večkrat srečali na raznih ex tempore prireditvah, kjer je bila nekajkrat tudi nagrajena. Spoznali smo se z njo tudi na neki njeni osebni razstavi. V galeriji Rossoni pa sedaj razstavlja svojo novejšo bero: naivne domišljije polna stekla. Velikonjeva je namreč — slikarka - naivka.

Priznati moramo, da je ta plavolasa ženska z značilnim slovenskim videzem, ki je zrasla sredi domačnosti, cvetja in živali ter kmečkega dela in cvetličarstva, resničen samouk in pristna naivka. Podeželsko življenje občuti romantično, prav tako neposredno občuti kmečko življenje, ki ga v tehniki in ključu naive spretno prenaša v svoje slike na steklu. Zato ji moramo verjeti, da je ta šegavo sanjski svet, svet polj, domačih živali, kmetic in vsega, kar tvori naravno okolje podeželja, po katerem tako hrepeni v mestu dušeči se meščan, doživljeno poustvarjen, kajti Velikonjeva je pričela slikati kot samouk precej pozno, sicer ne kot slavna ameriška kmetica Moore pri 70 letih, vendar pa že kot zrela ženska. In prav zato je njen vstop v tržaško slikarstvo premišljen in bo v tržaški likovni ustvarjalnosti zelo verjetno pustil vidne sledove.

Vittesova je razstavljala v občinski galeriji

Tržaško slikarko Vittesovo prištevamo med tiste likovne ustvarjalce, ki se želo resno poglabljajo v figurativno likovnost. To smo uvideli že na mnogih njenih osebnih razstavah, ko se je predstavila s slikami z jasno predmetno vsebino. Je torej Vittesova med redkimi tržaškimi likovniki, ki ne rine v modernizem raznih skrajnosti, pač pa ostaja zvesta poslanstvu upodabljanja človeka. To pa ne le na figurativni ravni, marveč tudi v mejah etično-socialnega nakazovanja vsebine.

Ker živi Vittesova ob morju, je razumljivo, da je njeno slikanje več ali manj povezano z morjem, vendar pa ne toliko v nekakšnem marinističnem občutju, kot pa v odnosih do ljudi, ki živijo ob morju ali z morjem. Vittesova, ki je do pred dvema dnevoma razstavljala v tržaški občinski galeriji, je odlična risarka. To dokazujejo številne njene upodobitve ribičev. To nam to pot dokazujejo tehnično zanimivo izvedene slike, v katerih podaja vseskozi ali skoraj vedno ribiče v najrazličnejših trenutkih njihovega vsakdanjega dela, njihovega življenja. Ko pa v sliki teh ni, ko ni na platnu ribiča, je tu njegov nepogrešljivi spremljevalec — čoln.

Na zadnji razstavi, ki jo je imela v občinski galeriji, se nismo srečevali z njenimi velikimi slikami kot nekoč. Tokrat je razobesila na stene dela srednje velikosti. Po našem mnenju je bilo to verjetno pogojeno v posebnem slikarkinem postopku. Nanašanje barv je v drobnih dotikih, ki se mešajo in dajejo videz biserne prosojnosti emajlov in velike preciznosti. Pa tudi obrisi posameznih likov, čolnov pa tudi mrež potekajo v igrivi vijugasti sproščenosti neprekinjenih temnih črt, kar tem slikam daje čar umetnin Daljnega vzhoda.

M. B.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Še imate čas, da lahko zavrnete nalogo, ki vam je bila poverjena. V čustvenih zadevah bodite previdni.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pričakujte, da bodo vaši klienti skušali uveljaviti svoje pretirane želje. Napetost med prijatelji.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Zelo ugoden dan za obravnavanje upravnih vprašanj. Odrecite se uporabi sile.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne dovolite, da bi vas želja po spremembi potisnila v neki tvegan podvig. Vzdušje napeto, toda prevladal bo razum.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Preden sprejmete neko odločitve, še enkrat premislite. Bodite potrpežljivi.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Skušajte se ogniti nepotrebnim naporom. Ugoden trenutek za sklepanje prijateljstev.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) S svojo energijo boste svojim bobudam dali mnogo zaleta. Postavite se po robu občutku utrujenosti.

ŠKORPIJON (od 23.10 do 22.11.) Dan bo izpolnjen z mnogimi nasprotovanji. Vaši nasveti bodo cenjeni.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Izkoristite ugodno priložnost za izboljšanje svojega položaja. Nerazumevanje v družinskem krogu.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Z naglimi ukrepi boste presenetili svoje tekmece. Pazite, da ne dregnete v občutljivost prijateljev.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Skušajte se ogniti vsem poslovnim komplikacijam. Obstaja nevarnost nesporazuma.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) S svojo domiselnostjo se boste ognili vsem finančnim skrbem. Nadzorujte spremembe svojega razpoloženja.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 29. SEPTEMBRA 1977

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

13.00 Argumenti, vzgojna oddaja
13.25 Vremenska napoved
13.30 DNEVNIK in Danes v parlamentu
14.10 *Spaziolibero*
18.15 Benove zgodbe: LOVEC
18.25 *Operazione Antipoaching* dok. oddaja
18.55 *I piccoli cantori di Nmy Comolli* glasbena oddaja
19.20 MAMA NA ŠTIRIH KOLESIH, film
19.45 Almanah, Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 *Arrivano i mostri...* glasbena oddaja
21.45 Velike bitke preteklosti CHOLET (1793) Filmske premiere Ob zaključku: DNEVNIK, Danes v parlamentu in Vremenska slika

Drugi kanal

13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13 uri
13.30 Vzgoja in dežele - Otrok danes
18.15 Biologija morja, vzgojna oddaja
18.45 Iz parlamenta, DNEVNIK 2 in Športne vesti
19.00 POČITNICE NA GALEBJEM OTOKU, film Vremenska napoved
19.45 DNEVNIK 2 - Odprti studio
20.40 DRAGI OČKA TV film
21.10 KO JE GOVOR O ŽENSKI Vprašanja o vlogi ženske
22.10 LA MOSSA DEL CAVALLO detektivka Še eno vprašanje
22.55 EUROGOL, panorama o evropskih nogometnih pokalih Ob zaključku DNEVNIK 2 - Zadnje vesti

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

9.00 - 10.00 in 11.05 TV v šoli
17.20 Čudoviti svet muca Filemona
17.35 OBZORNIK
17.50 Modri plašček, otroška serija
18.20 Mozaik
18.25 SKRIVNOSTI MORJA serija
19.15 Risanka
19.30 DNEVNIK
20.00 PRIJATELJI IN SOSEDJE nanizanka
20.30 Mednarodna obzorja: Jedrska energija, da ali ne
21.30 Miniature: Pedro Scler glasbena oddaja
21.45 DNEVNIK
22.00 Evropsko prvenstvo v odbojki: JUGOSLAVIJA - ITALIJA

Koper

14.00 Odbojka: JUGOSLAVIJA - ITALIJA
19.55 Otroški kotiček
20.15 DNEVNIK
20.35 SANNIKOVA ZEMLJA film
22.20 Delovni človek v delovnem kolektivu, dok. oddaja
22.40 FESTIVAL GORA

Zagreb

20.00 Aktualna oddaja
20.40 Nevarna srečanja serijska oddaja
21.40 DNEVNIK
22.00 Odbojka:

ŠVICA

18.00 DNEVNIK
18.05 Program za mladino
19.10 DNEVNIK
19.25 Srečanja
19.55 Tukaj Bern
20.45 Reporter
21.45 Glasbena oddaja

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.05 in 9.05 Glasba in kramljanje. 9.30 Nekoč je bilo; 9.40 Koncert sredi jutra; 10.05 in 11.35 Predpoldanski omnibus; 12.00 Glasba po željah; 14.10 Mladina v zrcalu časa; 14.20 Glasba na našem valu; 15.35 Klasični album; 16.05 Od melodije do melodije; 16.30 Za najmlajše; 17.05 Koncert violinista Tomaža Lorenza in kitarista Primoža Sobana; 17.25 Glasbena panorama; 18.05 Obrazi slovenskega povojnega pripovedništva; Včeraj v parlamentu; 8.50 Resna glasba; 9.00 Vi in jaz; 10.30 Lahka glasba; 11.00 Strnjena opera; 11.30 Wild life; 12.05 Par besed; 12.30 Evropa crossing; 13.30 Glasbeni program z Bruno Sali; 14.20 Drobec satire; 14.30 «Izgubljena zemlja», radijska igra; 15.05 Glasbeni spored; 15.30 Zgodovina razbojništva v Južni Italiji; 16.15 E...state con noi; 18.05 Tandem; 18.35 Pristopni programi; 19.20 Večerni program; 20.05 Jazz; 21.05 Neapeljske pesmi; 21.30 Ena dežela na enkrat: Sardinija;

KOPER

7.30, 8.30, 10.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.30 Poročila; 7.45 Glasba za dobro jutro; 8.32 Klavirske skladbe; 9.15 Elizabetine pravljice; 9.32 Plošče; 10.00 Z nami je...; 10.10 Zmaj; 10.32 Sprint glasba; 10.45 Glasba in nasveti; 11.00 Kim; 11.32 Mini juke-box; 11.45 Popevke; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Turistični napotki; 14.10 Popevke; 14.33 Valčki, polke in mazurke; 15.45 Folk glasba; 16.00 Na knjižnem trgu; 16.05 Poslušajmo jih skupaj; 16.40 Glasbeni notes; 17.00 Ob petih popoldne; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 Zabavna glasba; 18.00 Glasba po željah; 18.35 Mladi izvajalci; 19.32 Crash; 20.00 Glasbeni instrumenti; 20.32 Rock party;

RADIO 1

7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.00 in 7.20 Glasbeno prebujenje; 8.40 5.00, 5.30, 6.00, 7.00 8.00, 9.00 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 Poročila; 5.15 Danes za vas; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.20 Beseda na današnji dan; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Radijska šola; 9.35 Mali vokalni ansambli; 10.40 Turistični napotki; 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji; 12.10 Zvoki znanih melodij; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.20 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Koncert za mlade poslušalce; 14.40 Mehurčki; 15.30 Melodije in ritmi z majhnimi ansambli; 16.00 «Vrtiljak»; 17.00 Studio ob 17.00; 18.05 Iz repertoarja sopranistke Zinke Kunc in basista Miroslava Cangalovića; 19.20 Zabavna glasba; 19.33 Lahko noč, otroci!; 19.45 Minute z ansamblom Atija Sossa; 20.00 Četrtkov večer; 21.00 Literarni večer; 21.40 Lepe melodije; 22.20 Pianist in skladatelj Pavel Šivic;

ANDREJ ŠAVLI: VRSTA SKOZI ČAS

Obrazi koprsko-goriške generacije slovenskih učiteljev (1875 - 1909 - 1919)

NA NAKOVALU ŽIVLJENJA

Anton Arrigler (1887 - 1966)

Rojen je bil v Kamniku, kjer je obiskoval osnovno šolo. Družina se je pozneje preselila v Gorico zaradi službene premestitve očeta logarja. Tu je mladi Tone obiskoval nižje razrede realke, nato učiteljišče v Kopru. Bil je tik pred maturo, v letu dijaške stavke in nemirov leta 1908, ko je bil med izključeno četverico. Težko je izdvojiti stavko od vsesplošnega nezadovoljstva učiteljiščnikov zaradi razmer, ki so jih dušile in utesnjevale. Zaradi nekega dijaškega ekscesa so bili izključeni Arrigler, Kumar, Poljšak in Rudež, ki so dejansko plačali račun za celotno dijaško akcijo. Na intervencijo poslancev so bili pozneje pripuščeni k maturam kot privatisti.

Anton Arrigler je učiteljeval v Gorenji Trebuši, v Vrtovinu pri Ajdovščini, v Brdih v Cerovem in na Kojskem, nato na Vrhu sv. Mihaela pri Opatjem selu, kjer je bil do izbruha prve svetovne vojne. Med vojno je bil deloma vojak, deloma učitelj v Tevčah in Spodnji Branici na Vipavskem, po vojni pa v Ročinju pri Kanalu. Tu je obudil pevsko društvo «Sloga» in vodil ljudskoprosvetno delo; leta 1923 je bil odpuščen iz učiteljske službe in se je preselil z družino (tudi žena Valerija je bila učiteljica) v Jugoslavijo, kjer je služboval v Skaručni pod Šmarno goro in v Trzinu pri Domžalah. Od leta 1933 naprej je bil šolski nadzornik v takratnem okraju Kamnik, nato v okraju Slovenjgradec, kjer je ostal do začetka druge svetovne vojne. Nemci so ga leta 1941 zaprli in pozneje izgnali v Ljubljano kjer je preživel okupacijo; zaradi sodelovanja z OF je bil zaprt. Po vojni je bil šolski nadzornik za okraj Litija in kasneje za okraj Ljubljana - okolica.

Kakor na Primorskem, je tudi v Jugoslaviji ljudskoprosvetno deloval. V skaručni in Trzinu je vodil kmetijsko-nadaljevalno šolo, delal pri Sokolu, bil je požrtvovalen delavec povsod, kjer je šlo za kulturni in gospodarski dvig kraja. Aktiven je bil tudi v učiteljskem društvu JUU, več let je bil predsednik društva za kamniški okraj.

Anton Batič (1894 - 1916)

Doma je bil iz Kanala ob Soči. Obiskoval je slovensko moško učiteljišče v Gorici, kjer se je oplajal ob idejah preporoda. Maturiral je leta 1914 učiteljsko službo nastopil v Draguću v Istri, a je moral kmalu v avstrijsko vojsko. 13. avgusta 1916 je prišel v rusko ujetništvo in takoj stopil med jugoslovanske dobrovoljce v Odesi. 23. septembra 1916 je padel v boju pri vasi Amzača v Dobrudži, star komaj 22 let in pol.

Prva svetovna vojna je terjala mnoga dragocena življenja mladih, obetavnih in prepotrebnih slovenskih učiteljev. Časopisi so takrat sproti pisali o svežih grobovih, ki so nam na vseh mogočih bojiščih jemali najdragocenejše. Pri tem pa je tudi ostalo. Mislim, da potem teh grobov ni nihče več prešteval in opisoval, še manj tehtal vrednosti v njih pokopanih mladih življenj.

Ob spominu na davno izravnani grob mladega jugoslovanskega dobrovoljca Antona Batiča, ki ga je naša Goriška dala daljni Dobrudži, naj se spomnimo vseh žrtev, ki jih je prva svetovna vojna zahtevala od slovenskega in še posebej od primorskega učiteljstva.

Kanalec Anton Batič je prav gotovo eden izmed najsvetlejših likov v zgodovini našega učiteljstva. Svoje mlado, neizživeto življenje je dal za takratne preporodovske ideale bratstva jugoslovanskih narodov in za njihovo združitev v skupni domovini.

V dokumentarno-spominski knjigi Dobrovoljci kladivarji Jugoslavije (1912-1918), ki so jo uredili dr. Ernest Turk in dr., 1936, mu je na str. 269 postavila mati trajen spomenik: Jožefa Batič. Padel mi je sin - junak.

Franc Bernetič (1893 - 1966)

Rodil se je v Rodiku pri Divači, obiskoval prva dva letnika učiteljišča v Kopru, zadnja dva v Gorici, kjer je maturiral leta 1911. Učiteljeval je v slovenski Istri. Od leta 1919 do 1924 je bil vodja šole v Pridvoru (Sv. Antonu) pri Kopru, od koder je moral v Jugoslavijo. Tu je nekaj časa služboval pri Sv. Antonu nad Blanco, bil dolgo let upravitelj osnovne šole v Brežicah, šolski nadzornik za brežiški okraj, po osvoboditvi je šel za šolskega nadzornika v Koper, kjer je leta 1947 stopil v pokoj. Kot upokojenec je živel v Brežicah, umrl je 73 let star.

Franc Bernetič je nosil v sebi odsev pokrajine, iz katere je izšel in v kateri je najdalje deloval: bil je lik pravega istrskega Slovenca. Ni bil samo slučaj, da je bila na istrskem Krasu plast buržoazije prav neznatna. Ta zemlja in gospodarske razmere na njej so lahko omogočila obstoj in skromno življenje samo delavnim ljudem, to je malim kmetom, obrtnikom in delavcem. Razen gospodarske je bila stalno prisotna tudi narodna ogroženost. Vse to se je odražalo v Bernetičevem značaju. Bil je pravi človek, ki je prevzel delo na šoli v Pridvoru v Istri po ljudskem človeku Jožetu Valentiču, ricmanjskemu uporniku. V Bernetičevem času je doživljala Istra le še hujše čase kakor v Valentičevem. Sedaj ni šlo več le za vprašanje cerkvenega jezika, ampak za vprašanje našega jezika sploh. Šlo je za sam obstoj istrskih Slovencev. Ne pozabimo, da je bil Franc Bernetič v Pridvoru prvi sosed upornih Marezig iz leta 1921.

Franc Bernetič je bil prosvetni in šolski delavec v pravem smislu: v Istri steber in opora ljudem pri odporu zoper raznarodovanje, v brežiškem okraju preizkušeni mentor učiteljstvu, po osvoboditvi neugnan delavec pri obnovi našega šolstva v slovenski Istri.

NOGOMET — EVROPSKI POKALI

Napredovale po tri ekipe iz Italije in Jugoslavije

To so: Juventus, Lazio, Torino, Crvena zvezda, Hajduk in Dinamo

O jugoslovanskih enajstericah, ki so včeraj tekmovale lahko trdimo, da so se kar dobro odrezale. V pokalu prvakov je Crvena zvezda po predvidevanju zmagala tudi povratno tekmo proti šibki škotski enajsterici Sligo Rovers.

V pokalu pokalnih prvakov je splitski Hajduk z lahkoto zmagal. Tako zagrebški Dinamo, kot tuzlanska Sloboda sta včeraj v tekmovanju za pokal UEFA zmagali, vendar si je le prvi zagotovil napredovanje. Sloboda je namreč zmagala s 4:3, v prvi tekmi pa je klonila kar s 5:0. Lepo presenečenje je pripravil Dinamo, ki je gostom Olympiakosa nasul kar pet golov in tako nadoknadil negativen izid prve tekme.

V tekmovanju za Srednjeevropski pokal je Partizan visoko premagal Zbrojevko iz ČSSR, medtem ko je morala Vojvodina kloniti kar s 0:6 madžarskemu Honvedu.

Od italijanskih enajsteric pa so se le tri uvrstile v naslednje kolo. To so Juventus v pokalu prvakov, ter Lazio in Torino v pokalu UEFA. Presenetljivo je bil izločen Milan, kateremu ni uspelo nadoknaditi dveh golov, ki jih je prejel na gostovanju v Sevilli. Naloga Fiorentine in Interja je bila skoraj brezupna, saj sta se v gosteh spoprijela z močnima nasprotnikoma, tako da ni nobeno presenečenje, če sta bili izločeni.

Pokal prvakov

Sligo Rovers (Irska) — Crvena zvezda (Jug.) 0:3
(Napreduje C. zvezda)
Slask Wroclaw (Polj.) — Spartak Levski (Bol.) 2:2
(Napreduje Spartak)
Torpedo Moskva (SZ) - Benfica (Portugalska) 4:1
(Po streljanju 11-metrovk napreduje Benfica)
Innsbruck (Av.) - Basel (Švica) 0:1
(Napreduje Innsbruck)
Juventus (Italija) - Omonia Nikozija (Ciper) 2:0
(Napreduje Juventus)

Pokal pokalnih prvakov

Hajduk Split (Jug.) - Dundaik (Irska) 4:0
(Napreduje Hajduk)
Sosnowiec (Polj) — Paok Solun (Grčija) 0:2
(Napreduje Paok Solun)
Lahden Reipas (Fin.) — Hamburger (ZRN) 2:5
(Napreduje Hamburger)
Universitatea (Rom.) — Olympiakos Nikozija (Ciper) 2:0
(Napreduje Universitatea)
Diosgyder (Madž.) — Besiktas (Turčija) 5:0
(Napreduje Diosgyder)
Milan (Italija) - Betis Sevilla (Španija) 2:1
(Napreduje Betis)

Pokal UEFA

Red Boys (Luks.) — AZ 67 Alkmaar (Niz.) 0:5
(Napreduje AZ 67)
KB Kopenhagen (Dan.) — Dundee United (Škotska) 3:0
(Napreduje Kopenhagen)
Dinamo Tbilisi (SZ) — Inter (It.) 0:0
(Napreduje Dinamo)
Apoel Nikozija (Ciper) — Torino (Italija) 1:1
(Napreduje Torino)
Sloboda Tuzla (Jug.) — Las Palmas (Šp.) 4:3
(Napreduje Las Palmas)
Dinamo Zagreb (Jug.) — Olympiakos Pirej (Gr.) 5:1
(Napreduje Dinamo)
Eintracht Braunscweig (ZRN) — Dinamo Kijev (SZ) 0:0
(Napreduje Eintracht)
Steaua Bukarešta (Rom.) — Barcelona (Šp.) 1:3
(Napreduje Barcelona)
Widzew Lodz (Polj.) — Manchester City (VB) 0:0
(Napreduje Widzew)
CSKA Sofija (Bol.) — Zürich (Švica) 1:1
(Napreduje Zürich)
Ferencvaros (Madž.) — Marek Stanke (Bol.) 2:0
(Napreduje Marek)
Ujpest Dosza (Madž.) - Linzer (Avstrija) 7:0
(Napreduje Ujpest)
Altayer Izmir (Turčija) - Carl Zeiss Jena (NDR) 4:1
(Napreduje Carl Zeiss Jena)
Haka Volkeakosi (Fin.) - Gornik Zabrse (Poljska) 0:0
(Napreduje Gornik)
Fenerbache (Turčija) - Aston Villa (VB) 0:2
(Napreduje Aston Villa)
Schalke 04 (ZRN) - Fiorentina (Italija) 2:1
(Napreduje Schalke 04)
Lazio (Italija) - Boavista (Portugalska) 5:0
(Napreduje Lazio)

Srednjeevropski pokal

Honved (Madž.) — Vojvodina (Jug.) 6:0
Partizan (Jug.) — Zbrojevka (ČSSR) 5:1

ODBOJKA — NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Kar štiri šesterke v boju za eno samo finalno mesto

Med temi sta tudi Italija in Jugoslavija, ki se bosta danes pomerili med seboj

HELSINKI — V skupini, ki igra v glavnem mestu Finske, prihaja do neverjetnih zapletov. Vse je kazalo, da bodo Italijani finalisti, toda včerajšnji tesen poraz z Madžari in današnji prepričljiv s Francozi sta jim povsem prekrižala račune. Res so italijanski odbojkarji edini na tem prvenstvu po prvih treh tekmah igrali nič manj kot 15 setov, toda tako medle in nezanesljive igre s Francozi danes le ni bilo pričakovati. Dobro odbojko so pokazali Francozi samo v prvem, zmagovitem setu, kar pa je bilo obenem tudi vse. Na dan so prišle stare slabosti. Italijani niso dobro pripravljeni, da bi lahko uspešno igrali na tako zahtevnem turnirju, kot je evropsko prvenstvo. Prvi tekmi sta jih izčrpali in potem se je pričel začetek konca.

Vse drugače pa je z Jugoslovani, ki so po nezanesljivem začetku le pokazali, da znajo igrati dobro, če se le otresejo psihične obremenitve. Tako je bilo tudi včeraj, ko so se spoprijeli z nevarnimi domačini. Ne glede na to pa so pokazali na tem prvenstvu doslej najboljšo igro in so nasprotnika premagali po treh setih igre. Finci so nudili v prvem in zadnjem setu neverjeten odpor, toda pripomogla ni niti moralna pomoč več kot 3.000 gledalcev.

V zadnji tekmi te skupine je Romunija premagala Madžarsko in ima praktično že zagotovljeno mesto v finalu. Za drugo pa bo padla odločitev šele v zadnjem dnevu. Italija, Jugoslavija, Madžarske in presenetljiva Francija imajo po štirih odigranih tekmah 4 točke, poleg tega pa imata Madžarska in Jugoslavija sedaj še enak količnik v setih. V zadnjem, odločilnem nastopu igrajo Jugoslovani z Italijani, Madžari pa s Francozi. Ti srečanji bosta odločali o ekipi, ki se bo uvrstila na drugo mesto v tej skupini.

Torej izredna izenačenost, kakršno je bilo obenem tudi pričakovati.

Za še bolj črn dan italijanske odbojke so poskrbele še igralke, ki so po pričakovanjih klonile Bolgariji, po drugi strani pa so Jugoslovanke le izbojevale prvi par točk. Presenetljive Nizozemke so jim odvzele celo dva seta.

VČERAJŠNJI IZIDI

MOŠKI

Italija - Francija 1:3
(15:11, 9:15, 12:15, 7:15)
Jugoslavija - Finska 3:0
(15:13, 15:6, 15:3)
Romunija - Madžarska 3:1
NDR - Nizozemska 3:1
Poljska - Bolgarija 3:0
SZ - Češkoslovaška 3:1

ŽENSKE

Bolgarija - Italija 3:0
(15:5, 16:14, 15:5)
Finska - NDR 0:3
ZRN - Poljska 1:3
Nizozemska - Jugoslavija 2:3
(15:12, 8:15, 1:15, 15:6, 10:15)
SZ - Romunija 3:1
Češkoslovaška - Madžarska 1:3

DANAŠNJI SPORED

MOŠKI

Helsinki
Jugoslavija - Italija
Francija - Madžarska
Romunija - Finska

Tampere
Bolgarija - NDR
Nizozemska - SZ
Češkoslovaška - Poljska

ŽENSKE

Kotka
NDR - Bolgarija
Italija - ZRN
Poljska - Finska

Turku
Romunija - Nizozemska
Jugoslavija - Češkoslovaška
Madžarska - Sovjetska zveza

G. FURLANIČ

V ORGANIZACIJI ŠK KRAS

Drevi bližanje in rusko kegljanje

Rekreacijski teden Krasa, na katerem lahko nastopajo le člani ŠK Kras, se bo drevi nadaljeval s tekmovanjem v bližanju. Ekipe bodo štiričlanske, le v primeru majhnega števila nastopajočih si organizator pridržuje pravico, da pripusti k tekmovanju dvojice. Tekmovanje bo na odbojkarskem igrišču v Zgoniku, s pričetkom ob 20. uri, organizator pa sprejema prijave pol ure prej.

Vzporedno z bližanjem se bo odvijalo tudi tekmovanje v ruskem kegljanju za posameznike.

Jutri zvečer pa bodo prišli na svoj račun ljubitelji kvartanja, ki se bodo od 20. ure dalje merili v briškoli. - bs -

NOGOMET — V MLADINSKIH PRVENSTVIH

SLABA BERA NAŠIH MOŠTEV

Najslabše je bilo med kadeti, kjer so ostale vse naše ekipe praznih rok

Kot smo že v včerajšnji številki omenili, tudi v soboto in nedeljo naše mladinske enajsterice na Tržaškem niso zapustile najboljšega vtisa. V raznih prvenstvih smo namreč zabeležili vrsto porazov.

KADETI

V drugem kolu tega prvenstva, kjer imamo tri zastopnike, smo v vseh treh srečanjih ostali praznih rok.

IZIDI 2. KOLA

Primorje - Zaule 2:4
E. Adriatica - Breg 3:1
Libertas - Primorec 2:0
S. Giovanni - Edera 4:1
Rosandra - Fortitudo 0:0
C. Elisi - San Marco 3:1
Op. Supercaffè - Ponziana 1:5

Zveza je med drugimi disciplinskimi ukrepi sklenila, da izključi za eno kolo Pasqualeja Lanzo (Primorje).

NARAŠČAJNIKI

SKUPINA B

Medtem ko je Primorje v 3. kolu prvenstva igralo neodločeno z ekipo Giarizzole, pa so Brežani doživeli v tekmi z Rosandro hud poraz. Bregovi nogometaši so namreč prejeli kar sedem golov.

IZIDI 3. KOLA

Primorje - Giarizzole 1:1
Rosandra - Breg 7:0
Inter SS - San Sergio 4:1
S. Giovanni - Domio 3:0
Costalunga - CGS 3:1

NAJMLAJŠI

SKUPINA A

Nogometaši Zarje so v tem, tretjem kolu poskrbeli za lepo presenečenje, s tem da so premagali Chiarbolo.

IZIDI 3. KOLA

Zarja - Chiarbola 1:0
C.S. Croce - Inter SS 1:1
Muggesana - Don Bosco 0:2
Campanelle - Fortitudo 4:0
Triestina - Fortitudo 2:0
Počitek: Esperia

SKUPINA B

Čeprav je Primorje igralo doma, pa vseeno ni moglo v tem kolu preprečiti poraza v tekmi z Roianesejem.

IZIDI 3. KOLA

Primorje - Roianese 0:2
Stock - San Sergio 4:0
Opicina - Domio 1:3
Rozzol - San Vito 1:1
Portuale - S. Andrea 3:0
Cave - Op. Supercaffè 2:4
Primorje - Roianese 0:2
Počitek: Costalunga

Mladinski nogomet na Goriškem

Zmaga in poraz Juventine

NARAŠČAJNIKI

Juventina — Torriana 1:0

JUVENTINA: Rusjan, Markočič Aleš, Sturm, Markočič Lado, Makuc, Devetak Fabio, Pagliaro, Lepore, Leban, Mervic, Devetak Venčeslav, 13 Markošič Roberto in 14 Markošič Marko.

STRELEC za Juventino: Roberto Markošič.

Naraščajniki Juventine so z minimalnim rezultatom na domačih tleh zasluženo premagali razmeroma šibko ekipo Torriane in si s tem priborili prvo letošnjo zmago v prvenstvu naraščajnikov. Tekma je bila vseskozi na poprečni tehnični ravni, saj sta ekipi le redko prikazali nekaj lepih akcij. Vsekakor so «belo-rdeči» bili nekoliko boljši od gostov, bodisi v prvem, kot v drugem polčasu. Ta premoč Štandrežcev je bila sredi drugega polčasa poplačana, ko je Roberto Markošič dal edini zadetek tekme v korist Juventine.

ZAČETNIKI

Poggio — Juventina 1:0

JUVENTINA: Fabris, Vižintin, Brajnik, Makuc, Krpan, Bastiani, Nanut Walter, Tomasi, Culot, Bresan, Spanghero, 12 Nanut Paolo, 13 Trevisan, 14 Solinas.

SODNIK: Ivo Berdon iz Štandreža.

Štandrežci so imeli smolo. Že po začetnem zvižgu so ustvarili lepe priložnosti za gol, a jih napadalci niso znali spretno izkoristiti. «Belo-rdeči» so bili vso tekmo boljši od domačinov, ki so se skušali le braniti. Le v redkih protinapadih so ustvarili nevarnost za vratarja Fabrisa, ki sploh ni bil zaposlen. Gotovo bi Juventina odnesla ves izkupiček, če njeni napadalci ne bi zgrešili nekaj res zrelih priložnosti. Usodno napako pa je zakrivila obramba Štandrežcev prav v zadnji minuti tekme, ko je srednji napadalec Poggia prodrl v kazenski prostor in bil zrušen. Sodnik Ivo Berdon je pravilno dosodil 11-metrovko in s tem zapečatil usodo Juventine.

Bip

BOKS — V NEW YORKU

Danes Muhammad Ali proti Earniu Shaversu

Dvoboj bo veljal za naslov svet. prvaka težke kategorije

Danes bo v Madison Square Gardnu, v New Yorku, boksarsko srečanje za naslov svetovnega prvaka težke boksarske kategorije med svetovnim prvakom Muhammadom Alijem in izzivalcev Earniem Shaversom. Za ta dvoboj vlada v ZDA izredno zanimanje in televizijska družba NBC, ki si je pridobila pravico do ekskluzivnega prenosa, je baje plačala za ta prenos «astronomsko» vsoto (katere višine pa niso niti sporočili). To pa tudi pomeni, da bo srečanje prineslo organizatorjem velik dobiček.

O Aliju, kot boksarju, je praktično znano že skoraj vse. Manj pa je v mednarodnih boksarskih krogih znan njegov današnji nasprotnik Shavers. Zanimivo je, da se je začel ukvarjati z boksom razmeroma zelo star, namreč šele pri 23 letih. V svojih nastopih je zelo nihal, saj je premagal vrsto izredno visoko kvotiranih boksarjev izgubil pa je tudi več srečanj s povsem poprečnimi nasprotniki. Da pa kljub vsemu le ne gre podcenjevati njegovega znanja, pove podatek, da je v obdobju treh let (1970 - 1973) nanizal kar 33 zaporednih zmag, od teh kar 32 s k.o. Trenutno je na 5. mestu lestvice najboljših boksarjev težke kategorije.

Vendar pa ima, poleg odlik, tudi hudo pomanjkljivost: doslej ni še nikoli boksal na razdalji 15 krogov (kot bo danes) in je njegov najdaljši dvoboj trajal le 10 krogov. Kljub temu pa je prepričan, da mu danes zmaga nad Alijem ne bo ušla in je na tiskovni konferenci med drugim izjavil, da je že skrajni čas, da «stari in utrujeni» 35-letni Muhammad prepusti svoje mesto mlajšim boksarjem. (Pri tem pa je očividno pozabil, da ima tudi on sam že 33 let).

Shavers bo prejel za ta nastop 250 milijonov lir, Muhammad pa kar dve milijardi in pol, torej desetkrat več. Če bo tudi razmerje sil v ringu enako, kot je v denarju, pa bo pokazalo današnje srečanje v New Yorku.

V naraščajniški reprezentanci

Med izbranimi nogometaši tudi Marko Kralj (Primorec)

Za Primorec zopet novo priznanje. V četrtek, 6. oktobra, bo na igrišču, Vrdelska cesta 7, skupni trening najboljših tržaških naraščajnikov.

Selektor Fabio Volpi je med drugimi izbral tudi mladega nogometaša Marka Kralja, ki igra za trebenski Primorec.

NAMIZNI TENIS — V NEDELJO V VERONI

Sonja Miličeva zmagovalka prvega državnega turnirja

Letošnje tekmovanje poteka po novih določilih

Državna namiznoteniška federacija FITeT je z letošnjo tekmovalno sezono uvedla nekatere bistvene novosti, tako v sistemu prvoligaškega tekmovanja, kot tudi v načinu izbire najboljših igralk, ki se bodo potegovale za državni absolutni naslov. Med vso sezono si bo v raznih italijanskih mestih vrstilo sedem državnih turnirjev, na katerih je obvezna prisotnost najboljših, ker bodo nato na podlagi posameznih nastopov izdelali posebno jakostno lestvico. Ta bo določila osem tekmovalk, ki bodo na posebnem turnirju skušale seči po državnem naslovu.

Prvi tovrstni državni turnir je bil že v nedeljo v Veroni. Na njem je nastopilo tudi vseh pet najboljših Krasovih zastopnic. Sicer niso bile krasovke sploh pripravljene na ta nastop, saj nimajo primernega prostora za treninge, ker ni namiznoteniški odsek še prejel avtorizacije, da ima na razpolago šolski hodnik v Zgoniku oz. šolsko telovadnico v Saležu. Tako so vse igralke opravile le po en ali dva treninga, z izjemo Miličeve, ki precej redno trenira v Ljubljani z žensko ekipo Olimpije.

Čeprav ni bila v najboljši formi, je Sonja Miličeva po pričakovanjih nadigrala vso ostalo konkurenco in zasluženo osvojila prvo mesto na prvem vsedržavnem turnirju. Sonja je v izločilnem delu z gladkim 3:0 odpravila solidne nasprotnice, kot so Strino, Mannicci in Clementoni, v velikem finalu pa se je spoprijela s Saporettijevo, torej je bila to «revanša» z lanskega finalnega spopada na državnem prvenstvu. Po ogorčenem boju je Krasova zastopnica strla odpor svoje nasprotnice (z izidom 3:2 in z 21:13 v zadnjem setu) ter se tako maščevala za zadnji spodrsljaj. Lahko torej trdimo, da je Miličeva za vso ostalo konkurenco še vedno nedosegljiva.

Ostale Krasove igralke tokrat niso preveč blestele. Še najbolj požrtvovalno je zaigrala Blažinova, ki je najprej premagala drugokategornico Marasco, nato pa je s tesnim 2:3 klonila poznejši finalistki Saporettijevi. Rebulova, Vesnaverjeva in Žigonova pa so morale že po prvi tekmi položiti orožje pred poprečnimi nasprotnicami, predvsem zaradi pomanjkanja primernega treninga.

Drugi državni turnir bo 7. in 8. oktobra v Neaplju, kjer pa bo nastopila le Miličeva, ker je zaradi prevelikih finančnih stroškov onemogočen nastop tudi ostalih Krasovih deklet.

bs -

NOGOMET

V 3. AMATERSKI LIGI

V nedeljo start tudi za Mladost in Sovodnje

V nedeljo se prične tudi na Goriškem nogometno prvenstvo 3. amaterske lige. Na njem bosta nastopali slovenski ekipi Mladost iz Doberdoba ter Sovodnje.

Poglejmo koledar prvega kola tega prvenstva:

Piedimonte - Poggio
Fogliano - Azzurra
Audax - Mladost
Pro Farra - Edera
Romana - San Lorenzo
Vermegliano - Capriva
Brazzanese - Sovodnje

P. R.

ODBOJKA — NA PODREKOVEM MEMORIALU

Zaslužena zmaga Olympie v Čedadu

Olympia — Pozzo 2:1 (7, —14, 12)

OLYMPIA: Cotič Š. in M., Malič, Tommasi, Soban, Černic, Pavletič.

S sobotno tekmo v Čedadu je Olympia opravila svoj prvi uredni nastop v novi sezoni 1977/78. Na turnirju, ki traja od 24. septembra do 2. oktobra, sodeluje osem moštev iz goriške in videmske pokrajine. V izločilnem delu je Olympia odpravila tretjeligaša Pozzo in tako vstopila v polfinale. Tekma je bila zanimiva, goriška šesterka pa je pokazala izrazito premoč, predvsem s pestro igro v napadu in to po zaslugi obeh podajačev, ki sta že v odlični formi.

P. T.

TENIS

AIX EN PROVENCE — Na mednarodnem teniškem turnirju v Aix en Provencu je Italijan Zugarelli v prvem kolu odpravil Romuna Tiriaca s 6:1 in 6:2.

NOGOMET

NEAPELJ — Vodstvo Napolija je suspendiralo Chiarugija, ker je (v nasprotju z notranjimi društvenimi pravili) dal nedovoljeno izjavo o razmerah v društvu nekemu italijanskemu dnevniku.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO

ALPINIZEM

ISLAMABAD — Devetnajstčlanska italijanska alpinistična odprava, katero vodi prof. Bergamaschi, je v Pakistanu osvojila 7.120 m visok vrh Latok.

Vrh so dosegli trije člani odprave.

ZSŠDI

obvešča, da ima novo telefonsko številko, in sicer 767-304.

Iz planinskega sveta

Planinske postojanke zapirajo

Poslabšanje vremena v drugi polovici tega meseca in zgodnji sneg sta kriva, da bodo marsikatero planinsko kočo zaprli prej, kot so načrtovali. Na triglavskem pogorju so Tržaško kočo na Doliču in Planiko zaprli že v nedeljo. Čeprav so razširitev in adaptacijo Poštarske koče na Vršiču pravkar končali, bodo to kočo vseeno zaprli jutri. Slovesna otvoritev obnovljene planinske postojanke bo komaj naslednjo planinsko sezono. Triglavski dom na Kredarici so zaprli včeraj, dom pri Triglavskih jezerih pa bodo zaprli šele 10. oktobra.

Sto družin na Nanosu

Planinsko društvo iz Postojne prireja to nedeljo, 2. oktobra, že tradicionalni planinski pohod «100 družin na Nanosu». Izhodišče pohoda bo v Razdrtem, družine pa bodo lahko hodile na vrh celo dopoldne. V Razdrtem bo tudi prva izhodiščna točka, kjer bo vsaka družina prejela svoj kartonček s številko. Ob 12. uri bo pri Vojkovi koči na Nanosu planinska proslava s krajšim svečanim in kulturnim sporedom. Vsaka družina, ki se bo udeležila pohoda, bo prejela diplomo, stota družina pa še posebno nagrado. Posebno nagrado bo prejela tudi najbolj številna družina. Po proslavi bo planinsko rajanje. Ker je ta planinski pohod že tradicionalen, bodo prihodnje leto prejele družine, ki so se udeležile vseh treh dosedanjih pohodov, za udeležbo na četrtem pohodu bronasti spominski znak, za sedmi, srebrni in za deseti, zlati spominski znak «100 družin na Nanosu».

Katedra za alpinizem

Alpinizem se vse bolj uveljavlja v športnih krogih, čeprav dileme o tem ali je, ali pa ni šport, še ostajajo. Toda eno je jasno: brez športne vadbe in sistematičnega treninga si danes vrhunskega plezanja ne moremo več predstavljati. To pa je tudi vzrok, da vse številnejše šole za telesno kulturo ustanavljajo katedre za alpinizem. Pred kratkim so jo osnovali v Krakovu. Vodi jo docent dr. Richard Koslov, znan alpinist in raziskovalec Hindukuša.

Z zmajem z vrha Elbrusa

Polet z zmajem postaja že zelo popularen šport širom po svetu. Viktor Ovsjanikov, mojster alpinizma in kandidat fizikalno-matematičnih znanosti, se je z zmajem spustil z vzhodnega vrha Elbrusa (5621 m) do «Zavetišča enajstih» (4200 m). V dvajsetih minutah je preletel okoli 12 kilometrov in s tem postavil sovjetski rekord. Njegov zmaj tehta 17 kilogramov.

26 prvenstvenih v Taurusu

Tridesetega julija se je odpravila na pot 19-članska 2. mariborska alpinistična odprava «Taurus 77». Mariborski alpinisti so v tem turškem pogorju opravili kar 107 vzponov, od katerih je bilo kar 26 prvenstvenih. Njihov najvišji doseženi vrh je bil Kizlvar (3654 m). Mariborski alpinisti so se vsi živi in zdravi vrnili domov 21. avgusta. Na decembrskem srečanju štajerskih in koroških alpinistov upajo, da bodo poleg diapozitivov lahko prikazali tudi barvni film odprave.

Mednarodni tabor «Pamir 77»

Mednarodnega alpinističnega tabora pod Pikom Lenina se je letos udeležilo kar 167 alpinistov iz 11 držav Evrope, Azije in Amerike (prvič tudi iz Mehike). Zato ni tudi nič čudnega, da se je doslej na Pik Lenina (7134 metrov) povzpelo že več ljudi kot na vse ostale sedemtisočake (teh je na svetu 170). Iz SZ poročajo tudi o rekordni reševalni akciji. Na pomoč je poklicala skupina sovjetskih alpinistov, ki je plezala na Pik Pobeda (7439 m) v Tjanšanu. Iz Dužambe jim je v pomoč takoj poletel helikopter «Mi-4», ki jih je brez večjih težav odnesel z višine 6000 metrov (!) v bazo Džirgital. To je verjetno doslej največja višina, na katero se je uspel spustiti helikopter in spet poleteti.

D. J.

18. Kitajski dnevnik

Mitja Gorjup

Se mar ne pripravljamo v konceptu splošnega ljudskega odpora na obrambo pred agresorjem pobodno tudi mi? Tudi naša politična filozofija je usmerjena v to, da je vsak občan, vsak državljan hkrati tudi vojak. In ni nam žal ne denarja ne naporov. Vemo, da moramo delati tako. Morda pa so nas Kitajci privedli sem tudi zato, da bi spoznali tudi te razsežnosti kitajske družbe in poiskali podobnosti z našim sistemom splošnega ljudskega odpora? Zanimivo, pravzaprav! Največja dežela na svetu, dežela z največ prebivalci in z neslutenimi gospodarskimi možnostmi, ima v politično obrambnem pogledu skorajda identično filozofijo kot majhna Jugoslavija na drugem koncu sveta, država, ki se s Kitajsko ne more primerjati ne po velikosti ne po ekonomski moči, prav težko pa tudi po ideologiji in tudi po zunanji politični usmeritvi. Toda v nečem imamo podobno zgodovino. Podobna je naša volja braniti domovino pred vsakomer, podobna strast za svobodo in za neodvisnost nas preveva.

Zvečer na banketu smo govorili o tem. Seveda diskretno, neobvezno, a vendarle dovolj razumljivo in razumno, da smo eni in drugi začutili v vsej tej podobnosti enega od novih razlogov za izboljšanje in hitrejše razvijanje odnosov med Kitajsko in Jugoslavijo.

Ko sem končno ostal sam, sem zopet segel po Mao Ce-tungu. Vedel sem, da je v knjižici o «desetih odnosih» tudi poglavje o narodnih manjšinah, ki so me še vedno zelo zanimale. Prebral sem ga. Mao Ce-tung pravi:

«Naša politika odnosov med narodom Hanov in narodnimi manjšinami je dokaj trezna in deležna podpore manjšin. Opozarjamo na boj proti velikohanskemu nacionalizmu. Tudi lokalni nacionalizem moramo izkoreninjati, vendar gledano v celoti, to ni bistveno. Naše narodne manjšine številčno niso velike, a živijo na prostranih območjih. Narod Hanov predstavlja v demografskem pogledu 94 odstotkov prebivalstva. To je velikanska večina. Če bi ta narod izvajal velikohanski šovinizem in diskriminacijo nasproti narodnim manjšinam, bi bilo zelo slabo.» Ravno to, da so za časa «bande štirih» zabeležili pojave hanskega šovinizma, je očitno dajalo tej Mao Ce-tungovi misli iz leta 1956 posebno vrednost.

«Vse narodne manjšine,» nadaljuje Mao Ce-tung, «so pripomogle k razvoju zgodovine Kitajske. Narod Hanov je tako velik zaradi mešanja številnih narodnosti skozi dolgo vrsto let. V preteklosti so reakcionarni gospodarji, zlasti hanski, postavili pregrade med nacionalnostmi v naši državi in zapostavljali manjšine. Ni lahko kar čez noč odpraviti posledic vsega tega, celo med delavskimi množicami ne. Zato moramo v vrstah kadrov in ljudskih množic nenehno in na široko vzgajati duh proletarske nacionalne politike. Prav tako moramo redno preverjati odnos med narodom Hanov in narodnimi manjšinami. Tak poskus smo naredili pred dvema letoma in zdaj je na vrsti nov. Če so odnosi nenaravni, jih moramo pri priči spremeniti, namesto da ostajamo pri lepih besedah. Skrbno moramo preučiti, kateri sistem ekonomskega upravljanja in kateri finančni sistem najbolj ustrezata narodnim manjšinam. Pošteno in plodno jim moramo pomagati, da se bodo razvijale ekonosko in kulturno. Odnosi med ruskim narodom in manjšinami v Sovjetski zvezi so zelo nenaravni. In to bi nam moralo biti za nauk.» Zanimiva se mi zdi ta Mao Ce-tungova ocena o razmerah v Sovjetski zvezi v času, ko je imela z njo Kitajska še dobre odnose.

Mao Ce-tung zaključi to poglavje takole: «Zrak v ozračju, gozdovi na zemlji, bogastva pod zemljo so prav tako pomembni dejavniki, nujno potrebni za socialistično izgradnjo. Vse materialne možnosti pa je moč izkoristiti in jim dati ceno zgolj prek človeškega dejavnika. Navezati moramo dobre odnose med narodom Hanov in narodnostnimi manjšinami ter utrditi enotnost vseh naših narodnosti, da bi tako združili prizadevanja pri izgradnji naše velike socialistične domovine.»

PRED «PARTIJSKIM HOTELOM» v HOHEHOTE — V dvanajstih džipih kitajske proizvodnje, v vojaških kožuhih, smo se odpravili na 160 km dolgo pot v stepo. Foto: M. G.

9. MAREC

Na prostranih planjavah je bilo le tu in tam videti kako žival ali pa skupinico otrok

Dan je mrzel in vetroven. Obiskali bomo revolucionarno brigado sredi stepe, 160 kilometrov daleč od Hohehote proti mongolski meji. Potovali bomo z džipi, seveda ne po cestah. Potovanje ima prizvok male pustolovščine, ki jo celo resni ljudje, kakršni smo tokrat mi, radi kdaj pa kdaj doživijo.

Oblekli smo najtoplejša oblačila, kar smo jih imeli. Vojaki rdeče armade so nam posodili svoje kožuhe; ti so nas čakali pred vhodom hotela, in tudi te smo oblekli. Že smo bili pripravljeni in, lahko bi rekel, vznemirjeni od pričakovanja. Tudi dvanajst džipov kitajske proizvodnje je že bilo razvrščenih pred hotelom — ko so me poklicali naši gostitelji in mi zelo vljudno svetovali, naj spremenimo program dneva, češ da je potovanje v takšnem vremenu lahko nevarno in da bi bilo koristneje, če bi ostali v Hohehote in si ogledali nekatere znamenitosti ali pa gospodarske objekte.

Na to pot sem si želel, tako kot vsi drugi, čeprav nihče izmed nas ni natančno vedel, zakaj. Obiskati Mongole sredi stepe, to je doživetje, ki ga ne kaže zamuditi, četudi v zimskem času. Ko so naši gostitelji opazili, kako žalostnih obrazov smo prisluhnili njihovemu predlogu, so me znova poklicali in mi rekli, naj se delegacija sama odloči, ali gre na pot kljub takemu vremenu. Če si res želimo, bi kljub vsemu lahko šli. Sklical sem delegacijo in kot se v takih primerih rado dogaja, si nismo bili edini. Eni so bili za modrost, drugi za vljudnost, tretji za drznost. Na koncu smo se vendarle odločili: tisti, ki želi, naj gre, drugi ostanejo. Kitajcem smo pojasnili našo odločitev in z veliko razumevanja so sprejeli naš namen, da se kljub vsemu odpravimo na pot. Zdaj so nam tudi povedali, da pravzaprav ne gre za kako hudo nevarnost, pač pa da so predvsem boje, da nas ne bi preveč utrudili.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.500 lir — vnaprej plačana celotna 25.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 38.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN». V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3,00 din, za zasebnike mesečno 35,00 letno 350,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 47,00, letno 470,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 29. septembra 1977

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda. IVA 14%. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku v upravi, iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst — Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ITALIJANSKA DEJAVNOST V SVETOVNI ORGANIZACIJI

Vrsta perečih mednarodnih vprašanj v posegu ministra Forlanija v OZN

Poleg bližnjevzhodne krize, je Forlani obravnaval tudi vprašanja energije - Italijanski zunanji minister se je sestal s predsednikom Mojsovom

NEW YORK — Italijanski zunanji minister Forlani je imel včeraj na zasedanju generalne skupščine Organizacije združenih narodov daljši poseg, med katerim se je dotaknil najpomembnejših in najbolj perečih vprašanj mednarodne politike. Poudaril je, da se italijanska zunanja politika odvija še vnaprej v okviru treh točno določenih smernic: Evropske gospodarske skupnosti, Atlantske zveze in Združenih narodov.

Dokajšnjo pozornost je Forlani posvetil vprašanju spoštovanja človekovih pravic; gre za temeljno vprašanje, ki ga je treba vedno upoštevati, da bi dosegli pravične in trajne rešitve. Govoril je nato o krizi na Bližnjem vzhodu ter s tem v zvezi izrazil zaskrbljenost italijanske vlade. Italija se dobro zaveda, da je treba čimprej priti do obnovitve mirovnih pogajanj in potrjuje svojo pripravljenost, da si prizadeva pri iskanju rešitev tega vprašanja, tudi z udeležbo v sistemu mednarodnih jamstev v okviru Združenih narodov. Povedal je zatem, kako italijanska vlada gleda na možno rešitev: v okviru globalne rešitve bodo arabske države morale priznati pravico Izraela do obstoja in do varnih in priznanih meja, medtem ko bodo Izraelci morali priznati nacionalne pravice palestinskemu ljudstvu. Kar zadeva pogajanja pa mora biti zagotovljena udeležba vseh zainteresiranih držav, vključno Palestincev, ki pa bi jih lahko zastopal PLO ali pa tudi kdo drugi, če bi dobil pooblastilo s strani Organizacije za osvoboditev Palestine, ki jo arabske pa tudi druge države priznavajo za edino zakonito predstavnico palestinskega ljudstva. Če hočejo doseči trajen in pravičen mir morajo Izraelci umakniti svoje oborožene sile z vsega ozemlja, ki so ga zasedli leta 1967 ter opustiti vse tiste ukrepe, katerih namen je ustaliti vojaško zasedbo. Vsem državam na Bližnjem vzhodu, je dejal Forlani, je treba zagotoviti obstoj v okviru ne samo priznanih, temveč tudi mednarodno zajamčenih meja, obenem pa je treba zagotoviti palestinskemu ljudstvu, da izrazi svojo nacionalno identiteto tudi z ustanovitvijo samostojne državne tvorbe.

Zatem se je šef italijanske diplomacije ukvarjal z vprašanjem naraščajoče napetosti na afriški celini. Scopad v afriškem rogu obstoječe ravnotežje v izredno pomembnem območju za mir in sodelovanje v svetu. Za italijansko vlado morata Somalija in Etiopija takoj najti način, da bi spet vzpostavili konstruktiven dialog.

Kar zadeva položaj na afriškem Jugu Italija odločno podpira britansko - ameriški načrt za rešitev krize v Rodeziji, ker je mnenja, da je edini organični načrt za hiter prehod oblasti v roke ljudstva Zimbabveja. Forlani je obenem pozval mednarodno skupnost naj učinkovito odgovori na še obstoječi apartheid v Južni Afriki, kjer rasistični režim grobo krši vse človekove pravice.

V zadnjem delu svojega posega je Forlani zagovarjal potrebo po splošni razorožitvi ter s tem v zvezi poudaril, da Italija gleda z velikim zanimanjem na sedanja pogajanja o omejitvi strateške oborožitve med Sovjetsko zvezo in ZDA. Obravnaval je tudi probleme držav v razvoju ter se kritično izrazil o rezultatih konference o mednarodnem gospodarskem sodelovanju. Forlani je izrecno omenil vprašanje energije, o katerem so na sestanku med industrializiranimi državami in državami v razvoju premalo govorili, saj niso niti določili organizma, v okviru katerega naj bi o tem vprašanju še naprej razpravljali. Italija zagovarja vsakršen načrt za omejitev porabe energije, vendar bo vsako varčevanje jalovo, če ne bodo sprejeti ukrepi za diversifikacijo energetskih virov, ki bi morala sloneti na izkoriščanju jedrske energije, slednjo pa bi morali dopolniti še z energijo iz drugih virov.

Italijanski zunanji minister Forlani je imel ob robu zasedanja generalne skupščine svetovne organizacije vrsto dvostranskih sestankov, med katerimi naj omenimo srečanje s sedanjim predsednikom skupščine Lazarom Mojsovom, z generalnim tajnikom OZN Kurtom Waldheimom ter z etiopskim zunanjim ministrom Girgisom. Pozno zvečer se je Forlani sestal tudi z izraelskim zunanjim ministrom Mošejem Dajanom. (if)

Pogovori Brežinski - Schmidt

BONN — Posebni svetnik predsednika Carterja za vprašanja varnosti Zbignjev Brežežinski, ki je trenutno na obisku v Zahodni Nemčiji, je poročal zahodnonemškemu kancelerju Schmidtu o zadnjih pogajanjih med Carterjem in sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. V teku pogovora, ki je trajal dve uri in pol sta Brežežinski in Schmidt, kot je sporočil glasnik nemške vlade, posvetila posebno pozornost vprašanju popuščanja napetosti, še zlasti v zvezi z bližnjo beograjsko konferenco o varnosti in sodelovanju v Evropi ter s skorajšnjim potovanjem šefa Bele hiše po državah štirih celin. Pred obiskom v Zahodni Nemčiji, se je Brežežinski pogovarjal tudi s francoskim predsednikom Giscardom D'Estaingom ter z britanskim premierom Callaghanom.

V PEKINGU

Obsojen na smrt zaradi napada na gosta iz ZDA

PEKING — Iz dobro obveščenih diplomatskih krogov se je zvedelo, da so Kitajca, ki je z nožem ranil v središču Pekinga ameriškega poslovnega moža Richarda Talmadgeja iz New Yorka, 26. septembra, to je osem dni po napadu, obsodili na smrt in obsodbo tudi izvršili. To je že tretji Kitajec, ki so ga usmrtili zaradi napada na tujega državljana.

Kitajec, katerega ime niso objavili, je napadel Talmadgeja 18. septembra, ko se je sprehajal po glavni ulici Chan Gan v spremstvu filmskega igralca Williama Holdena in igralke Stephanie Powers. Vse kaže, da napadalec ni bil umsko neuravnovešen, pač pa je hotel s svojim dejanjem vzbuditi zanimanje za njegov primer.

RIM — Na povabilo predsednika italijanske vlade bo konec novembra uradno obiskal Italijo prvi sekretar poljske združene delavske partije Edward Gierek.

Goljufivi čarovnik

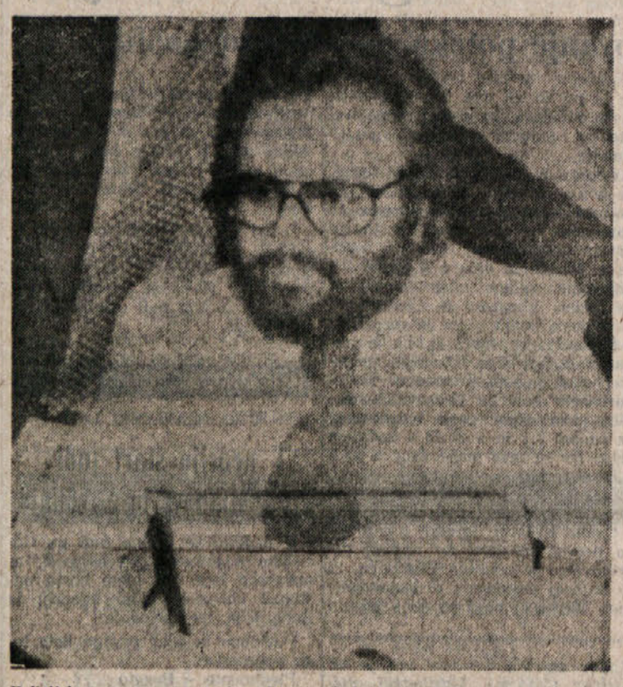

Policijski agenti so aretirali v Rimu «florentinskega čarovnika», ali bolje mazača, Giuseppeja Cervina pod obtožbo goljufij z obtežilnimi okoliščinami. Možakar, ki mu je 46 let, je sprejemal stranke kar v treh pisarnah, sicer poleg v Rimu še v Mesini in Castrovillariju. Naivnežem je obljubljal srečo, ljubezenske pustolovščine, okrevanje po hudi bolezni, rešitev pred urokom in vrag si ga vedi, kaj še. Honorar: 600.000 lir. (ANSA)

PO ZADNJEM POGOVORU S PREDSEDNIKOM CARTERJEM

Gromiko: korak k premostitvi zastoja v pogajanjih SALT II

Šef sovjetske diplomacije predlagal v OZN prepoved nevtronske bombe

WASHINGTON — ZDA in Sovjetska zveza so zabeležile pomemben korak naprej k novemu sporazumu o omejitvi strateške oborožitve, je izjavil sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko ob koncu svojega torkovega pogovora z ameriškim predsednikom Carterjem. Časnikarjem, ki so ga čakali pred Belo hišo, je šef sovjetske diplomacije sporočil, da sta obe supersili «trdno odločeni prizadevati si, da bi čimprej dosegli sporazum na pogajanjih SALT». Njegovo izjavo je potrdil tudi ameriški zunanji minister Vance.

Pogovor med Carterjem in Gromikom, za katerega sta se odločila nepričakovano, potem ko sta se srečala prejšnji petek, je trajal skoraj dve uri. Glasnik Bele hiše Powell je povedal, da so sovjetski predstavniki stopili v stik z ameriškimi v ponedeljek in da so zato srečanje priredili nekoliko v naglici.

Gromiko in Vance sta odpotovala iz New Yorka, kjer sta bila navzoča na zasedanju generalne skupščine Organizacije združenih narodov, v torek popoldne. Pogovora v Beli hiši pa so se udeležili, poleg Gromika, Carterja in Vancea še obrambni minister Brown, podpredsednik Walter Mondale in pa ameriški predstavnik na pogajanjih SALT Paul Warnke. Pogovor je vsekakor obrodil nekaj pozitivnih sadov v zvezi s spornim vprašanjem pogajanj SALT, ki so tudi v vrstah same ameriške uprave povzročili mnogo negodovanja.

Med svojim posegom v OZN je šef sovjetske diplomacije poudaril, da je prvi pogoj, ki ga postavljajo Sovjeti za rešitev spora o pogajanjih SALT ta, da Američani sprejmejo načelo popolne enakosti pri omejevanju strateške oborožitve. Posebno pozornost je Gromiko posvetil načrtom za prepoved izdelave novega orožja za množično uničevanje, kot je n.pr. «nevtronska bomba», ki jo proučujeta obe supersili. Izrazil je tudi pripravljenost Sovjetske zveze, da prekine svoje poskuse s «čisto» atomsko bombo in bolj splošno, pripravljenost SZ, da se domeni z ZDA in Veliko Britanijo o prepovedi podzemeljskih jedrskih poskusov za določen čas.

Prepoved vseh jedrskih poskusov bi bila pomemben korak k zmanjšanju nevarnosti jedrskega spopada, je dejal Gromiko, obenem pa bi okrepila proces popuščanja napetosti. Dogovor v tem smislu bi lahko potem razširili tudi na druge jedrske sile, n.pr. Francijo in Kitajsko, je dejal v svojem govoru v Stekleni palači šef sovjetske diplomacije. (if)

DUNAJ — Avstrijski zunanji minister Willibald Parh je včeraj odpotoval v New York, kjer se bo udeležil zasedanja generalne skupščine OZN in kjer se bo danes sestal s šefom italijanske diplomacije Forlanijem.

Močna eksplozija razdejala agencijo «Milijoni takoj»

FIRENCE — Močna eksplozija je predvčerajšnjim malo pred polnočjo razdejala sedež agencije «Milijoni takoj», ki nudi navadna in hipotekarna posojila, last dr. Francesca Tricolija. Kaže, da nekdo hoče na vsak način škodovati ali celo onemogočiti delo florentinskemu profesionistu. Dinamitarni napad brez dvoma lahko povežemo s ponedeljkovo ugrabitvijo dveh Tricolijevih sinov. Tedaj so se štirje neznanci, ki so se predstavili za policijske agente, zahtevali od Tricolija, da jim izroči ves denar, ki bi ga moral dvigniti v banki, istočasno pa so starejšega sina privezali k postelji, mlajšega pa so odpeljali s seboj. Tega so kasneje našli zavezanega v tovornjaku v predmestju Firenc. Niti 48 ur po neuspelem izsiljevanju pa so se neznanci, ki so verjetno napovedali Tricoliju «vojno», maščevali z močnim dinamitnim nabojem.

Eksplozija je popolnoma uničila sedež agencije, v bližnjih hišah pa so popokale šipe številnih stanovanj. Policija in karabinerji raziskujejo zadevo posebno v krogih Tricolijevih, morda nezadovoljnih, klientov kakor tudi med morebitnimi konkurenti.

«Sem že javil policiji imena ugrabiteljev» je izjavil sinoči dr. Tricoli florentinski zasebni televizijski postaji. «Enega sem že videl na kvesturi». Preiskovalni organi so sicer potrdili, da so na poti identificiranja domnevnih ugrabiteljev.

Kardelj odpotoval v ZDA

(Nadaljevanje s 1. strani)

men politike zahodnoevropskih komunističnih partij, pa tudi Zveze komunistov Jugoslavije.»

Naslednje vprašanje je bilo: «Med Titovim obiskom na Kitajskem je prišlo do javnega napada Albanije na Jugoslavijo, kar je bila reakcija na ta obisk. Ali je albanska stran v tem smislu tudi uradno reagirala?» Kardelj je odgovoril: «Albanija nikakor ni uradno reagirala proti Jugoslaviji. To, kar ste lahko vi in vsi drugi prebrali, je bolj ali manj vse, kar tudi sami vemo o albanskem stališču. S svoje strani ne želimo nič drugega, kot da bi bila Albanija neodvisna država. Zato tudi ne vidimo razloga, da bi se spustili v prepirljive polemike z albanskimi kritikami naše družbe in naše politike.»

Ob koncu intervjuja za «Washington Post» je Edvard Kardelj odgovoril še na nekaj vprašanj v zvezi z jugoslovanskimi notranjimi zadevami.

Na vprašanje, da bi na prihodnjem partijskem kongresu utegnili reorganizirati izvršni komite in povečati njegove pristojnosti, je Kardelj odgovoril, da bo prišlo do nekaterih organizacijskih sprememb, ki pa ne bodo pomenile krepitve centralizma, temveč racionalizacijo dela vodstva Zveze komunistov Jugoslavije. Spremembe torej ne bodo bistvene, temveč le uporaba nekaterih doslej pridobljenih izkušenj. «Vendar o tem še razpravljamo, tako da kaj več ne bi bilo mogoče reči.»

Zatem je Edvard Kardelj odgovoril na vprašanje v zvezi s tem, da je v Jugoslaviji v zaporu Mihajlov, Djilas pa ne dobi potnega lista. Poudaril je: «Imamo pravosodni sistem in zakone, ki varujejo našo družbo pred tistimi, ki delujejo proti ustavni ureditvi. Moram reči, da je pri nas razmeroma malo ljudi v zaporu zaradi kaznivih političnih razlogov. V glavnem gre za ljudi, ki bi hoteli nasilno zrušiti ustavno ureditev ali pa so v službi tujih sil, ki bi se rade vmešavale v razvoj in politiko naše družbe. Kar zadeva izdajanje potnih listov, so pri nas omejitve minimalne in zadevajo le neznatno število ljudi. Mimogrede naj povem, da ima v Jugoslaviji manj ljudi težave, da bi dobilo potni list, kot pa v Združenih državah Amerike. Jugoslavija je v bistvu ena najbolj odprtih držav. Toda ljudje, ki so kazensko odgovarjali pred sodiščem, na primer Djilas, potni list lahko dobijo, lahko pa tudi ne. Kar zadeva Mihajlova, tudi sam ne bi mogel reči ali je razumno ali ne, da je v zaporu človek, ki ne pomeni prav nič, toda grobo je kršil zakon in zato je prišel pod zakonsko odgovornost.

Na vprašanje, kako je jugoslovansko vodstvo sprejelo obstoj nekakšne «rivalske» komunistične partije v Jugoslaviji, ki je povezana s Sovjetsko zvezo, je Kardelj odgovoril:

«To nas ni kaj dosti zaskrbelo in to ni nič novega. Od leta 1948 do danes je bilo veliko podobnih skupinic. Informbirojevci po eni strani ali desne reakcionarne sile po drugi bi radi spravili Jugoslavijo z neodvisnega in neuvrščenega položaja, zavračajo samoupravljanje in se ne strinjajo z notranjo politiko mednacionalnih odnosov, ki so zasnovani na popolni enakopravnosti in samoupravni samostojnosti narodov in narodnosti. Okrog teh štirih vprašanj se lomijo naši politični odnosi. Izvor opozicije, ki se pojavlja tu in tam, so tudi unitarističnocentralistične ali šovinistično - separatistične težnje. Toda to so majhne skupinice, ki nimajo podpore ljudstva. Velikanska večina ljudstva želi neodvisno in neuvrščeno Jugoslavijo, ki temelji na samoupravljanju in nacionalni enakopravnosti.»

VČERAJ PONOČI MED REDNIM POLETOM NA PROGI BOMBAY - BANGKOK

Komandos «Japonske rdeče armade» prisilil letalo k pristanku v Daki

Za izpustitev 142 potnikov in 14 članov posadke zahteva osvoboditev 9 političnih jetnikov in 6 milijonov dolarjev - Japonska vlada ugodila zahtevi po izplačilu vsote

DAKA — Trije zračni gusarji, pripadniki teroristične organizacije «Japonska rdeča armada», so včeraj malo pred 3. uro preusmerili DC 8 last letalske družbe Japan Air Lines in prisilili posadko, da je pristala na letališču v Daki. Gusarji zahtevajo za izpustitev 142 potnikov, med katerimi je precej priletnih oseb in otrok, ter 14 članov posadke, osvoboditev 9 političnih jetnikov, ki so v japonskih zaporih in 6 milijonov dolarjev. V nasprotnem primeru, tako so zagrozili v proglasu japonski vladi, bodo pognali v zrak letalo s potniki, posadko in z njimi vred.

Preusmeritev se je posadka zavedla kmalu po vzletu letala iz bombajskega letališča, ko je pilot javil nadzornemu stolpu, da je komandos «Japonske rdeče armade» sklenil «preiti k odporu proti represiji japonske vlade».

Letalo bi moralo okoli 5.50 (po italijanskem času) pristati v Bangkoku, vendar se je med poletom vrnil proti Bombayu. Takoj zatem je pilot, verjetno na zahtevo gusarjev, usmeril letalo proti Tajlandiji, kjer pa so prepovedali pristanek. Končno so bili prisiljeni dovoliti pristanek, letalo je imelo namreč le malo bencina v tankih, v Daki, kjer so gusarji prepovedali, da bi se jim kdo približal.

Letalo so vojaške edinice takoj obkolile, na kraj pa je prišel tudi načelnik letalskega generalnega štaba maršal Abdul Gaffar Mahmood, ki je njihove zahteve posredoval japonski vladi.

Medtem so v Tokiu po nalogu predsednika vlade Fukude sestavili štab, ki bi sledil poteku dogodkov, v Daki pa sta se dva japonska vladna funkcionarja pridružila Mahmoodu na nadzornem stolpu.

Komandos, ki si je nadel ime njihovega tovariša Hidakija, ki naj bi ga baje zajeli in tudi ubili v Jordaniji, je v dolgem političnem proglasu navedel razloge zajetja letala in namen njihove borbe, ki stremi po osvoboditvi jetnikov in je naperjena proti korumpirani japonski vladi, cesarju Hirohitu, morilcu milijonov ljudi in kapitalistični kasti, ki zatira ljudstvo. Na koncu so bile navedene zahteve, o katerih so v Tokiu razpravljali na najvišji ravni.

Člani komandosa niso dovolili nobenemu k letalu, razen dvema letališčnima funkcionarjema, katerima so izročili zahteve in drugim, ki so oskrbeli letalo najprej z vodo in hrano in nato tudi z gorivom.

Ozračje na letališču, ki so ga zaprli za ves promet, je izredno napeto. Baje je v letalu nekaj bolnih oseb in precej otrok. Med potniki naj bi bili tudi generalni direktor indonezijskega civilnega letalstva Kardono, njegova žena in visok predstavnik indonezijske vlade.

Japonska vlada je sinoči sporočila, da je pripravljena plačati 6 milijonov dolarjev, o izpustitvi šestih teroristov, ki naj bi bili v japonskih ječah, pa morajo ministri še razpravljati.

Preusmerjevalci japonskega DC 8 so javili, da bodo ob 22. uri (po italijanskem času op. ur.) pobili določeno število potnikov. Ni znano, če so to grožnjo izrekli pred ali po obvestilu, ki so jim ga posredovali z letališkega nadzornega stolpa, da je japonska vlada pripravljena ugoditi zahtevi po denarju.

RIM — Višji sodni svet je zahteval od ministra za notranje zadeve in za obrambo uvedbo preiskave, ki naj bi ugotovila, če so resnične vesti, ki jih je objavil tisk, da je SID nadzoroval dejavnosti sodnikov, ki so se bavili s političnimi procesi. Podobne raziskave, pravi tiskovno poročilo višjega sodnega sveta, ki zahteva tudi takojšnje ukrepe proti krivcem, ne spadajo v okvir zakonitih nalog SID, poleg tega pa predstavljajo posredno ali neposredno vmešavanje v delo sodnih organov.

CATANIA — Policija in karabinerji so identificirali ideatorja ugrabitve 46-letnega gradbenika iz Catanie Salvatoreja Lanzafameja, ki so ga brez izplačila odkupnine izpustili predvčerajšnjim zjutraj. Gre za 26-letnega Agatina Marina, že znanega policiji, ki si je najel stanovanje nedaleč od kraja, kjer so izpustili gradbenika.

MADRID — Znani španski pesnik Rafael Alberti, ki je bil na zadnjih volitvah izvoljen na komunistični listi za poslanca, je podal ostavko in svoje mesto prepustil voditelju kmetov Franciscu Cabralu Oliverosu. Ob tej priložnosti sta bila Alberti in Oliveros na vljudnostnem obisku pri predsedniku «cortesa» Antoniu Hernandezu Gilu.

Razgovori sindikatov s KPI in PSI o zakonu o «pravični stanarini»

RIM — Sindikalna odposlanstva so se včeraj srečala s predstavniki senatnih skupin KPI in PSI in z njimi razpravljala o «pravični stanarini». Sindikalisti so levičarski stranki seznanili s svojimi predlogi in ju opozorili, da delavsko gibanje ne namerava pristati na nikakršno ponovno odložitev rešitve tega velikega družbenega problema.

DA BI UČINKOVITEJE REŠEVALI DRUŽBENOGOSPODARSKE PROBLEME

Koalicijska vlada na Portugalskem?

Zanjo se ogrevajo ob zaslombi predsednika Eanesa predvsem socialni demokrati

LIZBONA — Zadnje čase je zapaziti na Portugalskem vse živahnejšo politično dejavnost. Množitev stikov med zastopniki posameznih strank opravičuje domnevo, da se morda pripravlja preosnova socialistične manjšinske vlade, ki ji načeluje Mario Soares.

Po sodbi opazovalcev pa naj bi ne šlo zgolj za zamenjavo tega ali onega vladnega predstavnika, oziroma za preustroj nekaterih ministrstev, temveč za globlje spremembe. Nekateri napovedujejo celo sestavo koalicijske vlade, drugi so opreznejši: «Do koalicije v pravem smislu morda ne pride», naglašajo, «nedvomno pa bodo tako ali druga-če stopili v vlado tudi možje iz vrst opozicije, in to v smislu širšega medstrankarskega sporazuma». Namen preosnove zdajšnjega vladnega aparata naj bi bil v prvi vrsti utrditi izvršne organe in se tako na trdnejši podlagi lotiti učinkovitega reševanja zlasti gospodarskih vprašanj, ki tarejo državo. Dejansko naj bi torej šlo za nekakšno zasilno vlado, iz katere naj bi se kmalu nato izoblikovala trajnejša. Zelo verjetno brez komunistov.

Mario Soares

Stališče socialistov je pač znano: navezati hočejo čim tesnejše in tvorne stike z drugimi strankami, a predvsem še s socialnodemoratsko, v čemer vidijo Cunhal in drugi člani KPP preokret na desno — koliko je sum komunistov upravičen, je za sedaj težko dognati. Takšna politična usmeritev je sicer res našla v socialistični stranki bistveno zaslombo, toda res je tudi, da jo marsikateri socialist dokaj sumljivo in nezaupljivo spremlja; to velja npr. za načelnika socialistične parlamentarne skupine Francisca Salgada Zenna.

Kljub vsemu je skoraj gotovo, da socialnodemokratske unije ne bo mogoče izključiti iz novega ustroja vlade. Tembolj, ker se je njen vodja Freitas do Amaral predvčerajšnjim zadržal na dolgem razgovoru z državnim poglavarjem, a predsednik republike Eanes se že dolgo zavzema za močnejšo ter učinkovitejšo vlado, v kateri naj bi se prenehale medstrankarske polemike. Oblasti, da to doseže, pa ima general več kot dovolj; prvič, ker mu jo daje sama ustava in drugič, ker ima za seboj vse zmerno krilo vojaškega aparata.

Komunistični voditelj Alvaro Cunhal je medtem preko televizijskega ekrana predlagal oblikovanje skupnega akcijskega programa, ki naj sloni na sporazumevanju med demokratičnimi strankami. Predlog je v nasprotju z «zasilno platformo», za katero se ogrevajo socialisti in socialni demokrati. Cunhal ni pojasnil, če bi predlagani sporazum zajel tudi omenjeni straki, «ki v prikriti obliki obračata kolo zgodovine nazaj v preteklost». Komunistični veljak je nedavno predlagal, kakor znano, tudi nove volitve. (dg)

LONDON — Z veliko večino glasov je kongres britanske liberalne stranke potrdil zavezništvo z laburisti, kar v bistvu zagotavlja premieru Jamesu Callaghanu in njegovi manjšinski vladi nadaljnji obstoj. Rezultat glasovanja je bil še bolj čist, kot so pričakovali, kar gre pripisati, kot ugotavljajo politični opazovalci, osebnemu uspehu mladega liberalnega voditelja Davida Steela in njegovi novi politiki.

Posiljevalec obsojen na 8 dosmrtnih ječ

LONDON — Šest dosmrtnih ječ za posilstva in dve za poskus posilstva, je obsodba, ki jo je londonski sodnik izrekel proti 30-letnemu Reginaldu Chapmanu, katerega je spoznal za krivega «številnih grobih napadov na mlade žene in dekleta». Poleg leta ga je obsodil na 7 let ječe zaradi ropa in dvakrat na 5 let zaradi osebnih napadov.

Obtožencéva druga žena Anita je prijatelju zaupala, da je bilo njuno seksualno življenje nezadovoljivo.

V OBDOBJU 1963-75 IZ BOJAZNI PRED KOMUNIZMOM

EXXON: NAD 55 MILIJONOV DOLARJEV ZA POLITIČNI PREOKRET V ITALIJI

Podkupnino ameriške petrolejske družbe naj bi upravljal bivši predsednik Esso Italiana Cazzaniga, ki pa zavrača vsakršno odgovornost - Preiskava SEC zaključena

NEW YORK — V luči izsledkov štiriletne preiskave, ki jo je izpeljal zvezni odbor za nadzorstvo nad borznimi operacijami SEC (Securities and exchange commision), je moralo vodstvo ameriške petrolejske družbe Exxon priznati, da je v dvanajstletnem obdobju 1963 - 75 z zajetnimi dolarskimi zneski podkupovalo sredinske in desničarske politične stranke, posamične politike oz. zastopnike vlad ter funkcionarje kar 16 držav sveta. V ta namen je iz tako imenovanih črnih skladov razdalo 56,5 milijona dolarjev; levji delež, in sicer nad 55 mil. dol. je šel Italiji, razdelil pa ga je (kot je pač razvidno iz preiskave) tedanji predsednik oz. glavni ravnatelj družbe Esso Italiana Vincenzo Cazzaniga (Exxon je matično podjetje Esso Italiana, ki jo tudi stoodstotno nadzoruje).

Exxon ni sicer odgovorila na obtožbe s pritrdilnim da, dejstvo pa je, da jih niti ni zavrnila. Ne samo: izkoristila je svojevrstni zakon, ki odreja zaključek preiskave v primeru, da obtoženec v kakšni koli obliki prizna krivdo ter se obveže, da ne bo vztrajal pri kršenju zadevnih predpisov. Ravno to je storilo vodstvo petrolejske družbe, ki je strogo prepovedalo prakso črnih skladov ter se obvezalo, da se bo odslej ravnalo po pravilniku SEC.

Zadeva o podkupninah Exxon je bila že pred časom znana, toda po zaključku preiskave so prišle na dan nove podrobnosti o teh nezakonitih operacijah. Dejansko gre za največjo tovrstno afero, ki je bila doslej odkrita v ZDA — celo zloglasni primer Lockheed zbledi v primerjavi z novim škandalom, saj je letalska družba uporabila za podkupnine «samo» 38 milijonov dolarjev. Exxon trdi, da je z dolarji podpirala protikomunistične stranke na tujem. Čeprav ji člani preiskovalnega odbora SEC bistveno ne verjamejo, češ da si je družba s podkupninami le zagotavljala velikanska naročila v inozemstvu, njene teze tudi ne gre kar tako zavrniti; posebno še, če upoštevamo, da je denar polnil žepe oz. blagajne v Dominikanski republiki, Čilu, Franciji, Laosu, Južnem Vietnamu, Tuniziji, Maleziji in Venezueli. Preiskava tudi še kaže, da je Exxon imela redno zapisanega na knjigi plač japonskega parlamentarca, ki mu je l. 1973 izplačevala 1.145 dolarjev mesečno in da je l. 1969 «nagradila» funkcionarje nekega tajskega ministrstva (verjetno na račun samega nosilca resorja) z vsoto 50.000 dolarjev.

Vrnimo se k Italiji. Semkaj se je steklo po zatrjevanju preiskovalcev natanko 55 milijonov 250 tisoč dolarjev, o katerih pravijo v krogih Exxon, da je šlo za «prispevke» sredinskim in desničarskim političnim strankam (očitno v protikomunističnem duhu oziroma iz strahu pred prodorom levice k upravljanju države). Odbor SEC je ponazoril, da je finančna sredstva pri nas delil med zainteresirane, kot rečeno, Cazzaniga. V okviru ustrezne preiskave je bil nekdanji predsednik Esso Italia aretiran na podlagi zapornega naloga, ki ga je v preteklih dneh kasacijsko sodišče označilo kot nezakonitega in neupravičeno izdanega ter ga zato razveljavilo.

Sam Vincenzo Cazzaniga očita tukajšnjim sodnim oblastem prav to okoliščino: da so namreč sprožile proti njemu postopek, ne da bi izrekle kakršne koli obtožbe na račun vodstva Exxon. Vsa zadeva je po mnenju kritičnih opazovalcev in zlasti še poznavalcev italijanskih razmer tako «zapleteno jasna», da sploh ni mogoče predvideti, kako se bo zaključila, kolikor zadeva Cazzanigo: se bo razblinila v nič kakor milnati mehurček ali pa se bo razrasla v dramatično afero z vpletom vidnih političnih osebnosti? Kdo ve. (dg)

KAPPLERJEV BEG V NOVI LUČI

RIM — Predsednik obrambne komisije v poslanski zbornici, socialist Accame, je v razgovoru s časnikarji izrazil nezadovoljstvo, ker se preiskava v zvezi s Kapplerjevim begom poldrugi mesec po dogodku še ni premaknila z mrtvega tira. Prišlo je sicer do nekaterih ukrepov politične narave (n.pr. premestitev ministra Lattanzia na drugi resor), toda vojaško sodstvo še vedno ni posredovalo podatkov o odgovornostih za pobeg nacističnega vojnega zločinca. V tem smislu bi bilo posebno zanimivo zvedeti, kakšne odgovornosti nosi tajna obveščevalna služba, ki je najprej zanemarila preiskavo, pozneje pa sploh ni pojasnila okoliščin bega.

Accame je poudaril potrebo, da italijanske oblasti dosežejo od zahodnonemških kazenskih pregon proti odgovornemu za pokol v Ardeatinskih jamah, če ga že nočejo izročiti Italiji. Takšen korak bi vsaj izpričal obstoj solidarnostnih odnosov med državama. Nazadnje se je socialistični poslanec zavzel za parlamentarno nadzorstvo nad nadaljnjim razvojem preiskave.

Njegova zahteva je očitno utemeljena, ker kaže zatik preiskave, na podtalne zveze med tostran in onstran meja živečimi «odrešitelji Kapplerja mučenika». Ti se prav tako očitno norčujejo iz italijanske demokratične javnosti, zlasti pa iz svojcev nacistovih žrtev. Tednik «L'Europeo» trdi, da je Kapplerju pomagalo pobegniti 40 njegovih starih prijateljev nacistov, ki so premeteno preusmerili preiskavo z nizanjem lažnih indicij, vesti in domnev. Vojni zločinec naj bi sploh ne zbežal z avtomobilom takoj po begu iz bolnice — v vozilu naj bi bila le njegova žena — ampak naj bi se nekaj dni zadržal v samem Rimu.

Članekar, ki trdi, da se je pogovarjal z enim od organizatorjev bega, pojasnjuje, da se je nacistični krvnik nato nekaj časa skrival v Gornjem Poadižju pri voditelju akcije. Tudi Anneliesina razlaga o moževem pobegu, ki so jo objavili številni listi, naj bi bila popolnoma izmišljena z namenom prikriti dejanske odgovornosti tako v Italiji kot v Zahodni Nemčiji.

Če je vse to res, bi bilo zanimivo vedeti, kaj meni o zadevi tajna obveščevalna služba, ki je nedavno zviška zavrnila teorijo izraelskih kolegov, po kateri so Kapplerju pomagali iz Celia zahodnonemški nacisti ob zaslombi tajne policije ZRN in po kateri se pripravljajo sedaj še na «rešitev» Walterja Rederja iz kaznilnice v Gaeti. (dg)

V Madridu pogreb umorjenega stotnika

MADRID — Šeststo oseb, od katerih je bilo 300 pripadnikov desničarskih organizacij, se je včeraj zjutraj udeležilo pogreba policijskega stotnika Florencia Herguedasa, ki so ga predvčerajšnjim zahrbtno umorili.

Po pogrebnem obredu na pokopališču Carabanchela, so desničarji med demonstracijo grobo žalili predsednika vlade Adolfa Suareza in zahtevali odstop vlade ter prevzem oblasti s strani vojske.